

Nr 115.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående överståthållarämbetets organisation m. m.; given Stockholms slott den 27 februari 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 februari 1942.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller:

I. Inledning.

I skrivelse den 4 april 1940 hemställde stadskollegiet i Stockholm, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga erforderliga åtgärder för upptagande av förhandlingar med staden rörande överståthållarämbetets uppförande å kronans stat och en reglering av de frågor, i vilka staden i jämförelse med andra städer ännu

Bihang till riksdagens protokoll 1942. 1 saml. Nr 115.

intoge en särställning i förhållande till staten. Kungl. Maj:t förklarade sig den 7 juni 1940 vilja medverka vid tillsättandet av en för staten och Stockholms stad gemensam kommission med uppgift att utföra undersökningar och föra förhandlingar i de spörsmål, som avsågos i stadskollegiets framställning, samt utsåg ordförande och två representanter för staten i kommissionen. Därvid utsågos till ordförande överståthållaren T. Nothin samt till representanter riksgäldsfullmäktigen K. Magnusson och generaldirektören H. Leo. Från stadens sida tillkallades för ändamålet likaledes två representanter, nämligen stadsfullmäktiges ordförande, redaktören F. Ström och vice ordförande, överdirektören V. Hernlund.

I ett den 30 oktober 1940 dagtecknat betänkande (statens off. utredn. 1940: 28) framlade kommissionen — *1940 års förhandlingskommission* — förslag angående uppgörelse mellan kronan och staden rörande överståthållarämbetets och vissa ämbetet underställda myndigheters uppförande å riksstaten mot ersättning från stadens sida till kronan.

I anledning av kommissionens förslag avgåvos yttranden av överståthållarämbetet, stadsfullmäktige i Stockholm, fängvårdsstyrelsen, statskontoret, riksräkenskapsverket och allmänna lönenämnden.

Vid remissbehandlingen av förslaget ifrågasattes av statskontoret, riksräkenskapsverket och allmänna lönenämnden, huruvida icke vissa organisatoriska och lönetekniska problem borde närmare undersökas, innan ett slutligt förslag förelades riksdagen. På grund härav beslöt Kungl. Maj:t, att högst fem sakkunniga skulle utses för verkställande av utredning rörande vissa organisatoriska och lönetekniska spörsmål, vilka sammanhänge med överståthållarämbetets uppförande å riksstaten. Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade jag den 14 mars 1941 såsom sakkunniga överståthållaren T. Nothin, borgmästaren i Gävle N. J. Berlin, ledamöterna av riksdagens andra kammare, riksgäldsfullmäktigen E. G. E. Eriksson i Stockholm och lantbrukaren A. L. Hansson i Rubbestad samt landskamreraren i Stockholm A. G. A. Wigert. *De sakkunniga*, som antogo benämningen överståthållarämbetskommittén, hava den 19 september 1941 avgivit betänkande rörande överståthållarämbetets uppförande å riksstaten m. m.

Över betänkandet hava yttranden avgivits dels av Stockholms stadsfullmäktige, statskontoret, riksräkenskapsverket och allmänna lönenämnden, dels ock — sedan dessa myndigheter yttrat sig — av överståthållarämbetet.

Under femte huvudtiteln äro i riksstaten för budgetåret 1941/42 för överståthållarämbetet upptagna tre anslag nämligen ett förslagsanslag å 154,300 kronor till överståthållarämbetet: avlöningar, ett förslagsanslag å 17,200 kronor till överståthållarämbetet: omkostnader och ett obetecknat anslag å 25,300 kronor till överståthållarämbetet: ersättning till Stockholms stad för vissa kostnader för avlöning åt exekutionsbetjäningen m. m.

Vid tidpunkten för avlåtande av 1942 års statsverksproposition var frågan om överståthållarämbetets organisation ännu föremål för övervägande inom departementet. Med hänsyn härtill framlades i statsverkspropositionen beträffande berörda anslag endast preliminära anslagskalkyler. Sålunda före-

slog Kungl. Maj:t, på min hemställan, under femte huvudtiteln, punkterna 169—171, riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1942/43 beräkna *dels* till överståthållarämbetet: avlöningar ett förslagsanslag av 270,000 kronor, *dels* till överståthållarämbetet: omkostnader ett förslagsanslag av 40,000 kronor, *dels ock* till överståthållarämbetet: ersättning till Stockholms stad för vissa kostnader för avlöning åt exekutionsbetjäningen m. m. ett anslag å 24,000 kronor.

Jag anhåller nu att få till fortsatt behandling upptaga dessa anslagsfrågor ävensom därmed sammanhängande spörsmål.

II. Översikt rörande överståthållarämbetets utveckling.

Först genom 1634 års regeringsform skedde en mera planmässig organisation av lantregeringen i riket. Landet indelades därvid i landshövdingedömen med en landshövding såsom högste chef. Stockholms stad blev ett särskilt överståthållardöme med en överståthållare såsom högste styresman; till ställföreträdare erhöll överståthållaren en underståthållare. De viktigaste tjänstemännen voro härutöver slottsfogden för exekutionen, slottssekreteraren för kansliärenden och slottsbokhållaren för kamerala göromål.

I förhållande till staden framträdde överståthållaren till en början icke såsom chef för ett överordnat ämbetsverk utan överståthållaren och magistraten bildade tillsammans en myndighet: överståthållaren med borgmästare och råd handhade stadens styrelse. Härutinnan skedde dock så småningom en förändring och överståthållaren blev en i förhållande till staden fristående och överordnad myndighet, närmast såsom en mellaninstans mellan staden och Kungl. Maj:t.

En organisatorisk förändring skedde år 1776, då ny instruktion utfärdades för överståthållarämbetet. Överståthållarens deltagande i rättsskipningen på rådstuvan upphörde. Ordningsväsendet, som dittills tillhört magistratsförvaltningen, övertogs av överståthållarämbetet. Magistratens politikollegium berövades sin domsrätt i egentliga polisförseelser och denna övertogs av den nya polisavdelningen, benämnd kungl. poliskammaren. Till denna, som uppfördes å kronans stat, överflyttades, med bibehållen avlöning av stadens medel, några av politikollegii tjänstemän. Chefskapet uppdrogs åt polismästaren, vars befattning samtidigt inrättades. På stadens stat utgingo vidare lönerna till stadsfiskalerna och den egentliga polispersonalen, men dessa underordnades direkt överståthållarämbetet.

Genom omorganisationen år 1776 hade sålunda inom ämbetet uppkommit tvenne avdelningar. Den ena, vilken tidigare benämnts slottskansliet, kallades från 1791, då befattningen med slottet upphörde, överståthållarämbetets kansli. Den andra, till vilken poliskammaren utgjorde begynnelsen, var vad senare benämndes överståthållarämbetet för polisärenden. I början av 1800-talet utökades ämbetets befattning med uppboordsväsendet och från 1815 kan man tala om en särskild avdelning för uppboordsärenden. Dessutom uppkom en avdelning för fattigvårdsärenden, vilken dock senare upphörde.

Överståthållarämbetets kansli handlade de ärenden, som av ålder ankommit å ämbetet. Sedan den tidigare befattningen såsom slottssekreterare 1791 ombildats till en befattning såsom sekreterare, tillerkändes innehavaren av tjänsten 1896 samma ämbetsställning som landssekreterare. Från 1879 inrättades två befattningar såsom stadsfogde, varjämte senare jämväl en tredje dylik tjänst inrättades men sedermera ånyo indrogs. Även andre stadsfogdens befattning indrogs 1933, varvid hans uppgifter fördelades å förste stadsfogden och polisavdelningen, till vilken senare överfördes bötesindrivning och handräkningsärenden.

Inom *överståthållarämbetet för polisärenden* hade 1787 tillkommit en befattning såsom sekreterare, kring vilken sedermera överståthållarens avdelning för polisärenden utbildat sig. Denne befattningshavare, numera benämnd polissekreterare, tillerkändes liksom sekreteraren i kansliet samma ämbetsställning, som tillkom landssekreterare. Sedermera hava jämväl tillkommit vissa ytterligare befattningar, från 1938 benämnda kanslipolisintendenten, ordningspolisintendenten och kriminalpolisintendenten, ävensom en befattning såsom trafikpolisintendent. Därutöver finnes såsom chef för statspolisen en statspolisintendent.

I samband med omorganisation av polisväsendet år 1850 skildes stadsfiskalerna från polisen och blevo enbart åklagare. Åklagarväsendet har 1937 omorganiserats och erhållit en fristående ställning.

I detta sammanhang må ytterligare nämnas, att av *överståthållarämbetet* tillkallade sakkunniga den 14 mars 1940 avgivit betänkande med utredning och förslag rörande omorganisation av ämbetets avdelning för polisärenden m. m. Enligt detta förslag skulle det egentliga polisverket under polismästarens chefskap utskiljas ur polisavdelningen. De stadsfogdeärenden, som lagts å polisavdelningen, liksom vissa andra där handlagda ärenden av exekutiv natur, skulle återföras till stadsfogdens expedition, benämnd exekutionsverket. *Överståthållarämbetets* polisavdelning skulle uppdelas i tre byråer, trafikbyrån för trafikärenden oavsett huruvida dessa äro länsstyrelse- eller magistratsärenden, polisbyrån för sådana på *överståthållarämbetet* för polisärenden i övrigt ankommande ärenden, som handläggas av länsstyrelserna, och magistratsbyrån för ärenden, som i magistratsstäder ankomma å magistrat. (Se stadskollegiets utlåtande 1940: 221).

Vad härefter angår *överståthållarämbetets avdelning för skatteärenden*, må erinras, att uppbörden av kronans och stadens skatter i äldre tid tillkom magistratens handelskollegium. Kronoppbörden kvarstannade länge hos magistraten, varemot vad man kan kalla den kommunala uppbörden sedan 1720 övertogs av borgerskapets bemedlingskommission. Till kronoppbörden erhöll emellertid magistraten 1716 statsmedel för kontributionens indrivande, vilket bidrag kom att bestå, trots ansträngningar från statsförvaltningen att under hänvisning till förhållandena i övriga städer befrias från utgiften. Av det anförda torde framgå, att *överståthållarämbetet* såsom ämbetsverk icke tog befattning med kronoppbörden. Häri skedde emellertid en ändring vid omorganisationen av kronoppbörden år 1814. Enligt då utfärdat regle-

mente för kronouppbördsverket i Stockholms stad ställdes kronouppbörden, fortfarande handhavd av handelskollegium, under inseeende och styrelse av överståthållaren. Till biträde vid denna verksamhet erhöll överståthållaren en kamrerare, som tillerkändes lika rang med landskamrerare. Kostnaden för hela uppborvsverket kom att åvila staden, ehuru med bidrag av statsmedel.

Efter införandet av den allmänna deklaraionsplikten år 1902 framträdde en uppdelning av arbetsuppgifterna i å ena sidan taxering och debitering och å andra sidan uppboörd och redovisning. Dessa och andra nytillkomna åligganden föranledde en omorganisation år 1921. Enligt denna uppdrogs taxering och debitering åt taxeringskommissarier, medan uppboörd, redovisning och indrivning handhades av uppboördskommissarier; under uppboördsavdelningen sorterade taxeringsnämnderna. Kostnaderna för avdelningen bestredos av staden med vissa anslag av statsmedel.

Sedan år 1876 för handhavande av mantalsskrivningsväsendet i huvudstaden inrättats en mantalsnämnd, omhänderhades den civila folkbokföringen till en början av rotemännen. Emellertid avskaffades rotemannainstitutionen 1926. Därvid anförtroddes den civila folkbokföringen åt ett under nämnden lydande mantalskontor, varjämte mantalsskrivningen övertogs av taxeringskommissarierna.

År 1936 omorganiserades uppboördsavdelningen och erhöil därvid den ändrade benämningen överståthållarämbetet för skatteärenden, som är uppdelat i tre underavdelningar, nämligen taxeringsavdelningen, uppboördsavdelningen och mantalsavdelningen. I den sistnämnda avdelningen inordnades mantalskontoret, i samband varmed mantalsnämnden avskaffades. I statsbidrag till skatteavdelningen tillerkändes staden 200,000 kronor för år (se dermera höjt till 220,000 kronor) samt för år, då allmän fastighetstaxering ägde rum, ytterligare 14,000 kronor.

III. Överståthållarämbetetis ställning och uppgifter m. m.

Överståthållarämbetet är Kungl. Maj:ts befallningshavande i Stockholms stad och har sålunda en länsstyrelses funktioner. Ämbetet fungerar emellertid ej allenast såsom länsstyrelse i ett län. Stockholms stad är även en stadskommun, i vilken en lokal ämbetsmyndighet måste fullgöra de uppgifter, som i andra städer, där magistrat finnes, handhavas av denna myndighet och underställda organ. Magistratens allmänna administrativa befogenhet är i Stockholm praktiskt taget begränsad till dess befattning med allmänna val. I övrigt fullgöras magistratsuppgifterna av överståthållarämbetet, som sålunda formellt är Kungl. Maj:ts befallningshavande d. v. s. länsstyrelse men i sakligt hänseende såväl länsstyrelse som magistrat. De på ämbetet ankommande ärendena kunna sålunda i huvudsak uppdelas i länsstyrelseärenden och magistratsärenden.

Överståthållarämbetet har jämväl att handlägga ärenden, som annorstädes åvila annan lokal myndighet än magistrat och denna underställda organ.

Befattningen med mantalsskrivning och kronoutskylder tillhör väl till huvudsaklig del magistratsförvaltningen men i övrigt länsstyrelseförvaltningens område. Taxeringsväsendet åter tillhör delvis sistnämnda område, men ämbetet har här väsentligen mera omfattande uppgifter, vilka för riket i övrigt besörjas av taxeringsnämnderna såsom särskilda utom både länsstyrelse, magistrat och kommunalstyrelse stående organ. Med avseende å folkbokföringen besörjer ämbetet uppgifter, som annorstädes handhavas icke blott av vederbörande mantalsskrivningsförrättare utan även av pastor. Debitering och uppbörd samt avskrivning och avkortning av kommunalutskylder tillkomma i övriga städer kommunalstyrelsen.

Under överståthållarämbetet lyda — förutom polispersonalen vid Stockholms polisdistrikt — stadsfiskalerna, förste stadsfogden, direktören vid Stockholms stads rannsakningsfängelset och fastighetsregisterföraren jämte dem underordnad personal. Stadsfiskalerna bilda en fristående avdelning, i vad avser handläggningen av åtalsfrågor ställd under justitiekanslersämbetets tillsyn, men i administrativt hänseende i övrigt huvudsakligen underordnad överståthållarämbetets beslutanderätt. Förste stadsfogdens expedition, som av ålder tillhört ämbetets kansliavdelning, skulle enligt det här omnämnda organisationsförslaget organiseras såsom ett särskilt exekutionsverk. Rannsakningsfängelset och fastighetsregisterföraren hava ävenledes i viss mån karaktär av fristående, ämbetet underlydande institutioner. Förste stadsfogdens och fastighetsregisterförarens verksamhet tillhöra väsentligen magistratsförvaltningens område; detsamma gäller även handhavandet av rannsakningsfängelset.

IV. Kostnaderna för överståthållarämbetet och underlydande institutioner.

Medan övriga länsstyrelser äro uppförda å kronans stat och kostnaderna för deras verksamhet sålunda bestridas av statsmedel, gäller detta allenast i vissa hänseenden i fråga om överståthållarämbetet. Ursprungligen var väl även överståthållarämbetet bekostat av kronan, men så är nu endast delvis fallet.

Överståthållaren och underståthållaren åtnjuta lön av kronan. Staden lämnar emellertid till dessa ämbetsmän särskilda bidrag, som i realiteten hava karaktär av avlöningsanslag, varjämte staden tillhandahåller överståthållaren tjänstebostad.

Överståthållarämbetets kansli är uppfört å riksstaten och avlöningarna till den där anställda personalen utgå enligt de för statens befattningshavare gällande bestämmelserna; även övriga omkostnader betalas av kronan.

Polisavdelningen erhöi vid sin tillkomst karaktär av en statsavlönad institution, men redan från begynnelsen deltog staden, om ock till jämförelsevis ringa del, i kostnaderna för avdelningen. Utvecklingen har sedan gått i den riktningen, att staden fått vidkännas allt större del av dessa kost-

nader. Efter 1925 års polisreform har kronans anslag indragits och staden får vidkännas kostnaderna icke blott, i enlighet med polislagen, för polisdistriktet utan ock för ämbetets polisavdelning. Å riksstaten kvarstå anslag till dels »ersättning för gratifikationer åt extra ordinarie tjänstemän och vaktbetjänter vid stadens poliskammare» med 150 kronor enligt kungl. brev den 23 februari 1858, dels ock »bidrag till kostnaderna för uppvärmning av poliskammarens ämbetslokaler» med 1,470 kronor enligt kungl. brev den 1 september 1911.

Uppbördsavdelningen synes aldrig hava haft karaktär av en självständig, av kronan bekostad avdelning av överståthållarämbetet. Vid avdelningens tillkomst framstod den som en del av stadens kronouppbördsverk. Till kostnaderna utgick emellertid statsbidrag, vilket fortfarande är fallet. De till staden utgående statsbidragen utgöras av »ersättning för kronouppbördsverket i staden» med 11,472 kronor enligt kungl. brev den 17 januari 1816 och ersättning för arbetet med taxeringen med 220,000 kronor enligt kungl. brev den 20 juni 1941, vilken sistnämnda ersättning utgår av det å riksstaten under sjunde huvudtiteln uppförda anslaget till kostnader för årlig taxering. Av nämnda anslag plägar jämväl till överståthållarämbetets förfogande ställas ett belopp för beredande av ersättning till ordförande och vissa kronoombud i taxeringsnämnderna, vilket belopp genom Kungl. Maj:ts beslut den 12 september 1941 faststälts till 220,700 kronor för bestyret med 1941 års taxering. Ytterligare må nämnas, att ur nämnda anslag till överståthållarämbetet jämväl utgår, förutom vissa belopp för mera tillfälliga taxeringsuppgifter, bidrag till kostnader för taxeringsarbeten av betydelse för riket i dess helhet.

För de ämbetet underlydande institutionerna — utom stadsfogdekontoret — bär staden ensam kostnaderna, med den inskränkning att staden erhåller ersättning från statsverket för mathållning åt vissa i rannsakningsfängelset förvarade personer.

Vad stadsfogdekontoret angår, har staden visserligen nödgats övertaga kostnaderna för detsamma, men erhåller enligt kungl. brev den 29 maj 1885 av staten 12,200 kronor i »ersättning för avlöning åt stadens exekutionsbetjäning».

Avlöningarna till de av staden avlönade befattningshavarna utgå enligt särskilda av Kungl. Maj:t den 29 april 1938 fastställda avlöningsreglementen för ordinarie och icke ordinarie tjänstemän, uppgjorda efter förebild av 1921 och 1935 års statliga avlöningsförfattningar men med vissa olikheter i förhållande till dessa, bland annat beträffande grunden för dyrtidskompensationens beräkning samt i fråga om skyldigheten att vidkännas pensionsavdrag. Till ordinarie reglementet hör en tjänsteförteckning, angivande de olika befattningarnas lönegradsplacering. Löneplanen B i detta reglemente svarar mot löneplanen A i det för ordinarie tjänstemän vid den civila statsförvaltningen gällande avlöningsreglementet, medan löneplanen A i det förra reglementet motsvarar löneplanen B i det senare. Ämbetets ordinarie lönestat har faststälts av Kungl. Maj:t, dock ej i fråga om befattningar i lönegraden B 12 och därunder.

V. Föreliggande förslag rörande överståthållarämbetet.

1940 års förhandlingskommissions förslag.

Kommissionen framhöll, att olika skäl talade för en förändring av kronans och stadens nuvarande deltagande i kostnaderna för överståthållarämbetet.

Kommissionen anförde härom.

Ur principiell synpunkt måste det anses oriktigt, att överståthållarämbetet såsom överordnat organ i anslagshänseende skulle vara beroende av den underordnade kommunen. För de kommunala myndigheterna framstode den nuvarande ordningen såsom otillfredsställande i det avseendet, att vanliga normer för kommunalt anslagsbeviljande ej tillämpades. Kommunen saknade befogenhet och möjlighet att taga befattning med ämbetets verksamhet, den handhade icke genom egna organ förvaltningen av de lämnade anslagen, och den ansåge sig icke heller kunna genom kommunal revision följa anslagsanvändningen. Det nuvarande systemet med statsavlönade och kommunalavlönade befattningshavare vid ett och samma verk vore organisatoriskt olyckligt, enär därigenom försvärades naturliga och lämpliga omflyttningar av personalen mellan avdelningarna liksom de minskade befattningshavarnas eljest möjliga befordringsutsikter. Ett ytterligare och enligt kommissionens mening avgörande skäl för en förändring av de nuvarande förhållandena med avseende å bestridande av kostnaderna för ämbetets verksamhet vore slutligen att söka däri, att Stockholms stad pålagts kostnader för den statliga lokalförvaltningen, till vilken motsvarighet saknades i övriga städer.

Principerna för kommissionens förslag voro följande.

Överståthållarämbetet skulle uppföras å kronans stat. Enahanda skulle gälla beträffande de underlydande verken med undantag av dels polisverket och rannsakningsfängelset, vilka skulle bibehållas å kommunalstyrelsens stat, dels ock polisdomstolen, som med hänsyn därtill att densamma enligt föreliggande förslag till rättegångsreform torde komma att överflyttas till rådhusrätten, skulle lämnas utanför överenskommelsen. Kronan skulle bära kostnaderna för ämbetet, i den mån verket kunde anses såsom länsstyrelse. Staden skulle ersätta kronan kostnaderna för den av ämbetet handhavda magistratsverksamheten, åklagarväsendet, fastighetsregistreringen, folkbokföringen och kommunaluppbörden.

Med avseende å taxeringsväsendet ansåg sig kommissionen icke böra förorda, att kronan tills vidare iklädde sig ökade bidrag till staden för taxeringsarbetet i vidare mån, än en sådan ökning kunde anses motiverad av den av kommissionen fastslagna principen, att kronan borde bära kostnaderna för överståthållarämbetets funktioner såsom länsstyrelse, d. v. s. i förevarande fall de på ett landskontor av motsvarande storlek belöpande kostnaderna för skattearbetet. Skulle emellertid vid en närmare omprövning den nuvarande organisationen anses bära i huvudsak bibehållas, hade kommissionen ansett riktigt, att en fördelning av kostnaderna mellan kronan och staden ägde rum, så att staden bleve skyldig ersätta kronan halva kostnaden för denna överståthållarämbetets arbetsuppgift i den mån den icke vore att hänföra till vare sig länsstyrelse- eller magistratsförvaltning.

Då ämbetet upptoges å kronans stat, borde följden bliva, att samtliga inkomster i ämbetets verksamhet komme att uppbäras av kronan. Därigenom komme sålunda kronans kostnader för verket att minskas. Då stadens bidrag skulle bestämmas, borde man utgå från de sammanlagda kostnaderna för ämbetet och sedan beräkna vad därav belöpte å magistratsförvaltningen, åklagarväsendet, fastighetsregisterföringen, folkbokföringen och kommunaluppbörden samt för stadens andel i taxeringsarbetet. Efter frånräknande av en procentuell andel, svarande mot de av staden avstådda intäkterna, borde staden tillförbindas att ersätta kronan återstående procentuella andel av kostnaderna för ämbetsverket såsom helhet.

Kommissionen förutsatte, att såväl kronan som staden skulle kunna påkalla en omprövning av beräkningen av stadens bidrag vid väsentliga förskjutningar i grunderna för regleringen. Oavsett detta hade en periodiskt återkommande översyn av fördelningsreglerna synts böra ske, första gången så snart nyordningen stabiliserats och därefter vart tionde år.

I fråga om överståthållarens och underståthållarens avlöningsförhållanden ansåg kommissionen en reglering böra ske allenast för framtida ämbetsinnehavare.

Beträffande anskaffandet av lokaler åt ämbetsverket fann kommissionen lämpligt, att kronan svarade för tillhandahållandet av lokaler åt de avdelningar, som i större eller mindre utsträckning hade länsstyrelses uppgifter och som borde sammanhållas till ett enhetligt verk, under det att staden besörjde, att lämpliga lokaler kunde erhållas för ämbetet i övrigt. Med den av kommissionen föreslagna formen för den ekonomiska uppgörelsen skulle lokalkostnaderna komma att ingå bland verkets utgifter och sålunda att slutligen fördelas efter de allmänna reglerna.

Den av kommissionen föreslagna kostnadsfördelningen avsåg ett på riksstaten uppfört verk, vars personal sålunda avlönedes efter kronans avlöningssystem. Såsom övergångskostnader skulle tillkomma dels lön och pension till tjänsteman, som före eller vid avtalets ikraftträdande överförts å indragnings- eller övergångsstat eller avgått med pension, ävensom familjepension åt efterlevande efter sådan tjänsteman eller efter tjänsteman, som avlidit före avtalets ikraftträdande, dels på tiden före övertagandet belöpande familjepensionsavgifter för tjänstgörande personal, dels skillnaden mellan kommunallönen och statslönen eller kommunalpengionen och statspengionen i de fall, där kronans förmåner voro lägre, dels ock pensionsavgifter för förut kommunalavlönad personal, som icke vore skyldig vidkännas dylika. Förstnämnda slag av utgifter borde fortfarande bestridas av staden eller kronan efter nuvarande regler. Beträffande familjepensionsavgifter, som belöpte å tiden före ikraftträdandet, hade det syntes lämpligt, att staden till kronan utgäve det belopp, som försäkringsmässigt svarade mot vad den kommunalavlönade personalen vid övertagandet skulle såsom statsavlönad hava inbetalt. Kostnaderna för fyllnadslöner och pensioner ävensom för pensionsavgifter till personal, som icke vore skyldig att vidkännas dylika, borde bestridas av staden. Därvid hade emellertid stadens

representanter förutsatt, att de möjligheter till kostnadernas nedbringande, som 1938 års avlönings- och pensionsbestämmelser öppnade, så långt det finnes skäligt skulle av Kungl. Maj:t tillvaratagas.

De föreslagna normerna för kostnadsfördelningen hade förhandlingskommissionen ansett böra erhålla avtals form. Sedan avtalet antagits av staden och kronan, komme beslutanderätten i fråga om ämbetets organisation att helt tillhöra statsmakterna. Det hade dock synts böra förutsättas, att mera omfattande ändringar, som i avsevärdare utsträckning skulle öka stadens kostnader, icke komme att genomföras utan att staden beretts tillfälle där-om uttala sin mening samt att när fråga vore om organisationen av avdelningar inom överståthållarämbetet eller av underlydande verk, som principiellt tillhörde magistratsförvaltningen, särskild betydelse komme att tillmätas stadens erinringar. Kommissionen hade icke avsett, att genom avtalet skulle skapas privaträttsliga rättigheter för den ena parten gentemot den andra. Skulle exempelvis genom en ändring i lagstiftningen förhållandet mellan kronan och magistratsstäderna i allmänhet undergå en förskjutning, borde icke Stockholms stad på grund av avtalets bestämmelser intaga en särställning.

Beträffande fördelningen av kostnaderna mellan staten och staden innehöll kommissionens förslag följande.

Enligt § 2 första stycket i det av kommissionen uppgjorda avtalsförslaget hade såsom utgångspunkt för fördelningen av kostnaderna för överståthållarämbetet tagits uppdelningen av de handlagda ärendena i länsstyrelseärenden och magistratsärenden. Såsom länsstyrelseärenden hade därvid betecknats sådana ärenden, som för magistratsstäders vidkommande eljest åvilade länsstyrelse. Till den andra gruppen av arbetsuppgifter hänfördes ärenden, som i rikets övriga magistratsstäder tillhörde magistratsförvaltningen, åklagarväsendet, fastighetsregisterföringen, folkbokföringen och kommunalstyrelsen. En huvudregel i avtalsförslaget vore, att de utgifter för ämbetet, vilka belöpte å detsamma såsom handhavande länsstyrelseärenden, skulle slutligt stanna å kronan. Därigenom skulle vinnas likhet med förhållandena i riket i övrigt, där ju kostnaderna för länsstyrelsernas verksamhet bestredes av kronan. Däremot ankomme det på städerna själva att bestrida kostnaderna för övriga nyssnämnda arbetsuppgifter. Detsamma borde då enligt kommissionens mening gälla för Stockholms stad. Överståthållarämbetets befattning med taxeringsväsendet vore i viss utsträckning av den art, att den fölle utom en länsstyrelses verksamhet. I den mån så vore fallet hade kommissionen ansett, att staden borde delta i kostnaderna.

För att vinna en grundval för kostnadsfördelningen hade kommissionen verkställt en utredning rörande det antal ärenden inom vardera av de nyssnämnda båda grupperna, som belöpte på de särskilda avdelningarna inom överståthållarämbetet. Med ledning därav hade kommissionen för varje avdelning angivit vissa procenttal utvisande förhållandet mellan antalet länsstyrelseärenden och magistratsärenden. Då de ärenden, som för närvarande ankomme på uppbores- och mantalsavdelningarna samt på åklagarmyndigheten, exekutionsverket och fastighetsregisterkontoret, vore att hänföra till magistratsärenden i angiven mening, borde enligt kommissionens uppfattning kostnaderna för dessa avdelningar helt bäras av staden.

Vid framräknandet av procenttal för överståthållarämbetet jämte av avtalet berörda underlydande verk såsom en helhet hade kommissionen gått tillväg på följande sätt.

Med användande av de berörda procenttalen och med utgångspunkt från de i en särskild bilaga till kommissionens betänkande upptagna utgifterna — varigenom undantagits hyreskostnader ävensom andra utgifter, rörande vilka i avtalet särskilt stadgats — hade kommissionen för varje särskild avdelning eller underlydande myndighet uträknat de belopp, som skulle falla på kronan och staden. De sålunda uträknade beloppen, vilka endast skulle tjäna som grundval för de fortsatta beräkningarna men icke direkt angäve kostnadsfördelningen, hade sammanfattats i en uti bilaga A till avtalsförslaget intagen tabell. Summan av de för kronan respektive staden uträknade beloppen hade ställts i relation till samtliga kostnader. På denna väg hade kommissionen kommit fram till att av bruttokostnaderna (med angivna undantag) för överståthållarämbetet och ifrågavarande verk i avrundat tal 15 procent skulle tills vidare räknas falla å kronan och 85 procent å staden. Sistnämnda procenttal hade emellertid ytterligare bearbetats med hänsyn till att kronan enligt kommissionens förslag skulle tillgodoföras även andra intäkter än sådana, som på grund av överståthållarämbetets handläggning av länsstyrelseärenden skulle tillkomma kronan. Dessa andra intäkter hade beräknats motsvara 22 procent av bruttokostnaderna med angivna undantag. Genom att avstå nu ifrågavarande intäkter till kronan kunde staden anses i motsvarande mån fullgöra sin bidragsskyldighet. Efter avräkning av sistnämnda procenttal skulle staden alltså enligt kommissionens förslag till kronan återgälda 63 procent av de verkligen uppkommande bruttokostnaderna för ämbetet, med undantag av hyres-, pensions- och övergångsutgifter.

Hyresutgifterna skulle enligt kommissionsförslaget fördelas efter samma grunder som framräknats för andra bruttokostnader således procenttalen 15 för kronan och 85 för staden, intill dess vid omprövning visade sig, att dessa kostnader skäligen skulle fördelas efter andra grunder.

Beträffande fördelningen av kostnaderna för tjänstepension (men icke för familjepension) skulle enligt hänvisning i § 6 avtalsförslaget i regel de allmänna grunderna för kostnadsfördelningen gälla.

Kommissionen framlade även förslag till ekonomisk reglering beträffande Stockholms stads rannsakningsfängelse, där stadens skyldighet att bekosta förvaringen av bötesfångar varit tvistig.

Förslaget innebar i huvudsak, att kronan för all framtid utan kostnad för staden skulle svara för förvaringen och underhållet av dels stadens bötesfångar, dels häktade, som enligt beslut av Stockholms rådhusrätt skola intagas till förvaring eller internering, dels ock i första instans till frihetsstraff eller tvångsarbete dömda brottfångar och lösdrivare.

Yttranden över 1940 års förhandlingskommissions förslag.

Kommissionens förslag tillstyrktes av *överståthållarämbetet* och av *Stockholms stadsfullmäktige*.

Däremot framfördes åtskilliga anmärkningar mot förslaget av statskontoret, riksräkenskapsverket och allmänna lönenämnden.

Sålunda anförde *statskontoret* i huvudsak följande.

Statskontoret hade i princip intet att erinra emot att här ifrågavarande spörsmål löstes efter de riktlinjer, som legat till grund för detta förslag. Ambetsverket hölle dock före, att, innan en reform i detta avseende genomfördes, ett allsidigt och förutsättningslöst övervägande borde komma till

stånd rörande förvaltningsorganisationen inom det område, varom vore fråga. Ett dylikt övervägande syntes statskontoret motiverat redan av det skälet, att den nuvarande organisationen uppbyggts successivt till väsentliga delar på grundval av kommunala beslut, vilka icke varit föremål för granskning — i varje fall icke någon mera ingående sådan — från statsmakternas sida. Därtill komme, att, därest överståthållarämbetet skulle i sin helhet uppföras på riksstaten, det syntes vara av vikt, att dessförinnan de magistratsuppgifter, vilka utan olägenhet kunde anförtros åt kommunala organ, avskiljdes från ämbetets förvaltningsuppgifter. Kommissionen hade i det framlagda förslaget undantagit polisverket, rannsakningsfängelset och polisdomstolen. Det förefölle statskontoret icke vara uteslutet, att en närmare undersökning skulle kunna giva vid handen, att magistrat eljest åliggande arbetsuppgifter i större utsträckning än kommissionen förutsatt kunde avlastas från ämbetet. Måhända skulle det kunna visa sig ändamålsenligt att i vissa avseenden utöka magistratens administrativa befogenheter. Statskontoret tänkte därvid särskilt på att så skulle kunna vara förhållandet i fråga om de uppgifter, som handhades av åklagarmyndigheten, exekutionsverket och fastighetsregisterkontoret. Vad i betänkandet anförts rörande de olägenheter, som skulle uppkomma, därest befattningshavarna vid dessa grenar av förvaltningen alltjämt skulle vara kommunalavlönade, kunde statskontoret icke finna övertygande, helst som befattningshavarna vid rådhusrätten även i fortsättningen skulle kvarstå å stadens stat.

Vid den utredning rörande berörda förvaltningsorganisation, som statskontoret sålunda förordat, torde vidare särskild uppmärksamhet böra ägnas spörsmålet om lönegradsplaceringen av de befattningshavare, vilka för närvarande avlönades av Stockholms stad. I den mån lithörande befattningar skulle uppföras å rikets stat syntes det statskontoret under alla omständigheter ofrånkomligt, att en omprövning av lönegradsplaceringarna komme till stånd, så att befattningarna vägdes och inplacerades i den statliga löneskalan efter samma principer, som varit vägledande för statsmakterna vid uppgörande av tjänsteförteckningarna för statsförvaltningen i övrigt. Statskontoret hade icke kunnat ingå på någon närmare granskning av lönegradsplaceringen av här ifrågakvarande befattningar vid överståthållarämbetet och underlydande verk. Ämbetsverket hade dock fått ett bestämt intryck av att befattningshavarna i icke ringa omfattning givits en förmånligare lönegradsplacering än jämförbara statsavlönade befattningshavare.

Enligt det framlagda avtalsförslaget skulle, bortsett från vissa övergångskostnader, löner samt tjänste- och familjepensioner utbetalas av statsverket, som skulle av staden äga erhålla ersättning för kostnad för löne- och pensionsfyllnad, som orsakades därav, att avlöning, tjänstepension eller familjepension å rikets stat vore lägre än motsvarande förmån å stadens stat. Detta skulle innebära, att statliga myndigheter — i fråga om beviljande och utbetalande av pensioner statskontoret — skulle hava att tillämpa de kommunala löne- och pensionsreglementena och därmed även komma att fastställa de merkostnadsbelopp, som staden skulle hava att gälda. En sådan anordning måste statskontoret för sin del avstyrka såväl av principiella skäl som med hänsyn till de tvistigheter, som därvid kunde uppkomma mellan statsverket och staden.

Enligt statskontorets förmenande borde, sedan en allsidig utredning kommit till stånd, för överståthållarämbetet fastställas en personalstat, däri erforderligt antal befattningar i skilda lönegrader oberoende av rådande förhållanden upptoges efter de grunder, som tillämpades för statsförvaltningen i övrigt. Dessa befattningar skulle därefter besättas med de tjänstemän, vilka nu innehade motsvarande tjänster. För bestämmande av dessa be-

fattningshavares löneklassplacering ävensom för beräkning av tjänsteår för pension torde särskilda regler böra meddelas. Därvid syntes för löneklassplacering böra få tillgodoräknas samma tid, som befattningshavaren tidigare fått gottgöra sig för placering i löneklass inom den lönegrad, i vilken befattningen varit upptagen å kommunens stat. Såsom tjänstår för pension torde böra få tillgodoräknas hela den tid, befattningshavaren varit anställd vid överståthållarämbetet eller underlydande verk, som uppförts å rikets stat. Då tjänstepensionsavdrag efter förstatligandet i sin helhet avsåges skola tillkomma statsverket, syntes erinran icke böra göras mot en sådan anordning, ehuru ersättning för dylika avdrag för tiden dessförinnan icke till någon del skulle lämnas av Stockholms stad.

Riksräkenskapsverket uttalade sig på följande sätt.

Den organisationsfråga, som avhandlades i föreliggande betänkande, vore synnerligen vittutseende. Den föreslagna anordningen varigenom ej blott överståthållarämbetet i dess helhet utan även vissa detsamma underlydande kommunala verk skulle uppföras å riksstaten, torde böra bedömas även med hänsyn till de konsekvenser dess genomförande skulle kunna komma att medföra i avseende å förhållandet mellan kronan och övriga magistratsstäder.

Anförda synpunkt borde enligt riksräkenskapsverkets mening mana till försiktighet från statsmakternas sida, då det gällde att fastställa, i vilken omfattning här avsedda kommunala verk lämpligen borde uppföras å rikets stat. Det syntes redan nu kunna ifrågasättas, huruvida det ur statsverkets synpunkt kunde vara lämpligt och motiverat, att å riksstaten uppföra åklagarmyndigheten, exekutionsverket och fastighetsregisterkontoret. Vad speciellt åklagarmyndigheten beträffade, ville riksräkenskapsverket fästa uppmärksamheten på att frågan om stadsfiskalernas eventuella statsanställning för närvarande vore föremål för utredning av en särskild kommitté.

Då överståthållarämbetet i de delar, varom vore fråga, organiserats och uppbyggt som en rent kommunal förvaltningsorganisation, kunde riksräkenskapsverket för sin del icke förorda, att ämbetet uppfördes på rikets stat utan att dess organisation först prövats och faststälts ur de synpunkter, som varit och vore vägledande för den statliga förvaltningsorganisationen. Någon utredning i detta avseende hade icke förebragts. Det förhållandet, att staden enligt förslaget skulle ersätta kronan större delen av kostnaderna, saknade i detta sammanhang betydelse.

Vid den utredning rörande ämbetets organisation, som enligt riksräkenskapsverkets mening alltså borde äga rum, innan en reform i den av förhandlingskommissionen föreslagna riktningen genomfördes, borde frågan om lönegradsplaceringen av de befattningshavare, vilka för närvarande avlönades av Stockholms stad, bliva föremål för en förutsättningslös undersökning. Det kunde enligt riksräkenskapsverkets mening icke anses ådagalagt, att den inplacering av ifrågavarande kommunala befattningshavare i de statliga löneplanerna, som genomförts av Stockholms stad, skett i enlighet med de principer, som tillämpades inom statsförvaltningen.

Allmänna lönenämnden, som närmast yttrat sig rörande förekommande lönetekniska frågor, framhöll, att det, därest avtalsförslaget godtoges, komme att vara oklart, vilka avlöningsbestämmelser, som skulle gälla för de befattningshavare, som överflyttades från stadens till statens tjänst, samt anförde vidare.

I princip borde vid ett överförande av de berörda verken å riksstaten avlöningsförmånerna — i likhet med vad som gällde för andra motsvarande befattningshavare i statens tjänst — bestämmas enligt civila avlöningsreglementet respektive civila icke-ordinariereglementet, men ett dylikt inordnande under sagda reglementen kunde icke ske utan en ingående prövning såväl rörande befattningshavarna tillkommande förmåner som i fråga om befattningarnas placering å löneskalan.

Därest ett inordnande av de berörda befattningshavarna under de statliga avlöningsreglementena icke omedelbart vid avtalets ikraftträdande läte sig genomföra, skulle konsekvensen bliva, att befattningshavarna även i egenkap av statstjänstemän skulle komma att vara underkastade de kommunala avlöningsförfattningarna. En dylik anordning förefölle otillfredsställande särskilt i fråga om personal, som under tiden närmast efter avtalets ikraftträdande vunno anställning hos de nu ifrågavarande myndigheterna.

I det föreliggande betänkandet hade de nu berörda spörsmålen icke närmare behandlats, men lönenämnden hade ansett sig böra fästa uppmärksamheten vid dessa ur lönesynpunkt betydelsefulla frågor. Enligt lönenämndens mening borde en utredning komma till stånd beträffande de nu ifrågavarande befattningshavarnas inordnande enligt de för statstjänstemännen vedertagna lönesättningsprinciperna under de statliga avlöningsreglementena, varvid givetvis vissa övergångsbestämmelser kunde bliva erforderliga med hänsyn till för närvarande utgående förmåner. Först sedan en dylik utredning verkställts, syntes det lönenämnden överhuvudtaget möjligt att närmare angiva, huru eventuella lönefyllnader skulle beräknas.

De sakkunnigas förslag.

Huvudgrunder.

De sakkunniga ha inledningsvis gjort följande uttalanden.

Det åt de sakkunniga givna uppdraget innefattade att »verkställa utredning rörande vissa organisatoriska och lönetekniska spörsmål, vilka sammanhånga med överståthållarämbetets uppförande å riksstaten». Till fullgörande av det lämnade uppdraget hade de sakkunniga ansett sig ha att — med beaktande av de i remissyttrandena över 1940 års förhandlingskommissions betänkande framförda erinringarna — för de myndigheter, som skulle uppföras å riksstaten, upprätta detaljerade statförslag efter samma principer, som brukade tillämpas för de statliga myndigheterna. Samtidigt därmed borde även framläggas förslag till reglering av vissa spörsmål av övergångsnatur. Däremot hade de sakkunniga, bland vilka icke funnits någon representant för Stockholms stads kommunala förvaltning, ansett det icke ankomma på dem att ingå på närmare omprövning av själva grunderna för rättsförhållandet mellan kronan och Stockholms stad. De sakkunniga finge emellertid uttala sin anslutning till den i 1940 års förhandlingskommissions betänkande framlagda, av remissmyndigheterna utan erinran lämnade grundprincipen rörande kostnadsfördelningen, nämligen att av kostnaderna för överståthållarämbetet och detta underställda organ kronan skulle svara för vad som belöpte å länsstyrelseärendena och staden för kostnaderna i övrigt. Beträffande innebörden av denna uppdelning av de olika göromålen anslöte sig de sakkunniga ävenledes till förhandlingskommissionens begreppsbestämning, vilken innebure, att med länsstyrelseärenden förstodes sådana ärenden som för magistratsstäders vidkommande eljest åvilade länsstyrelse, under det att till magistratsärenden hänfördes uppgifter, som i rikets övriga

magistratsstäder tillhörde magistratsförvaltningen, åklagarväsendet, fastighetsregisterföringen, folkbokföringen och kommunalstyrelsen. Genom denna fördelningsprincip komme statens kostnader för administrationen inom Stockholm att, fränsett den kostnadsminskning, som en ökad rationalisering av arbetet medförde, bliva något lägre än för länen i allmänhet, beroende på att i dessa statsverket hade att för städer utan egen jurisdiktion bära kostnaden för vissa förvaltningsutgifter, som i magistratsstäder bekostades av städerna.

Vid övervägandet av spörsmålet, vilka konsekvenser en dylik principiell uppdelning av kostnaden för handläggningen av de olika ärendena borde medföra beträffande överståthållarämbetets organisation, kunde olika alternativ komma i betraktande. En lösning av frågan skulle vara att hela överståthållarämbetet organiserades såsom kommunalavlönat, varvid staten skulle ersätta staden de kostnader, som belöpte å länsstyrelseverksamheten. Såsom 1940 års förhandlingskommission framhållit, skulle enligt detta alternativ statens utgifter i viss mån komma att bestämmas av ett kommunalt organ. Särskilt med hänsyn därtill att fråga vore om kostnaderna för det statliga ämbetsverk, som skulle utöva tillsyn över den kommunala förvaltningen, ansåge sig de sakkunniga lika med förhandlingskommissionen icke kunna förorda en dylik lösning.

Ett annat alternativ vore den av förhandlingskommissionen förordade utvägen, att överståthållarämbetet jämte underlydande myndigheter — med undantag av polisverket, rannsakningsfängelset och polisdomstolen — uppfördes å kronans stat, varvid staden ålades skyldighet att ersätta kronan de utgifter, som sammanhänge med förvaltningen av magistratsärendena. Kommissionen hade ansett, att detta vore den lösning, som bäst överensstämde med ämbetets instruktionsmässiga karaktär av en länsstyrelse med magistratsutgifter. Den gäve statsmakterna avgörandet i fråga om ämbetets personalstater och frikallade ämbetet från ekonomiskt beroende av kommunen. Den möjliggjorde en enhetlig prövning av ämbetets personal- och medelsbehov. Den skapade likformiga avlöningsförhållanden inom verket. Vidare bröte den överståthållarämbetets hittillsvarande isolerade ställning inom statsförvaltningen, underlättade rekryteringen och skapade ökade befordringsmöjligheter för verkets personal. En sådan lösning hade 1929 vid behandlingen av landstatslönesakkunnigas förslag rörande överståthållarämbetet vunnit Kungl. Maj:ts godkännande. Att den ur allmän synpunkt vore att förorda, därom syntes förhandlingskommissionen något tvivel icke råda.

De sakkunniga förklara härefter, att de vid sin granskning av nu berörda frågor, funnit obestriddigt, att kommissionens förslag innebure en ur olika synpunkter väl avvägd lösning, men att enligt de sakkunnigas mening vissa omständigheter föreläge, som syntes bära föranleda jämkningar i nämnda förslag.

I sådant hänseende hänvisa de sakkunniga till de uttalanden, som av statskontoret och riksräkenskapsverket i förut omförmälda remissyttranden gjorts angående eventuell begränsning av den överflyttning från Stockholms stad till kronan, som skulle äga rum enligt kommissionens förslag, samt anföra i anslutning härtill.

I nu förevarande avseende syntes föreligga ett uttryckligt önskemål från de hörda statliga ämbetsverkens sida, att å kronans stat allenast skulle uppföras sådana avdelningar inom överståthållarämbetet eller under ämbe-

tet lydande myndigheter, som i huvudsak handlade länsstyrelseärenden, samt att magistratsärendena i princip skulle i likhet med vad som gällde i rikets magistratsstäder i övrigt anförtros åt kommunalavlönade organ. Denna ämbetsverkens principiella inställning hade vunnit stöd av en efter avgivandet av förhandlingskommissionens betänkande inträffad omständighet. Bevillningsutskottet vid 1941 års riksdag hade nämligen i sitt utlåtande nr 24, vilket av riksdagen godkänts (se riksdagens skrivelse nr 330), ifrågasatt viss utredning rörande beskattningsnämndernas verksamhet. I nämnda utlåtande hade utskottet behandlat vissa frågor angående taxeringsväsendets organisation samt därvid framhållit angelägenheten av att en förbättring av förhållandena på ifrågavarande område komme till stånd. Utskottet syftade därvid närmast på en snabbare process och ökade garantier för beskattningsmålens riktiga avgörande. I utlåtande över vissa i ämnet väckta motioner hade kammarrätten upplyst, att planer föreläge på en utredning inom ämbetsverket rörande omorganisation av detta. Utskottet förutsatte, att denna utredning skulle snarast möjligt igångsättas. Därest det, på sätt kammarrätten antytt, under utredningens gång skulle visa sig erforderligt för att åstadkomma en snabbare handläggning av besvärsmålen att jämväl beskattningsnämndernas verksamhet upptoges till omprövning, funne utskottet lämpligt, att utredningen gäves en sådan vidgad omfattning. I anledning av riksdagens beslut i ämnet hade chefen för finansdepartementet numera, sedan det befunnits lämpligast att upptaga en i formellt hänseende fristående utredning, vilken utöver frågan om kammarrättens organisation jämväl komme att beröra beskattningsnämndernas verksamhet och arbetsformer, erhållit Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillkalla särskilda sakkunniga för utredning av frågan om beskattningsmyndigheternas organisation m. m.

Med hänsyn till remissmyndigheternas önskemål om begränsning av de myndigheter, som skulle uppföras å riksstaten, ävensom till den förestående utredningen rörande beskattningsnämndernas organisation m. m. ansåge de sakkunniga försiktigheten bjuda, att å riksstaten för närvarande uppfördes allenast sådana avdelningar inom överståthållarämbetet, som väsentligen handlade länsstyrelseärenden. Beträffande de avdelningar, som sålunda uppfördes å rikets stat, brötes överståthållarämbetets isolerade ställning inom statsförvaltningen. Å andra sidan komme de avdelningar, som fortfarande skulle handlägga magistratsärenden och sålunda kvarstå å kommunens stat, icke att intaga annan eller mera isolerad ställning än motsvarande kommunalavlönade tjänstemän i andra städer. I enlighet härmed ämnade de sakkunniga i det följande föreslå vissa förändringar i nuvarande arbetsfördelning mellan ämbetets avdelningar i syfte att statsavlönade befattningshavare skulle sysselsättas med länsstyrelseuppgifter och kommunalavlönade befattningshavare med magistratsgöromål.

Med utgångspunkt från angivna principer hava de sakkunniga tagit ställning till frågan om vilka delar av överståthållarämbetet eller detta underställda organ, som i förevarande sammanhang böra uppföras å riksstaten.

Beträffande överståthållarämbetet för skatteärenden uttala sig de sakkunniga sålunda.

I fråga om denna avdelning av överståthållarämbetet syntes det med hänsyn till det omfattande utbyte av personal mellan olika underavdelningar, som förekomme vid skilda perioder under året, ur allmän synpunkt vara ett oeftergivligt krav, att avdelningen icke uppsplittrades på olika verk eller uppdelades på så sätt, att vissa underavdelningar uppfördes å riksstaten, medan andra bibehölles såsom kommunalavlönade. Ehuru vissa skäl kunde

anföras till förmån för ett fullföljande av förhandlingskommissionens förslag om hela skatteavdelningens upptagande å kronans stat, hade emellertid de sakkunniga i betraktande av den förestående utredningen rörande taxeringsförfarandet ansett angeläget att icke nu framlägga några förslag, som skulle kunna innebära ett föregripande av sagda utredning. De sakkunniga hade fördenskull stannat vid att i nuvarande läge förorda, att skatteavdelningen i sin helhet tills vidare bibehölles såsom ett kommunalavlönat verk.

Vidkommande härefter polisavdelningen erinra de sakkunniga till en början, att förhandlingskommissionens förslag rörande organisationen av överståthållarämbetet för polisärenden byggde på en utredning, som i ett den 14 mars 1940 avgivet betänkande framlagts av särskilda, av ämbetet tillkallade kommitterade. De sakkunniga anföra vidare.

Enligt kommitterades förslag skulle befattningarna såsom polismästare, ordningspolisintendent och kriminalpolisintendent utbrytas ur polisavdelningen och inordnas i ett polisverk i egentlig mening, vari jämväl överståthållarämbetets luftskyddsbyrå skulle ingå. I samband därmed skulle de polismästaren och poliskommissarierna åvilande uppgifterna att besluta om, respektive utföra åtal vid polisdomstolen överflyttas till åklagarmyndigheten. Vidare skulle ett exekutionsverk upprättas med förste stadsfogden såsom chef, i vilket verk poliskamreraren och viss personal från poliskamrerarekontoret skulle inordnas. Polisdomstolen skulle därjämte erhålla ställning såsom särskild avdelning inom överståthållarämbetet. Återstående delar skulle sammanföras till en avdelning inom överståthållarämbetet, organiserad på tre byråer, benämnda polisbyrån, trafikbyrån och magistratsbyrån. Till dessa tre byråer skulle förläggas samtliga de länsstyrelse- och magistratsärenden, som nu handlades av överståthållarämbetet för polisärenden (såväl överståthållarens som polismästarens avdelningar). Beträffande kommitterades förslag vore ytterligare att nämna, att förvaltningen av statsmedel skulle överflyttas från poliskamrerarekontoret till överståthållarämbetets kansli.

Det torde böra framhållas, att den utredning, som sålunda verkställdes av nämnda kommitterade, närmast avsett en rationalisering av ett å kommunens stat uppfört verk i syfte att nedbringa kostnaderna för detsamma. Däremot hade icke såsom i förevarande fall åsyftats en uppdelning av ärendena å olika avdelningar, vilken skulle ligga till grund för fördelningen av förvaltningskostnaderna mellan kronan och staden. Kommissionen hade med sin principiella inställning ej anledning att ifrågasätta någon ändring i nyssnämnda kommitterades förslag. Med den uppfattning de sakkunniga hävdade rörande förutsättningarna för ett uppförande å riksstaten av olika befattningar, erfordrades å polisavdelningen en uppdelning av ärendena i länsstyrelse- respektive poliskammar- och magistratsgöromål. I vissa hänseenden kunde det emellertid av praktiska skäl visa sig lämpligt att göra ett avsteg från principen, att på i riksstaten upptagna avdelningar endast finge handläggas länsstyrelseärenden eller i poliskammaren endast magistratsärenden. Därvid vore särskilt att framhålla, att vissa trafikfrågor både på grund av sin beskaffenhet och med hänsyn till allmänheten borde behandlas på en och samma avdelning, oavsett om de kunde betraktas såsom länsstyrelse- eller magistratsärenden.

Enligt de sakkunnigas förslag skall överståthållarämbetets kansli bestå i huvudsakligen oförändrad form. Dock skola enligt förslaget vissa nya arbetsuppgifter tillföras kansliet, varjämte kansliets personal bör förstärkas.

Rörande de överståthållarämbetet underställda institutionerna uttala sig de sakkunniga sålunda.

Kommissionen hade, med instämmande av de hörda myndigheterna, ansett, att polisverket, rannsakningsfängelset och polisdomstolen borde lämnas utanför. I fråga om åklagarmyndigheten, exekutionsverket och fastighetsregisterkontoret ville de sakkunniga erinra, att samtliga ärenden, som för närvarande ankomme på dessa myndigheter, vore av sådan beskaffenhet, att kostnaderna för dessa institutioner under alla förhållanden borde helt bäras av staden. Kommissionen hade visserligen förordat, att desamma, mot ersättning för hela kostnaden från Stockholms stad till statsverket, skulle uppföras å rikets stat. Främsta anledningen därtill hade varit den, att hela överståthållarämbetet föreslagits skola uppföras å rikets stat och att de överståthållarämbetet underställda organen då ansetts böra i viss omfattning givas en liknande ställning. Med den principiella inställning, som de sakkunniga ansett sig böra intaga till frågan om fördelningen av kostnaderna för överståthållarämbetet, funnes ej längre anledning föreslå, att nu nämnda organ gäves en annan ställning än i andra magistratsstäder. Beträffande åklagarmyndigheten tillkomme dessutom det av riksräkenskapsverket påpekade förhållandet, att spörsmålet om stadsfiskalernas statsanställning torde komma att upptagas till prövning av 1939 års polisutredning. Med hänsyn till de anförda omständigheterna ansågo sig de sakkunniga böra förorda, att icke heller åklagarmyndigheten, exekutionsverket eller fastighetsregisterkontoret upptoges på riksstaten utan bibehölle sin nuvarande ställning som kommunalavlönade organ.

Rörande innebörden av sakkunnigförslaget i nu avgivna delar anföra de sakkunniga ytterligare följande.

I nära anslutning till redan tillämpad praxis skulle enligt förslaget huvuddelen av länsstyrelseärendena handläggas å två huvudavdelningar, kansliet och den förutvarande polisavdelningen, vilken till undvikande av förväxling med polisverket borde givas annat namn, förslagsvis politiavdelningen. Ärenden från dessa avdelningar skulle föredragas för och avgöras av överståthållaren (underståthållaren) i ungefärligen samma omfattning som nu gällde för länen. Till dessa avdelningar skulle jämväl hänvisas vissa magistratsärenden, som på grund av sitt nära samband med länsstyrelseärendena lämpligast borde handläggas gemensamt med dessa. Huvudparten av magistratsärendena jämte vissa därmed sammanhängande länsstyrelseärenden skulle däremot avgöras i de till överståthållarämbetet såsom särskilda avdelningar hörande och av staden bekostade skatteverket (skatteavdelningen) och poliskammaren (polisavdelningen). Avgörandet av där förekommande ärenden skulle liksom nu i regel ankomma å skattedirektören, respektive polismästaren (polisintendenterna) med skyldighet för överståthållaren (underståthållaren) att, på sätt blivande instruktion närmare bestämde, ägna handläggning åt vissa viktigare grupper ärenden samt med befogenhet för honom att jämväl därutöver övertaga avgörandet av förekommande ärenden i övrigt.

I likhet med förhandlingskommissionen hava de sakkunniga ansett, att för närvarande någon förändring icke borde äga rum med avseende å överståthållarens eller underståthållarens avlöningsförhållanden.

Organisationen av överståthållarämbetet för polisärenden.

Jag ber att först få lämna vissa uppgifter rörande *den nuvarande organisationen* av överståthållarämbetet för polisärenden. Härvid följer jag i huvudsak den redogörelse i ämnet, som lämnats av de sakkunniga.

Överståthållarämbetets avdelning för polisärenden arbetar för närvarande, om man bortser från den till avdelningen anslutna polisdomstolen, på två huvudavdelningar nämligen dels överståthållarens avdelning för polisärenden omedelbart under överståthållaren, dels övriga delar av överståthållarämbetet för polisärenden, med polismästaren som chef närmast under överståthållaren. För överståthållarens avdelning för polisärenden utövas närmaste chefskapet av polissekreteraren, som med sina befattningshavare har föredragning direkt för överståthållaren.

Inom polismästarens avdelning är arbetet fördelat på följande sju underavdelningar, nämligen 1) polismästarens expedition, 2) kanslipolisintendentens expedition, 3) trafikpolisintendentens expedition, 4) ordningspolisintendentens expedition, 5) kriminalpolisintendentens expedition, 6) poliskamrerarkontoret och 7) luftskyddsbyrån.

I det följande lämnas en redogörelse beträffande arbetsuppgifter och personalförhållanden å de skilda avdelningarna inom överståthållarämbetets avdelning för polisärenden, varvid dock ordningspolis- och kriminalpolisavdelningarna ävensom luftskyddsbyrån lämnas helt åsido, enär dessa icke beröras av föreliggande förslag om ämbetets uppförande å riksstaten.

A. Överståthållarens avdelning för polisärenden.

Jämlikt § 58 arbetsordningen för överståthållarämbetet handläggas vid överståthållarens avdelning för polisärenden till polisavdelningen hörande mål och ärenden, som angå:

1. Tillsättning av befattningshavare och personalfrågor i övrigt, dock ej sådana ärenden, som enligt polislagen tillkomma polischef.

2. Arbetsordning.

3. Ämne, varom stadgas i 11 § 1 mom. och 14 § lagen om polisväsendet i riket samt 15 § polisreglementet för riket.

4. Allmänna föreskrifter angående ordning, trafik och säkerhet samt reglementen och taxor enligt § 23 ordningsstadgan för rikets städer.

5. Av Kungl. Maj:t eller annan myndighet infordrade utlåtanden över förslag till allmän lag eller författning eller över andra frågor av större betydelse.

6. Av Kungl. Maj:t eller departementschef infordrade yttranden över av ämbetet avgjorda mål och ärenden, dock icke i frågor, som angå medelsförvaltningen, och ej heller i andra fall, då beslut jämlikt gällande instruktion eller arbetsordning meddelats av annan än överståthållaren eller underståthållaren och med hänsyn till ärendets brådskande natur yttrande anses böra avgivas omedelbart av den som meddelat beslutet, skolande i sist angivna fall avskrift av yttrandet städse överlämnas till överståthållaren.

7. Årsutskänkning av rusdrycker, trafikutskänkning och överlåtelse av utskänkingsrättighet ävensom bestämmande av utskänkningstid, dock icke beträffande utskänkningstidens förlängning för tillfälligt behov.

8. Försvarsväsendet, civilt luftskydd och därmed sammanhängande frågor, som åvila överståthållarämbetet såsom länsstyrelse.

9. Tillämpning av butikstängningslagen.

10. Hälsovård samt in- och utförsel av djur.

11. Barnavård utom vad angår polismyndighet åliggande handräckning enligt barnavårdslagen.

12. Brandväsendet med undantag av brandsyneärenden samt vägväsendet utom beträffande tillämpningen av gatulägningsordningen för Stockholm.

13. Besiktningsmän för motorfordon, linjetrafik med motorfordon samt spårvägstrafik.

14. Sjö- och lufttrafik.

15. Pass för resa utom riket.

16. Pilsnerdricka.

17. Lotterier.

18. Svenskt medborgarskap.

19. Åtgärder enligt värnpliktslagen och inskrivningsförordningen.

20. Indrivning och redovisning av böter samt av statsverket tillkommande ersättningar enligt lagen om fri rättegång, dock endast i den mån handläggningen åvilar länsstyrelse.

21. Familjeunderstöd åt värnpliktig.

22. Handel med begagnade föremål och pantlånerörelse.

23. Eldfarliga oljor.

Vid avdelningen finnes enligt gällande stat för närvarande följande personal.

Befattningshavare	Lönegrad
1 polisintendent (polissekreterare)	B 30
1 assessor	B 27
1 notarie (2:a klass)	B 21
1 amanuens	e. o. 18
2 kanslistor	B 15
1 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
2 kanslibiträden	B 7
1 expeditionsvakt	e. o. 5
4 kontorsbiträden	B 4
1 skrivbiträde	e. o. 2
1 »	e. 2
1 tillfälligt skrivbiträde	arvode
1 försvarsassistent	»

Förutom avlöning enligt lönegraden B 30 åtnjuter polissekreteraren en avlöningsförstärkning av 1,500 kronor för år.

Följande fördelning av de arbetsuppgifter, som ankomma på överstatshållarens avdelning för polisärenden, gäller för närvarande efter vidtagna jämkningar i arbetsordningen.

Polissekreteraren åligger att bereda och föredraga de mål och ärenden, som upptagas under § 58 punkterna 1—5 och 8 i arbetsordningen eller som angå ämne av större vikt och betydelse eller av principiell innebörd inom de grupper av ärenden, vilka eljest tillhöra andra föredragandes handläggning.

Assessorn har att bereda och föredraga de under § 58 punkterna 6, 9 (utom beträffande utsträckt affärstid) samt 10—14 anmärkta mål och ärenden.

Notarien respektive amanuensen åligger att bereda de under § 58 punkterna 7, 16—20, 22 och 23 respektive 15 och 21 anmärkta mål och ärenden. Nu ifrågavarande befattningshavare hava jämväl att fullgöra föredragning.

Den ene kanslisten åvilar att föra vissa diarier och liggare, varjämte det åligger honom att emottaga inkommande samt utlämna avgående handlingar, att utöva närmaste tillsynen över avdelningens bokförråd och arkiv samt däröver föra förteckningar, att under polissekreterarens inseeende för avdel-

ningen föra stadgad förteckning över författningar m. m., enligt vilka åligganden och befogenheter tillagts ämbetet, samt att för avdelningen upprätta arbetsredogörelse och förteckning över oavgjorda mål och ärenden.

Den andre kanslisten har att föra vissa andra diarium och liggare, att emottaga inkommande samt utlämna avgående handlingar samt att biträda vid granskningen av poliskamrerarens räkenskaper över böter och statsverket tillkommande ersättningar enligt lagen om fri rättegång.

Kansliskrivaren fungerar såsom amanuens hos överståthållaren.

Ett kanslibitråde åligger att handhåva liggaren över pass för resa utom riket ävensom kortregistret över meddelade avflyttnings- och reseförbud samt att emottaga beställningar av dylika pass ävensom utskryva och utlämna desamma.

Ett kanslibitråde biträder med diariumföring och förekommande expeditionsgörömlar samt med kontrollen av inkomna bötesredovisningar, varjämte det åligger henne att handhåva passbyråns stämpelförsäljning.

Försvarsassistentens arbetsuppgifter regleras i § 60 arbetsordningen, vari stadgas, att honom åligger att på sätt och i den omfattning, vederbörande föredragande bestämmer, medelst remiss eller särskild skrivelse infordra upplysningar och yttranden, som för ärendes beredande till föredragning finnas erforderliga, att i övrigt biträda vid beredning och, efter överståthållarens bestämmande, närvara vid föredragning av ärenden, som hava samband med civila luftskyddet och försvarsväsendet, samt att i övrigt fullgöra vad i särskild instruktion eller eljest är eller varder föreskrivet.

Försvarsassistenten åtnjuter av statsmedel arvode dels med ett fast belopp å 800 kronor för år, dels ock med dagarvode å 8 kronor under tjänstgöringsperiod. Dyrtidstillägg utgår icke å arvoden.

B. Polismästarens avdelning för polisärenden.

Vid denna avdelning skola jämlikt § 64 arbetsordningen handläggas de till polisavdelningen hörande mål och ärenden, som angå:

1. Offentliga tillställningar, däri inbegripet tävlingar å allmän väg eller gata med motorfordon eller cykel.
2. Offentliga filmföreläsningar.
3. Tillstånd för utläningar att giva eller medverka vid offentliga tillställningar samt användande av barn vid offentliga föreläsningar.
4. Utlännings rätt att här i riket vistas i den mån handläggningen ej enligt vad särskilt är stadgat åligger den intendent, som förestår kriminalpolisen, ävensom utlämning av förbrytare.
5. Rusdrycker i den mån handläggning ej ankommer å överståthållarens avdelning för polisärenden.
6. Tillämpning av gatulägningsordningen för Stockholm.
7. Anordningsväsendet och medelsförvaltningen.
8. Villkorligt frigivna fångar samt sinnessjuka personer.
9. Alkoholister, lösdrivare och bettlare i den mån handläggningen ankommer å länsstyrelse.
10. Häktade, som skola rannsakas vid domstol utom Stockholm, avbrytande av straff samt frågor om åtal mot den som undergår ungdomsfängelse eller tvångsuppfostran.

11. Omhändertagande av egendom enligt 62 § 2 stycket fattigvårdslagen samt åtgärder enligt 72 eller 75 § samma lag.
12. Verkställighet av hemsändningsbeslut i fattigvårdsmål.
13. Polismyndighet åliggande handräckning enligt barnavårdslagen.
14. Tillstånd till handel eller annan rörelse eller upplag å gata eller annan allmän plats.
15. Handel med apoteksvaror, preventivmedel och gasskyddsmateriel.
16. Tillstånd till isupptagning.
17. Brandsyn.
18. Offentliga samlingslokaler och icke offentliga filmförevisningar.
19. Alkoholfria drycker.
20. Explosiva varor och innehav av film.
21. Bergsprängning.
22. Skjutvapen och ammunition.
23. Hotell- och pensionatrörelse.
24. Eldbegängelse och likflyttning.
25. Arbetarskydd samt användande av barn vid viss försäljning.
26. Anmälan om olycksfall i arbete.
27. Dödsfall utan föregående sjukdom.
28. Skyddskoppypning.
29. Elektriska anläggningar och hissar.
30. Skyltar.
31. Intyg om vandel.
32. Framställning om handräckning i ärende, vari annan åtgärd icke skall av ämbetet vidtagas.
33. Utfärdande och återkallande av körkort och trafik kort.
34. Meddelande av tillstånd till annan yrkesmässig trafik med motorfordon än i § 58 punkt 13 sågs ävensom prövning av fråga om återkallande av sålunda meddelat tillstånd.
35. Övriga åtgärder enligt trafikförfattningarna i andra fall än som avses i punkterna 1, 33 och 34 i den mån handläggningen icke ankommer å överståthållarens avdelning för polisärenden.
36. Stadsbudsväsendet.
37. Debitering, avkortning och avskrivning samt restitution av automobils katt.
38. Utvandragerter och deras ombud.

Ärendena handläggas av polismästaren eller vederbörande polisintendent i poliskammaren samt av polismästaren och poliskamreraren i poliskamrerarkontoret.

Härjämte ankommer på polismästaren och honom underställda befattningshavare de övriga ärenden och uppgifter, vilka enligt gällande författningar åvila polischef och polispersonal.

1. Polismästarens expedition.

Polismästaren åligger jämlikt § 94 arbetsordningen att, i den mån överståthållaren ej själv tager befattning därmed, handlägga och avgöra de ärenden, vilka upptagas i § 64 under punkterna 1—7, samt i övrigt de i nämnda paragraf omförmälda ärenden, vari yttrande avgivits av intendent eller som angå frågor av större vikt och betydelse eller av principiell innebörd. Polismästaren handlägger jämväl ärenden rörande utlännings rätt att här i riket vistas i den mån handläggningen ej enligt vad särskilt är stadgat

å ligger den intendent, som förestår kriminalpolisen, ävensom utlämning av förbrytare.

Å polismästarens expedition finnes för närvarande följande personal.

Befattningshavare	Lönegrad
1 polismästare	A 3
1 assessor	B 27
¹ / ₂ amanuens	e. o. 18
1 kanslist	B 15
1 kansliskrivare	B 11
1 kanslibiträde	B 7
1 expeditionsvakt	e. 5
3 kontorsbiträden	B 4
2 skrivbiträden	e. o. 2
1 skrivbiträde	e. 2
1 tillfälligt skrivbiträde	arvode

Härjämte är en poliskonstapel kommenderad såsom ordonnans, tillika bilförare, åt överståthållaren och polismästaren.

Assessorn hos polismästaren bereder och föredrager de av polismästaren handlagda ärendena.

Amanuensen, som också tjänstgör å poliskamrerarkontoret, biträder assessorn med förekommande göromål.

Kanslisten för vissa diarier, varjämte han för varje dag från mållistorna avför samtliga därå upptagna mål och ärenden.

Kansliskrivaren för jämväl vissa diarier och register.

Även kanslibiträdet och två av kontorsbiträdena sysselsättas med diarieföring.

2. Kanslipolisintendentens expedition.

I den mån polismästaren icke finner skäl att själv taga befattning därmed, har kanslipolisintendenten att handlägga de ärenden, som i § 64 i förenämnda arbetsordning upptagas under punkterna 8—16, 18—24, 26—32 och 38, ävensom ärenden angående upplåtande av gatumark för försäljning av bilbränsle och för slaggning.

Kanslipolisintendenten har till sitt förfogande en expedition för behandling av de ärenden, som ankomma på hans handläggning, samt är tillika föreståndare för polisens ordonnansavdelning.

På kanslipolisintendentens expedition finnes för närvarande följande personal:

Befattningshavare	Lönegrad
1 kanslipolisintendent	B 30
1 notarie (1:a klass)	B 24
1 amanuens	e. 16
1 kanslist	B 15
1 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
3 kontorsbiträden	B 4
2 skrivbiträden	e. 2

Anm. Kanslipolisintendenten uppbär förutom avlöning enligt lönegraden B 30 en avlöningsförstärkning av 1,500 kronor för år.

Notarien bereder och föredrager de ärenden, som handläggas av kanslipolisintendenten.

Amanuensen biträder notarien med dennes göromål samt beslutar i vissa ärenden av expeditionell natur.

Kanslisten, kansliskrivaren och två kontorsbiträden föra diarierna samt fullgöra jämväl olika slag av annat expeditjonsarbete.

Såsom framhållits är kanslipolisintendenten jämväl föreståndare för polisens ordonnansavdelning, vilken är uppdelad på två avdelningar: första och andra byrån, av vilka den förstnämnda har till uppgift bland annat att verkställa utredning och handräckning enligt fattigvårds- och barnavårdslagarna, att öva kontroll över verksamhet som kommissionär för anskaffande av arbetsanställning, verkställa undersökning i fråga om tillstånd till verksamhet som emigrantagent, registrering av anlända svenska resande, handräckning i vissa fall, efterforskning av avviken eller försvunnen person, då fråga icke är om brott, samt utlämnande eller fortskaffande av från överståthållarämbetet utgående expeditioner. Andra byrån har bland annat att indriva böter och viten, att handlägga frågor rörande anstånd med eller avbetalning av böter, att efterspana värnpliktig, som försummat fullgöra inskrivningsskyldighet eller utan laga förfall uteblivit från tjänstgöring eller avvikit från tjänstgöring, att indriva värnpliktsböter samt att verkställa vissa delgivningar ävensom föra det s. k. centralregistret, i vilket intages uppgift å envar, som eftersökes för brott eller förseelse eller för undergående av straff, i fråga om bötesstraff dock med viss inskränkning.

Ordonnansavdelningens personal utgöres av 1 kommissarie, 2 överkonstaplar, 1 biträdande överkonstapel, 61 konstaplar, 6 exekutionsbiträden, 1 kanslibitråde, 5 kontorsbiträden och 4 skrivbiträden.

3. Trafikpolisintendentens expedition.

Av de till polismästarens avdelning för polisärenden hörande ärenden, med vilka polismästaren icke finner skäl att själv taga befattning, ankommer på trafikpolisintendenten att handlägga de ärenden, som upptagas i § 64 i arbetsordningen under punkterna 33—37, dock icke debitering av automobilskaft, i den mån detta uppdragits åt särskilt förordnad befattningshavare.

Under trafikpolisintendenten lyder den särskilda trafikexpeditionen. Enligt gällande stat utgöres personalen — förutom av trafikpolisintendenten, som är placerad å extra stat i lönegraden B 30 — av 1 notarie (1:a klass) i lönegraden B 24 och 1 kanslibitråde i lönegraden B 7.

Å trafikexpeditionen tjänstgör dessutom följande personal med stadigvarande arbetsuppgifter, nämligen 1 poliskommissarie, 3 överkonstaplar, 10 konstaplar, 10 kontorsbiträden och 4 skrivbiträden.

Poliskommissarien förestår närmast under intendenten avdelningen. Hans göromål utgöras i huvudsak av sådana, som åligga lokal polismyndighet med avseende å trafiken. I övrigt är personalen uppdelad å följande sektioner.

a) Automobilregister- och automobilskatteexpeditionen. Bland de ärenden, som handläggas å denna avdelning må nämnas: inregistrering och avregistrering av fordon, anvisning å automobilskatt och utfärdande av kvitto därå, skatte- och besiktningsskyltar, anmälningar av olika slag till automobilregistret, anteckningar av olika slag till automobilregistret, anteckningar om fordonsuttagnig för mobiliseringsberedskap m. m.

b) Körkortsexpeditionen. Å denna avdelning handläggas ärenden rörande utfärdande eller indragning av kör- och trafik kort m. m.

c) Expeditionen för yrkesmässig trafik. Hit höra ärenden angående bland annat tillstånd till stadstrafik och uthyrningsrörelse med automobil, godkännande av fordon i stadstrafik, uthyrningsrörelse och linjetrafik, högsta hjultryck för automobil i yrkesmässig trafik samt yttranden om tillstånd till linjetrafik.

4. Poliskamrerarkontoret.

De arbetsuppgifter, som ankomma på poliskamrerarkontoret, kunna sammanföras i följande grupper av ärenden:

1. Uppbörd av vissa skatter och allmänna avgifter samt ersättningsmedel.

2. Kamerala göromål, hörande till polisverkets medelsförvaltning.

3. Den statliga och kommunala medelsförvaltning, som gäller överståthållarämbetet för polisärenden.

4. Vissa göromål av närmast kameral natur; fondförvaltning m. m. ävensom förande av saköreslängd över böter och viten, som utdömas eller påföras av polisdomstolen i Stockholm; samt

5. De ärenden, som enligt kungörelsen den 8 november 1933 angående fördelningen av göromålen mellan stadsfogdarna i Stockholm ankomma på poliskamreraren såsom stadsfogde.

Vid poliskamrerarkontoret är anställd följande personal.

Befattningshavare	Lönegrad
1 poliskamrerare.....	B 26
¹ / ₂ amanuens	e. o. 18
1 bokhållare	B 17
2 kanslistor	B 15
1 kassör	e. o. 14
1 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
2 kanslibiträden	B 7
5 kontorsbiträden	B 4
3 skrivbiträden	e. o. 2
1 skrivbiträde	e. 2
2 tillfälliga biträden.....	arvode

Amanuensen tjänstgör jämväl å polismästarens expedition.

Befattningshavarnas åligganden angivas i §§ 75—83 i arbetsordningen för överståthållarämbetet.

Jag övergår härefter till *de sakkunnigas förslag* rörande organisationen av överståthållarämbetet för polisärenden.

Beträffande först fördelningen av arbetsuppgifterna mellan överståthållarämbetets politiavdelning och poliskammaren ha de sakkunniga, som därvid bortsett från ordningspolis- och kriminalpolisavdelningarna samt luftskyddsbyrån, anfört i huvudsak följande.

1. Till en början borde till politiavdelningen hänföras alla sådana ärenden, som upptoges i de å överståthållarens avdelning för polisärenden för närvarande förda diarierna. I vissa hänseenden innebure detta ett avsteg från huvudregeln, att politiavdelningen i princip endast borde taga befattning med länsstyrelseärenden. Sålunda torde ärenden rörande förråd av eldfarliga oljor vara att anse såsom magistratsärenden, men med hänsyn till det föreliggande sambandet med ärenden rörande upplag av dylika oljor, vilka vore länsstyrelseärenden, ansåge de sakkunniga, att samtliga nu berörda ärenden borde behandlas å politiavdelningen. Vidare syntes ärenden rörande spårvägstrafiken trots sin karaktär av magistratsärenden böra behandlas på politiavdelningen, enär dessa jämförelsevis fåtaliga ärenden ägde intimt samband med de i omnibusdiariet förda ärendena om yrkesmässig omnibustrafik, vilka i sin tur vore länsstyrelseärenden. Till ifrågavarande avdelning borde jämväl hänföras vissa ärenden angående brandväsendet och sotningsväsendet enligt 48 § 1 mom. brandstadgan, vissa trafikärenden enligt 12 och 18 §§ vägtrafikstadgan samt ärenden angående fastställande av reglementen och taxor för åkare, hyrkuskar m. fl. enligt 23 § ordningsstadgan för rikets städer. Passärenden torde numera få betraktas såsom länsstyrelseärenden.

2. Från polismästarens expedition borde enligt de sakkunnigas mening till politiavdelningen överföras handläggningen av ärenden, som avsåges i lagen den 11 juni 1937 om utlännings rätt att här i riket vistas, samt med stöd av denna lag utfärdade författningar såsom yttranden rörande ansökningar om uppehållstillstånd, främlingspass eller identitetscertifikat samt prövning av besvär över kriminalpolisintendentens beslut om utlännings avvisning ävensom beslut om utvisning av utlännings. Samtliga dessa ärenden vore länsstyrelseärenden.

3. Vidare borde från kanslipolisintendentens expedition till politiavdelningen eller möjligen i något fall till kansliet överflyttas följande grupper av ärenden, vilka där ej annat särskilt angåves torde få anses såsom länsstyrelseärenden:

a) Ärenden angående tillstånd till inköp av skjutvapen och ammunition m. m. (vapendiariet) ävensom remisser från socialdepartementet angående införsel av skjutvapen och ammunition samt av skytteföreningar begärd dispens från bestämmelserna i vapenkungörelsen (ärendena inginge i allmänna diariet 2).

b) Ärenden angående handel med preventivmedel (ärendena inginge i allmänna diariet 3).

c) Ärenden angående tillstånd till utskänkning av alkoholfria och därmed jämförliga drycker samt tillstånd till utsträckning av utskänkningstider (kafédiariet).

d) Ärenden angående tillstånd till idkande av hotell- eller pensionatryrelse samt tillstånd att idka handel med skjutvapen, ammunition eller explosiva varor (ärendena inginge i yrkesdiariet).

e) Ärenden angående personer, som häktats i landsorten eller vilka begärts häktade av polismyndighet i landsorten, vilka ärenden avsåge förpassande av personer till eller från annan länsstyrelse (brottmålsdiariet 1).

f) Ärenden angående villkorligt frigivna fångar enligt 8 och 10 §§ lagen den 22 juni 1906 angående villkorlig frigivning, ävensom förordnanden om

beslag enligt 17 § lagen den 20 juni 1924 med särskilda bestämmelser angående olovlig befatning med spritdrycker och vin samt enligt 23 § vapengörelsen den 22 juni 1934 (brottmålsdiariet 2).

g) Ärenden angående sinnessjuka personer, om vilkas intagande å sinnessjukhus det jämlikt 47 § 3, sista stycket, sinnessjuklagen den 19 september 1929 åligger länsstyrelse att förordna (dårdiariet).

h) Ärenden angående elektriska anläggningar, uppsättande av radioantennar eller dylikt över allmän plats m. m. (elektriska diariet).

i) Ärenden angående intagning å alkoholistanstalt (ärendena inginge i rusdrycksdiariet).

4. Slutligen borde enligt de sakkunnigas mening från trafikpolisintendentens expedition till politiavdelningen överföras handläggningen av ärenden angående indragning av körkort eller av tillstånd till yrkesmässig automobiltrafik.

Beträffande personalbehovet å politiavdelningen hava de sakkunniga inledningsvis framhållit, att en förstärkning av personalen i jämförelse med den nuvarande personaluppsättningen å överståthållarens avdelning för polisärenden av flera skäl vore erforderlig. De sakkunniga anföra härom.

Den nuvarande personaluppsättningen å sistnämnda avdelning måste anses vara alltför liten med hänsyn till de synnerligen betydelsefulla och arbetskrävande uppgifter som redan nu ankomme på avdelningen. Sålunda finnes för närvarande därstädes förutom polissekreteraren endast följande befattningshavare med juridisk utbildning, nämligen en assessor (B 27) och en notarie (B 21) ävensom en amanuens. Samtliga dessa befattningshavare hade föredragning inför överståthållaren. Den föredragning, som åvilade polissekreteraren, torde vara av större omfattning än som i allmänhet förekomme för landssekreterarnas vidkommande. På grund härav hade polissekreteraren icke möjlighet att i önskvärd utsträckning utöva närmare kontroll över de övriga tjänstemännens arbete eller att närvara vid deras föredragning, vilket förhållande i sin ordning bunde överståthållaren vid det dagliga rutinarbetet uti icke önskvärd omfattning, därest ej arbetets kontinuitet skulle allvarligen äventyras. Enligt vad de sakkunniga inhämtat, hade det därjämte visat sig nödvändigt att under stora delar av året bereda polissekreteraren partiell tjänstledighet från löpande göromål och sålunda dubblera polissekreterartjänsten. Endast på detta sätt hade det varit möjligt för polissekreteraren att få tillfälle att mera ingående ägna sig åt de mest krävande av de arbetsuppgifter, som åvilade honom. Polissekreteraren hade bland annat att föredraga ärenden rörande infortrade utlåtanden över förslag till allmän lag eller författning eller över andra frågor av större betydelse. I detta hänseende föreläge i jämförelse med länsstyrelserna den olikheten, att överståthållarämbetet finge dylika ärenden på remiss i större omfattning än som torde vara fallet med länsstyrelserna i allmänhet. Trots den på flera händer, även amanuensen, uppdelade föredragningen, vore arbetet för föredragandena av sådan omfattning att övertidsarbete måste anses såsom regel. På grund av de anförda omständigheterna syntes en betydande förstärkning av arbetskrafterna påkallad redan med avdelningens nuvarande arbetsuppgifter, därest icke arbetsresultatet i längden skulle bliva lidande. Vad nu sagts gällde givetvis i än högre grad, för den händelse en utökning av de nuvarande göromålen komme till stånd i enlighet med de sakkunnigas förslag. Därvid vore att märka, att särskilt utlännings- och vapenärendena ävensom ärenden rörande alkoholister samt om indragning av kör- eller trafik kort innefattade synnerligen grannliga uppgifter, som

krävde ingående utredningar, och vilka förutsatte särskild erfarenhet och omdöme hos vederbörande föredragande. Vissa av dessa ärenden, särskilt utlänningsärendena, förekomme i en omfattning, vartill motsvarighet torde saknas vid länsstyrelserna i allmänhet.

I fråga om personalens lönegradsplacering anmärka de sakkunniga, att de till utgångspunkt tagit löneställningen för motsvarande befattningshavare vid länsstyrelserna.

De sakkunniga framlägga härefter förslag rörande den juridiskt utbildade personalen vid politiavdelningen, därvid de anföra följande.

Den personal, som åtnjöt juridisk utbildning, borde utökas med två assessorsbefattningar, vilka dock i betraktande av att vid länsstyrelserna ännu icke uppförts mera än en ordinarie assessorstjänst vid en och samma avdelning tills vidare torde böra placeras i lönegraden Eo 27. Dessa båda befattningshavare avsåges givetvis för de mera kvalificerade ärendena. Därutöver ville de sakkunniga föreslå inrättande av ytterligare två ordinarie notariatjänster, den ena av 1:a klass (A 24) i första hand för ärenden rörande indragning av körkort och trafikort samt den andra av 2:a klass (A 21). Vidare syntes böra vid överståthållarämbetet genomföras samma anordning beträffande den juridiskt utbildade rekryteringspersonalen som gällde vid länsstyrelserna. Enligt kungl. brev den 12 november 1937 kunde till befattningshavare, som antagits till extra länsnotarie eller extra länsbokhållare, utgå lön under första tjänsteåret högst enligt 14:e lönegraden i den i gällande icke-ordinariereglemente intagna löneplanen för extra tjänstemän och under påföljande två år högst enligt 19:e lönegraden i samma löneplan. Därefter kunde befattningshavaren antagas till extra ordinarie länsnotarie eller länsbokhållare med placering högst i 19:e lönegraden i löneplanen för extra ordinarie tjänstemän. Det förefölle de sakkunniga naturligt, att samma beföringsgång finge gälla för motsvarande befattningshavare vid överståthållarämbetet. De sakkunniga ville föreslå, att å politiavdelningen finge inrättas två befattningshavare av nu förevarande slag, förslagsvis benämnda extra notarier, av vilka den ena skulle ersätta den nuvarande amanuensen.

Beträffande den personal, som i övrigt skulle erfordras å politiavdelningen, uttala sig de sakkunniga sålunda.

För kontroll å kaférorelsen samt för den diarieföring och det ökade kansliarbete, som föranleddes av de nytillkommande ärendena å politiavdelningen, föresloge de sakkunniga en ökning av antalet kanslisttjänster med två, den ena ordinarie (A 15) och den andra tills vidare icke-ordinarie. Även beträffande löneställningen för rekryteringspersonal till kanslisttjänster borde enligt de sakkunnigas mening tillämpas samma grunder som i förenämnda kungl. brev den 12 november 1937 föreskrivits för motsvarande personal vid länsstyrelserna. Enligt sagda brev finge till befattningshavare, som antagits till extra landskanslist eller extra landskontorist, utgå lön under första tjänsteåret högst enligt 4:e lönegraden i löneplanen för extra tjänstemän, under påföljande två år högst enligt 7:e lönegraden och under därefter följande tre år högst enligt 11:e lönegraden i samma löneplan. Därefter finge befattningshavaren antagas till extra ordinarie landskanslist eller extra ordinarie landskontorist med placering högst i 14:e lönegraden i löneplanen för extra ordinarie tjänstemän.

Vid den allmänna utökning av arbetsuppgifterna, som förordats, syntes vidare en viss ökning av biträdespersonalen ofrånkomlig. Utöver redan befintlig personal vid överståthållarens avdelning för polisärenden syntes böra

anställas ytterligare 1 kanslibitråde (A 7), 2 kontorsbiträden (A 4), 2 extra ordinarie kontorsbiträden (Eo 4) samt 1 extra ordinarie skrivbiträde (Eo 2). Dessutom torde den nuvarande extra ordinarie expeditionsvakten böra erhålla ordinarie anställning (A 5), varjämte syntes böra nyanställas en extra expeditionsvakt (Ex 5), vilken även i viss utsträckning borde kunna anlitas för tjänstgöring å kansliavdelningen. Erinras kunde att uti huvudstaden behovet av personal för brådskande budskickning vore helt annat än i länen.

De sakkunniga hava härefter uppehållit sig vid frågan om löneställningen för chefen för politiavdelningen och i samband därmed berört spørsmålet om tjänstebenämningen för nämnda befattningshavare ävensom för chefen för kansliavdelningen. De sakkunniga anföra i dessa delar.

Polissekreteraren hade av ålder haft samma ämbetsställning som landssekreterare. Med hänsyn härtill syntes befattningshavaren i fråga böra placeras i lönegraden A 30. Därutöver borde emellertid, ej minst på grund av att beslutanderätt å ämbetets vägnar torde böra anföras vederbörande befattningshavare i ett flertal ärenden, tillkomma avlöningsförstärkning av samma slag, som utginge till landssekreterarna i länen, varvid de sakkunniga i betraktande av de på befattningshavaren ankommande göromålsens art och omfattning ansåge avlöningsförstärkningen icke böra utgå med lägre belopp än i de största länen eller sålunda med 3,500 kronor för år. Även med nämnda löneställning komme en betydande försämring att inträda i förhållande till de förmåner, som för närvarande utginge till innehavaren av polis-sekreterartjänsten.

Vad beträffade tjänstebenämningen för chefen för politiavdelningen, ansåge de sakkunniga, att beteckningen sekreterare för denna tjänst liksom för chefen för kansliavdelningen vore olämplig och direkt missvisande för uppfattningen av dessa tjänsters karaktär. Inom statsförvaltningen i övrigt brukade benämningen sekreterare avses för tjänster i lönegraderna A 24 och A 26 med helt andra åligganden än som avsåges för nu ifrågavarande befattningshavare. Möjligen skulle titeln landssekreterare kunna tänkas för dessa båda tjänster, men detta torde dock knappast vara lämpligt, enär en dylik benämning skulle vara ägnad att ingiva en vilseledande föreställning om befattning vid någon av länsstyrelserna uti landet. I anslutning till den nomenklatur, som tillämpats vid 1936 års organisation av överståthållar-ämbetets avdelning för skatteärenden, då chefen för nämnda avdelning erhölet benämningen skattedirektör, föresloge de sakkunniga, att chefen för politiavdelningen benämnas politidirektör och chefen för kansliavdelningen kanslidirektör.

Enligt de sakkunnigas förslag skulle alltså personalbeståndet å politiavdelningen bliva följande. 1) Ordinarie tjänstemän: 1 politidirektör (A 30), 1 assessor (A 27), 1 notarie av 1:a klass (A 24), 2 notarier av 2:a klass (A 21), 3 kanslist (A 15), 1 kansliskrivare (A 11), 1 förste expeditionsvakt (A 7), 3 kanslibiträden (A 7), 1 expeditionsvakt (A 5) och 6 kontorsbiträden (A 4). 2) Icke-ordinarie tjänstemän: 2 assessorer (Eo 27), 2 notarier (högst Eo 19), 1 kanslist (högst Eo 14), 2 kontorsbiträden (Eo 4), 2 skrivbiträden (Eo 2), 1 expeditionsvakt (Ex 5) och 1 skrivbiträde (Ex 2). Politidirektören skulle äga uppbära en avlöningsförstärkning av 3,500 kronor för år.

Organisationen av överståthållarämbetets kansli.

Innan jag redogör för de sakkunnigas förslag rörande ändrad organisation av överståthållarämbetets kansli, vill jag på basis av de uppgifter, som lämnats av de sakkunniga, lämna en redogörelse för *den nuvarande organisationen* av kansliavdelningen.

Kansliavdelningen är — såsom omförmälts i det föregående — redan för närvarande uppförd å riksstaten. Befattningshavarna äro sålunda underkastade bestämmelserna i de statliga avlönings- och pensionsförfattningarna.

Det nuvarande personalbeståndet vid kansliavdelningen framgår av följande sammanställning.

Befattningshavare	Lönegrad
1 sekreterare	A 30
1 assessor	A 26
1 notarie	A 24
1 notarie	A 21
2 amanuenser	Ex 16
4 kanslister	A 15
1 förste expeditionsvakt	A 7
1 kanslibitråde	A 7
1 expeditionsvakt	A 5
1 kassörska	Eo 5
2 kontorsbiträden	A 4
1 kontorsbiträde	Eo 4
1 kontorsbiträde	Ex 4
1 tillfälligt skrivbiträde	—

De olika befattningshavarnas åligganden framgå av föreskrifterna i §§ 5—12 arbetsordningen för överståthållarämbetet.

Sekreteraren åligger att handlägga ärenden, som angå:

1. Tillsättning av befattningshavare och personalfrågor i övrigt samt arbetsordning.
2. Medelsförvaltningen.
3. Ändring av huvudstadens område eller den kyrkliga indelningen inom huvudstaden.
4. Åtgärder enligt lagarna om kommunalstyrelse i Stockholm och församlingsstyrelse därstädes.
5. Överståthållarämbetets befattning med magistraten och rådhusrätten, rannsakningsfängelset, åklagarväsendet, fastighetsregisterkontoret ävensom förste stadsfogden.
6. Medlare i äktenskapstvister.
7. Stadsplane- och byggnadsväsendet.
8. Fastighetsbildning.
9. Reglementen för auktionsverk och föreningar av näringsidkare.
10. Sparbanker.
11. Jordbrukets kreditkassor.
12. Förvärfv åt eller avhändelse från staten eller allmän inrättning av äganderätt till fastighet.
13. Till kansliavdelningens verksamhetsområde hörande framställningar och utlåtanden.
14. Vård av uppördssäkerhet samt kontroll å stämpelförsäljning.
15. Ämne av större vikt och betydelse eller av principiell innebörd inom

de grupper av ärenden, vilkas handläggning enligt bestämmelserna här nedan eljest ankommer å annan föredragande inom avdelningen.

När underståthållaren åtnjuter tjänstledighet eller är av förfall förhindrad, har sekreteraren jämlikt 49 § instruktionen för överståthållarämbetet (1938: 597) att i hans ställe utöva beslutanderätten.

Assessorn handlägger ärenden av följande slag:

1. Exekutiva auktioner, fördelningar av köpeskilling samt sådana överexekutorsärenden, vilka påkalla interimistiska beslut eller i vilka förklaring avgivits; dock ej ärenden angående införsel eller avflyttningsförbud.

2. Riksdagsmannaval.

3. Gälds betalning genom penningars nedsättning i allmänt förvar.

4. Fördelning av medel, som nedsatts enligt vattenlagen, lagen om återköpsrätt till fast egendom och lagen om in-teckningshavares rätt till betalning ur ersättning, som utgår på grund av brandförsäkringsavtal.

5. Expropriation.

6. Åtgärder enligt ensittarlagen.

7. Barn utom äktenskap.

8. Förskottering av underhållsbidrag till barn, dock ej ansökningar om ersättningar av statsmedel.

9. Anteckning i handels-, närings-, försäkrings- och föreningsregistren.

10. Gårdfarihandel.

11. Rätt för utlänning att inom landet idka handel eller annat näringsyrke.

12. Förvärv av fastighet för utländsk undersåte, bolag, förening eller stiftelse.

13. Allmänna arvsfonden.

14. Arvoden åt förundersökare i brottmål och övervakare över villkorligt dömda.

15. Fredande av forntida minnesmärken och naturminnesmärken samt fornyfynd.

16. Främmande trosbekännare och deras religionsutövning.

17. Ämne, som ej ankommer å annan föredragande.

På den i lönegraden A 24 placerade notarien ankommer handläggningen av följande ärenden:

1. Fattigvård och barnavård, dock ej där fråga är om ersättningstalan mot enskild eller om ersättning av statsmedel.

2. Införsel och avflyttningsförbud.

3. Sammanläggning av straff och straffs befordran till verkställighet ävensom granskning av fångförteckning.

4. Häktade, vilka skola rannsakas vid domstol i Stockholm.

5. Tillsyn över stiftelser.

Den i lönegraden A 21 placerade notarien har att handlägga ärenden, som angå:

1. Förut ej angivna överexekutorsåligganden.

2. Fattigvård och barnavård, vari fråga är om ersättningstalan mot enskild eller om ersättning av statsmedel.

3. Lösöreköp.

4. Anmälningar om anläggning eller övertagande av boktryckeri.

5. Intyg angående förlagsinteckning.

6. Giftiga ämnen.

7. Stiftelseurkund för aktiebolag.

8. Namn å kvarter och gator samt adressnumrering.

9. Statistiska uppgifter från näringsidkare.

Amanuenserna biträda bland annat med utfärdande av kommunikations-resolutioner i utsökningsmål, uppsättande av utslag i sådana mål, förberedande åtgärder för exekutiv försäljning av fastigheter och tomträtter samt uppsättande av protokoll rörande exekutiv försäljning och likvidförrättning m. m.

Av de övriga befattningshavarna å kansliet må vidare nämnas, att en kanslist (räkenskapsföraren) ombesörjer förande av inkomstjournal, utgiftsjournal, inkomstbok, utgiftsbok, huvudbok, kassajournal, special över vittnesersättningar enligt lagen om fri rättegång, dagbok över medel från exekutiv auktion, special över auktionskostnader, kortregister över auktionskostnader, kortregister rörande auktionsförskott, kortregister över auktionsmedel, special över registreringsavgifter, diarium över medel deponerade enligt lagen om gälds betalning genom penningars nedsättande i allmänt förvar, diarium över medel deponerade enligt nya hyreslagen, diarium över ersättningar till personer utsedda att övervaka villkorligt frigivna, utsedda till medlemmar av jury och utsedda att biträda vid avgivande av sjöförklaring, diariet över värnpliktslåneärenden och reskontra beträffande sådana lån, uppgifter till statskontoret över insättningar å checkräkning, samt uppgift till statskontoret och riksbanken över utfärdade checkar. Vidare upprättar han förslag till protokoll i ärenden rörande räkenskapsdiariet och förslag till resolutioner rörande lyftning av medel i ärenden under nedsättningsdiariet, förslag till protokoll rörande deponerade medels överföring till enskild bank, utanordningsbeslut, ombesörjer avsändande av medel över ämbetets tjänstepostgiro-konto, utskriver och kontrasierar av ämbetet utfärdade checkar, granskar ansökningar från Stockholms stad om statsbidrag för förskottering av underhållsbidrag till barn, uppsätter kassarapporter samt avger ämbetets redovisningar till riksräkenskapsverket.

Kassörskan verkställer in- och utbetalningar av medel, för kassamemorial, diarium över nedsättning av fullföljdsavgift och kostnadsersättning, liggare över borgensförbindelser samt ekonomidiarium ävensom uppsätter förslag till kungörelser rörande exekutiva auktioner och kallelser av rättsägare till sådana auktioner.

Ett kontorsbiträde tjänstgör såsom biträde åt räkenskapsföraren.

De sakkunniga behandla i sitt förslag frågan vilka ärenden, som i fortsättningen böra handläggas å kansliet. De anföra härom:

Av den redogörelse, som i 1940 års förhandlingskommissions betänkande (sid. 75—80) lämnats för de olika slag av ärenden, som handlades å kansliavdelningen, framginge, att därstädes förekomme ärenden av såväl länsstyrelse- som magistratsnatur. Det kunde visserligen ifrågasättas, huruvida detta förhållande kunde betraktas såsom fullt rationellt med de sakkunnigas principiella utgångspunkt, att på riksstaten borde för överståthållarämhetets vidkommande upptagas allenast befattningshavare med i huvudsak länsstyrelseuppgifter. Emellertid vore att märka, att orsaken till att åtskilliga magistratsärenden kommit att hänföras till kansliet berodde på ärendenas samband med vissa länsstyrelseärenden. Ett exempel på detta förhållande vore, att anteckningar i förenings- och försäkringsregistren vore länsstyrelseärenden, under det att anteckningar i handelsregistret finge betraktas som

magistratsärenden. I länen hade det varit nödvändigt med en åtskillnad beträffande handläggningen av dessa grupper av ärenden, i det att anmälningar till handelsregistret av hänsyn till allmänheten ansetts böra kunna ske även hos myndighet i andra städer än residensstäderna. I Stockholm däremot hade allmänheten ett intresse av ett sammanförande till en och samma myndighet och det hade då framstått som naturligt att förlägga ärendena till överståthållarämbetets kansli. Någon ändring därutinnan borde icke ifrågakomma. En annan omständighet, som bidragit till det jämförelsevis stora antalet magistratsärenden å kansliet, vore att detta i stor utsträckning kommit att påläggas överexekutorsärenden, vilka i andra magistratsstäder åvilade magistraten eller särskild ledamot av denna. Sagda förhållande berodde på den historiska utvecklingen, som medfört, att magistraten i Stockholm överhuvudtaget icke fyllde de funktioner, som tillkomme magistraterna i andra städer. En återgång till en särskild magistratsförvaltning i Stockholm, vilket statskontoret i sitt yttrande över förhandlingskommissionens betänkande antytt möjligheten av, skulle såsom kommissionen själv anfört betyda »en utveckling bakåt till organisationsformer, som av effektivitetshänsyn funnits böra övergivnas». Ej minst ur kostnadssynpunkt måste ett dylikt återupplivande av en särskild magistratsförvaltning framstå såsom olämpligt. Av det sagda framginge att de sakkunniga för sin del ansåge, att de ärenden, som för närvarande handlades å överståthållarämbetets kansli, även i fortsättningen borde behandlas därstädes. Detta borde dock icke utsluta, att en av praktiska skäl betingad omflyttning av ärenden mellan kansliet och politiavdelningen kunde få förekomma.

Å andra sidan syntes vissa ärenden, som nu behandlades på annat håll, böra överföras till handläggning å kansliet. Sålunda anslöte sig de sakkunniga helt till det av de tidigare omnämnda kommitterade framförda förslaget, att den förvaltning av statsmedel, som ankomme på överståthållarämbetet, förlades till kansliet. Vidare ansåge de sakkunniga böra dit hänföras ärenden angående arvsskatt och skatt för gåva. Dessa ärenden, som otvivelaktigt finge anses såsom länsstyrelseärenden, behandlades för närvarande inom skatteavdelningen å skattedirektörens expedition. De ägde emellertid icke sådant samband med övriga å skatteavdelningen förekommande göromål, att de av denna orsak borde kvarligga å skatteavdelningen. Detta vore däremot fallet med vissa andra länsstyrelseärenden, som enligt de sakkunnigas mening alltjämt borde behandlas å nämnda expedition. Ytterligare borde mantalsskrivnings- och värnpliktsmålen, som av nämnda kommitterade ifrågasatts till överflyttning från polisdomstolen till skattedirektörens expedition, med hänsyn till sin natur av länsstyrelseärenden förläggas till överståthållarämbetets kansli.

Beträffande personalbehovet å överståthållarämbetets kansli erinra de sakkunniga till en början, att överståthållarämbetet i skrivelse den 16 juni 1939 till 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga framfört vissa önskemål beträffande befattningshavarnas löneställning. I skrivelsen hade ämbetet föreslagit, att sekreteraren måtte tillerkännas en avlöningsförstärkning i likhet med landssekreterarna, att assessorstjänsten måtte uppflyttas en lönegrad eller till samma lönegrad som länsassessorstjänsterna (A 27), att en av kanslistbefattningarna måtte utbytas mot en bokhållarbefattning i samma lönegrad som befattningen såsom andre länsbokhållare (A 21) samt att en av kontorsbiträdesbefattningarna måtte utbytas mot en kanslibiträdesbefattning (A 7).

De sakkunniga erinra vidare, att tjänsteförteckningssakkunniga den 21

maj 1941 avgivit betänkande angående revision av tjänsteförteckningen i vad avser allmänna civilförvaltningen, lönegraderna A 1—A 29 (statens off. utredn. 1941: 17). Av betänkandet framginge, att nämnda sakkunniga i fråga om befattningar inom de lönegrader, som varit föremål för behandling, allenast ansett sig böra beakta behovet av en särskild befattningshavare för överståthållarämbetets räkenskapsföring och utanordningsärenden, i vilket avseende föreslagits införande av en befattning såsom förste kanslist i lönegraden A 17.

De sakkunniga framlägga härefter förslag om viss utökning av personalen å överståthållarämbetets kansli. De sakkunniga uttala sig på följande sätt.

Vid bedömande av personalbehovet för kansliet borde hänsyn tagas därtill, att den nuvarande personalen måste anses alltför fåtalig. Framhållas kunde att sedan överståthållarämbetets kansli år 1914 erhöll sitt i stort sett nuvarande personalbestånd — bortsett från den år 1936 inrättade assessorstjänsten — Stockholms folkmängd vuxit med över 208,000 personer, ungefärligen motsvarande folkmängden i ett medelstort län. Vad särskilt de mera kvalificerade befattningshavarna anginge, hade bristen på personal medfört, att sekreteraren endast kunnat ägna sig åt sin egen föredragning men däremot icke medhunnit att deltaga i behandlingen av ärenden, vilkas föredragning ankommit på andra tjänstemän. För att möjliggöra för sekreteraren att deltaga även i de viktigare av sistnämnda slag av ärenden syntes böra anställas en kvalificerad befattningshavare, som kunde övertaga en del av sekreterarens föredragningskyldighet. Därtill kunde, att enligt de sakkunnigas förslag ett stort antal ärenden skulle överflyttas till kansliet, nämligen — förutom förvaltningen av statsmedel — arvs- och gåvoskatteärenden samt mantalsskrivnings- och värnpliktsmål. Förstnämnda slag av ärenden vore av den art, att de vid länsstyrelserna alltid torde handhas av vederbörande landskamrerare. De sakkunniga ville med hänsyn till det anförda föreslå, att vid kansliet anställdes ytterligare en assessor i 27 lönegraden, vilken dock böra benämnas notarie. Vidare torde en kanslisttjänst i anslutning till tjänsteförtecknings-sakkunnigas förslag böra uppflyttas till förste kanslist (A 17).

För den utökade förvaltningen av statsmedel borde beräknas en förstärkning av kansliets nuvarande befattningshavare med en tjänsteman med samma löneställning som länsbokhållare av 2:a klass (A 21). Befattningshavaren syntes dock böra benämnas notarie. Vidare torde en kanslisttjänst i anslutning till tjänsteförtecknings-sakkunnigas förslag böra uppflyttas till förste kanslist (A 17).

Ytterligare finge de sakkunniga föreslå, att en ny icke-ordinarie kanslisttjänst inrättades för de kanslistgörömål, som sammanhänge med tillkomsten av nya uppgifter å avdelningen. Löneställningen för denne befattningshavare borde bestämmas enligt de grunder, som förut förordats för motsvarande tjänsteman å politiavdelningen. Även i fråga om de två nuvarande amanuenserna borde tillämpas samma befordringsgång, som de sakkunniga föreslagit för politiavdelningens motsvarande personal.

Vad anginge behovet av biträdespersonal, vore detta synnerligen svårt att för närvarande bedöma. Med hänsyn därtill hade de sakkunniga ansett sig böra tills vidare föreslå allenast den personalförstärkning, som redan nu kunde anses oundgängligen erforderlig, eller ytterligare 1 kanslibitråde (A 7), 2 kontorsbiträden (A 4) samt 1 extra ordinarie kontorsbiträde (Eo 4), varvid dock den nuvarande extra ordinarie tjänsten som kassörska skulle bortfalla. I betraktande av ovissheten huruvida denna personalförstärkning bleve till-

räcklig, ville de sakkunniga understryka angelägenheten av att vederbörande anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie personal måtte, intill dess närmare erfarenhet rörande personalbehovet erhållits, kunna få överskridas efter medgivande av Kungl. Maj:t.

I fråga om avlöningsförhållandena för sekreteraren hänvisa de sakkunniga till en början till vad överståthållarämbetet i ämnet anfört i sin förenämnda skrivelse till 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga. Ämbetet hade däri i huvudsak anfört följande.

Sekreteraren hos ämbetets kansli vore liksom landssekreterarna placerad i trettionde lönegraden. Däremot åtnjöte sekreteraren icke såsom landssekreterarna någon avlöningsförstärkning.

Frågan om sådan avlöningsförstärkning hade tidigare varit föremål för prövning dels i samband med 1926 års löne reglering dels i anledning av de framställningar, som av ämbetet gjorts vid upprättandet av statförslagen för budgetåren 1935/36 och 1936/37. Ehuru såväl 1924 års landsstatslönesakkunniga som allmänna civilförvaltningens lönenämnd tillstyrkt, att dylik avlöningsförstärkning skulle utgå, hava dock överståthållarämbetets framställningar icke bifallits. Som skäl härför syntes i första hand hava åberopats, att sekreterarens arbetsuppgifter icke skulle vara så mångsidiga som landssekreterarnas, i det att vissa av de ärenden, som vid länsstyrelserna handlades å landskansliet, vid överståthållarämbetet ankomme på polisavdelningen.

I detta avseende hade emellertid en viktig förändring inträtt därigenom att i samband med fastställande av ny instruktion för överståthållarämbetet ärenden angående fattigvård och barnavård överflyttats till kansliet, som också fått taga befattning med de nytillkomna ärendena angående bidragsförskott. Ärenden av dessa slag föredroges visserligen icke av sekreteraren, men tillhörde de grupper av ärenden, i vilka det enligt 49 § i instruktionen tillkomme sekreteraren att utöva beslutanderätten, då underståthållaren åtnjöte tjänstledighet eller vore av förfall förhindrad. Därjämte kvarstode alljämt det förhållandet, att ett flertal av landskontorets uppgifter, såsom exempelvis räkenskapsföring, penningförvaltning samt ärenden angående tillsyn av stiftelser och allmänna arvsfonden vid överståthållarämbetet åvilade kansliet.

En jämförelse mellan arten av de arbetsuppgifter, som enligt den för länsstyrelsen i Stockholms län fastställda arbetsordningen ankomme på landssekreteraren därstädes, och de arbetsuppgifter, som enligt överståthållarämbetets arbetsordning ålåg sekreteraren i kansliet, gäve vid handen att båda vore föredragande beträffande sådana mål och ärenden, som anginge tillsättning av befattningshavare och personalfrågor i övrigt samt arbetsordning, den administrativa, judiciella och kyrkliga indelningen, sparbanker, av Kungl. Maj:t och andra myndigheter infordrade utlåtanden samt ämnen av större vikt och betydelse eller principiell innebörd inom de grupper av ärenden, vilka eljest tillhörde andra föredragandes handläggning. Landssekreteraren hade därutöver att handlägga ärenden angående polisväsendet samt allmän ordning och säkerhet, hamnordningar och hamntaxor, fiske och jakt, fastighetsförvärv för utlänning, bolag eller föreningar samt jordbruksarrenden under bolag och med dem likställda jordägare ävensom arbetslöshet, medan sekreteraren i kansliet utöver de med landssekreteraren gemensamma ärendena hade att handlägga sådana ärenden, som anginge åtgärder enligt lagarna om kommunalstyrelse i Stockholm och församlingsstyrelse därstädes, överståthållarämbetets befattning med magistraten och rådhus-

rätten, rannsakningsfängelset, åklagarväsendet, fastighetsregisterkontoret och förste stadsfogden, medlare i äktenskapstvister, stadsplane- och byggnadsväsendet samt fastighetsbildning, reglementen för auktionsverk och föreningar av näringsidkare, jordbrukets kreditkassor, förvärv åt eller avhändelse från staten eller allmän inrättning av äganderätt till fastighet samt vård av upp-
bördssäkerhet och kontroll å stämpelförsäljning.

De sekreteraren sålunda särskilt åvilande uppgifterna — av vilka befattningen med rannsakningsfängelset, fastighetsregisterkontoret, förste stadsfogden och åklagarväsendet omfattade organisations-, anslags- och personalfrågor samt befattningen med magistraten och rådhusrätten, förutom vissa personalfrågor, bland annat fastställande av arbetsordning för magistraten — måste anses helt uppväga de landssekreteraren åvilande säruppgifterna. Framhållas borde, att ärenden angående stadsplane- och byggnadsväsendet i Stockholm ofta vore av synnerligen invecklad beskaffenhet.

Då således sekreteraren i kansliet både med hänsyn till sina arbetsuppgifter och den beslutanderätt, som enligt instruktionen tillkomme honom i underståthållarens ställe, intoge en ställning, helt motsvarande en landssekreterares, finge överståthållarämbetet vidhålla sitt tidigare framställda önskemål, att sekreteraren erhöles en avlöningsförstärkning, uppgående till åtminstone 2,500 kronor eller det belopp, som tillkomme landssekreteraren i medelstora län.

Överståthållarämbetet ansåge sig vidare böra understryka den synnerliga omfattningen av sekreterarens arbetsbörda. Redan efter folkmängd räknat motsvarade Stockholm två och ett halvt län. Men när arbetsbördan mättes efter ärendenas antal bleve skillnaden mellan Stockholms stad, å ena, och länen å andra sidan än större. Det kunde därför knappast försvaras att avdelningschef vid landets utan jämförelse största länsstyrelse, skulle vara sämre avlönad än avdelningschef i länsstyrelser, där arbetsbördan vore blott en bråkdel mot överståthållarämbetets.

För egen del göra de sakkunniga i berörda ämne följande uttalanden.

Vid bedömande av föreliggande fråga borde beaktas, att enligt de sakkunnigas förslag kansliet liksom även den nya politiavdelningen skulle få en annan och mera betydelsefull ställning än tidigare. Då vid föregående tillfällen fråga varit om avlöningsförstärkning till chefen för kansliavdelningen, hade man utgått från den dåvarande organisationen, enligt vilken länsstyrelseärendena handlades på fyra skilda avdelningar, nämligen kansliet, överståthållarens avdelning för polisärenden, polismästarens avdelning samt skatteavdelningen. Det hade därför tidigare syntts överståthållarämbetet tveksamt, om cheferna för varje särskild avdelning med deras mera begränsade verksamhetsområden borde jämföras med avdelningscheferna i rikets största län. Genom den av de sakkunniga nu föreslagna omorganisationen bleve emellertid läget ett annat. Praktiskt taget samtliga länsstyrelseärenden sammanfördes nu till endast två avdelningar inom överståthållarämbetet, kansliet och politiavdelningen. Vad kansliet anginge, skulle detta tillföras handläggningen av arvs- och gåvoskatteärenden samt mantalsskrivnings- och värnpliktsmål, varjämte dit skulle sammanföras all förvaltning av statsmedel. Till politiavdelningen skulle hänföras, förutom samtliga ärenden å överståthållarens avdelning för polisärenden, ett flertal betydelsefulla grupper av ärenden, bland andra utlännings- och vapenärenden, vissa utskännings- och alkoholistärenden samt ärenden angående indragning av körkort eller av tillstånd till yrkesmässig automobiltrafik. Den omständigheten att på skatteavdelningen skulle kvarstanna handläggningen av rena skattefrågor, vilka i länen toge blott en begränsad del av landskontorets arbetskrafter i anspråk, samt att i poliskammaren, som i övrigt skulle handhava endast magistrats-

ärenden, skulle handläggas vissa trafikfrågor, syntes i detta sammanhang ej vara av större betydelse och uppvägdes i viss mån därav, att å kansliet och politiavdelningen i stället skulle komma att handläggas ett antal magistrats-ärenden.

Då Stockholm vore landets till folkmängden ojämförligt största län och överståthållarämbetet med hänsyn till ärendenas antal även vore landets största länsstyrelse, syntes ej längre kunna motiveras en annan och lägre löneställning för chefen för kansliavdelningen liksom för chefen för politiavdelningen därstädes än i rikets övriga största län. De sakkunniga finge förden skull föreslå, att chefen för kansliet, på sätt förut jämväl förordats för chefen för politiavdelningen, erhöle avlöningsförstärkning med 3,500 kronor för år.

Såsom framgår av det förut anförda anse de sakkunniga, att chefen för kansliavdelningen bör benämnas kanslidirektör. De hava i detta sammanhang särskilt understrukt, att befattningshavaren i fråga vore ensam beslutande i flertalet å kansliet förekommande ärenden, då överståthållaren åtnjöte ledighet eller av annan orsak vore förhindrad att utöva sitt ämbete. Under åtskillig tid av året intoge sålunda sekreteraren å överståthållarämbetets kansli i fråga om avgörandet av förekommande ärenden samma ställning som en verkschef.

I fråga om assessorn framhålla de sakkunniga, att dennes åligganden i åtskilliga fall numera hade karaktären av enmansärenden, i vilka han ensam meddelade beslut å överståthållarämbetets vägnar. Detta vore exempelvis fallet med ärenden, som anginge anteckning i handels-, närings-, försäkrings- och föreningsregistren, exekutiva auktioner och fördelning av köpeskilling, fördelning av medel, som nedsatts enligt expropriationslagen, ävensom liknande förrättningar enligt vattenlagen m. fl. lagar. Det med tjänsten förenade ansvaret vore sålunda — förklara de sakkunniga — numera betydligt större än då tjänsten inrättades och därvid i avbidan på närmare erfarenheter placerades i 26:e lönegraden. De sakkunniga hava för sin del icke kunnat finna några bärande skäl, varför assessorsbefattningen skulle vara lägre placerad än länsassessorstjänsterna, och föreslå därför, att befattningen uppflyttas till lönegraden A 27.

Personalbeståndet å överståthållarämbetets kansli skulle enligt de sakkunnigas förslag bliva följande. 1) Ordinarie tjänstemän: 1 kanslidirektör (A 30), 1 assessor (A 27), 1 notarie av 1:a klass (A 24), 2 notarier av 2:a klass (A 21), 1 förste kanslist (A 17), 3 kanslister (A 15), 1 förste expeditionsvakt (A 7), 2 kanslibiträden (A 7), 1 expeditionsvakt (A 5) och 4 kontorsbiträden (A 4). 2) Icke-ordinarie tjänstemän: 1 assessor (Eo 27), 2 notarier (högst Eo 19), 1 kanslist (högst Eo 14), 2 kontorsbiträden (Eo 4) och 1 kontorsbiträde (Ex 4). Kanslidirektören skulle äga uppbära en avlöningsförstärkning av 3,500 kronor för år.

De sakkunniga föreslå, att den personalförteckning, som bör fastställas för de statliga befattningshavarna vid överståthållarämbetet, uppdelas på två avdelningar, en för kansliet och en för politiavdelningen.

Fördelningen av kostnaderna mellan kronan och staden.

De sakkunniga erinra inledningsvis, att de i princip anslutit sig till det förslag om fördelning av förvaltningskostnaderna för överståthållarämbetet

mellan kronan och staden, som framlagts av 1940 års förhandlingskommission och för vilket i det föregående i stora drag redogjorts.

Härefter påpeka de sakkunniga, att vid ett godtagande av de sakkunnigas förslag rörande de föreliggande organisationsfrågorna vissa förändringar bleve erforderliga jämväl med avseende å fördelningen mellan kronan och staden av berörda kostnader. I detta hänseende hava de sakkunniga med utgångspunkt från den i bilaga A till kommissionens avtalsförslag intagna tabellen framlagt vissa beräkningar.

Vad först angår *kansliavdelningen* uttala sig de sakkunniga sålunda.

Enligt kommissionens förslag skulle totalkostnaden för avdelningen — inberäknat vissa omkostnader för överståthållaren och underståthållaren — utgöra 164,388 kronor. Därav skulle falla å kronan 106,852 kronor eller 65 procent och å staden 57,536 kronor eller 35 procent. Enligt de sakkunnigas förslag skulle till kansliavdelningen förläggas — förutom dit nu hörande ärenden — förvaltning av statsmedel, ärenden angående arvsskatt och skatt för gåva samt mantalsskrivnings- och värnpliktsmål. Personalstaten skulle enligt de sakkunnigas förslag utökas och förstärkas dels med anledning av de nytillkommande göromålen, dels ock — i mer begränsad omfattning — med anledning av nödvändigheten att oavsett nämnda göromål i viss utsträckning öka arbetskrafterna. Sålunda skulle avlöningsstaten för kansliet, som förhandlingskommissionen upptagit till 139,388 kronor, enligt de sakkunnigas förslag efter de av förhandlingskommissionen tillämpade beräkningsgrunderna komma att sluta å 187,855 kronor. Expenskostnaderna syntes böra höjas från 14,800 kronor i kommissionsförslaget till förslagsvis 20,500 kronor.

De personal- och expenskostnader, som belöpte å de nytillkomna arbetsuppgifterna, avsåge utförandet av länsstyrelseärenden. Det syntes icke kunna ifrågasättas, att staden skulle bära någon andel av dessa kostnader. I den mån kostnaderna i de nya staterna upptagits till förhöjda belopp på grund av att den föregående organisationen varit för snäv, syntes det dock de sakkunniga rimligt, att staden skulle bidra till de förhöjda kostnaderna. Med hänsyn till svårigheten att bestämma denna kostnadsökning och stadens andel i densamma, syntes emellertid försiktighet böra iakttagas vid beräkandet av stadens bidrag till dessa kostnader.

Enligt tabellen å sid. 114 i förhandlingskommissionens betänkande skulle å staden falla kostnader för kansliavdelningen m. m. till belopp av	kronor	57,536
Enligt samma tabell skulle å kronan falla kostnader för	»	106,852
Dessutom skulle nu tillkomma		
för ökad personalstat	»	48,467
» » expensstat	»	5,700
	<hr/>	
	Summa kronor	218,555

De intäkter på kansliets verksamhet, som fölle å magistratsärenden, uppginge enligt kommissionens betänkande (sid. 108) till 30,933 kronor. Dessa intäkter tillfölle kronan, men avsåge ärenden, vilka författningen enligt ankomme på magistrat och som i stad, där reglerad lön från staden tillfölle magistratens befattningshavare, utginge till staden. Stockholms stad borde därför äga avräkna dessa intäkter från sitt bidrag å 57,536 kronor till överståthållarämbetets kansli, i följd varav staden skulle hava att utgiva 26,603 kronor. Med hänsyn till sin uttalade uppfattning, att staden borde i viss

utsträckning bidra till den kostnadsökning, som betingades av att den hittillsvarande organisationen varit för liten, hölle de sakkunniga före, att staden borde för kanslikostnaderna påföras i runt tal 40,000 kronor.

Beträffande *politiavdelningen* yttra sig de sakkunniga till en början på följande sätt.

Kommissionens förslag hade innefattat en organisation av polisavdelningen med tre byråer på riksstaten, nämligen polisbyrån, trafikbyrån och magistratsbyrån, vilka skulle övertaga uppgifter, som nu åvilade såväl överståthållarens som polismästarens avdelningar av överståthållarämbetet för polisärenden. Den av de sakkunniga förordade anordningen innebure däremot en uppdelning av göromålen dels å en politiavdelning, vilken skulle ombesörja huvudparten av länsstyrelseärendena samt vissa därmed sammanhängande magistratsärenden, dels ock å en poliskammare för handläggning av det övervägande antalet magistratsärenden samt en del med dessa närbesläktade länsstyrelseärenden. Kommissionen hade med hänsyn därtill, att såväl länsstyrelse- som magistratsärenden skulle handläggas inom en och samma underavdelning av ämbetet, fördelat kostnaderna mellan kronan och staden efter antalet ärenden, varvid skett en reduktion i fråga om vissa grupper ärenden av enklare beskaffenhet. Hade länsstyrelse- respektive magistratsärenden kunnat helt förläggas till två olika avdelningar inom ämbetet, skulle en dylik approximativ beräkningsgrund icke vara erfordrig. Det syntes också förenat med svårigheter att tillämpa densamma i förevarande fall, där det i princip förutsattes, att på kronans stat skulle uppföras organ med länsstyrelseuppgifter och på stadens stat organ med magistratsuppgifter. Nyssnämnda beräkningsgrund torde vara så mycket mindre lämplig som kommissionen med sin utgångspunkt räknade med ärendenas handläggning å samma avdelning oberoende av deras länsstyrelse- respektive magistratsnatur med den möjlighet till rationalisering av arbetet detta medförde, under det att de sakkunniga till förverkligande av remissmyndigheternas önskemål rörande närmare överensstämmelse med förvaltningsprinciperna i andra större städer förordat uppdelning på en politiavdelning och en poliskammare med olika befattningshavare och skilda lönesystem, vilket givetvis medförde minskade rationaliseringsmöjligheter vid inhämtande av yttranden m. m. ävensom ett visst dubbelarbete och därmed också fördyring av arbetet.

Till förverkligandet av grundprincipen i förhandlingskommissionens förslag, att kronan skulle bära kostnaderna för länsstyrelseärendena och staden för övriga ärenden, syntes de sakkunniga vara riktigast, att kronan åtog sig kostnaderna för politiavdelningen med i princip rätt till ersättning från Stockholms stads sida för bestridande av göromål av magistratsnatur och med skyldighet att gottgöra staden dess utgifter för de göromål, som lagts på poliskammaren.

Vad först anginge göromål av magistratsnatur på politiavdelningen — närmast ärenden rörande förråd av eldfarliga oljor samt beträffande spårvägslinjerna — vore dessa av så jämförelsevis ringa omfattning, att de sakkunniga ansett sig icke hava anledning föreslå särskild ersättning från stadens sida för handläggningen av desamma. Beträffande härefter ersättningen till staden för vissa i poliskammaren handlagda ärenden av länsstyrelsenatur saknades för närvarande i avbidan på slutgiltig omorganisation av denna del av förvaltningen tillräckligt underlag för ett exakt bedömande av stadens kostnader. I avbidan härå syntes få tagas till utgångspunkt kommissionens kostnadsberäkningar. Enligt dessa skulle kronans kostnader för polisavdelningen med dess tre byråer bliva 266,955 kronor. Kostnaderna för den

nya politiavdelningen skulle med de av kommissionen tillämpade beräkningsgrunderna bliva 224,076 kronor för personalstaten och 24,946 kronor för omkostnadsstaten eller sålunda tillhopa 249,022 kronor. Skillnaden i förhållande till kommissionens förslag utgjorde 17,933 kronor.

De sakkunniga framhålla, att enligt dessa beräkningar staden för kansli-kostnaderna skulle utgiva 40,000 kronor till kronan, under det att med utgångspunkt från kommissionens kostnadsram kronan skulle till staden utgiva omkring 18,000 kronor såsom bidrag till kostnaderna för i poliskammaren förekommande handläggning av länsstyrelsegöromål. På grund av den nyss påpekade kostnadsökning, som måste anses bliva en följd av ärendenas fördelning å två skilda ämbetsverk, vore det — anförda de sakkunniga — sannolikt, att kostnaden för handläggning inom poliskammaren av länsstyrelseärendena komme att ej oväsentligt överstiga sistnämnda belopp, 18,000 kronor, ehuru för närvarande underlag saknades för ett tillförlitligt beräknande av kostnadsbeloppet. Med hänsyn härtill anse de sakkunniga, att en kvittning bör vara att föredraga framför ett på invecklade beräkningar grundat likvidförfarande. De sakkunniga hava fördenskull föreslagit, att vid godtagande av förslaget om organisationen av kansliet och politiavdelningen någon särskild fördelning av förvaltningskostnaderna mellan kronan och staden icke för närvarande skulle förekomma, utan att i stället kronan helt skulle svara för kostnaderna för kansliet och politiavdelningen, under det att staden helt skulle svara för den å kommunens stat uppförda poliskammaren. När framdeles ett tillförlitligt underlag kunde erhållas för bedömmande av kronans kostnader för handläggning av magistratsärenden och stadens kostnader för handläggning av länsstyrelseärenden, borde frågan om en avräkning mellan kronan och staden upptagas till omprövning. I likhet med vad som hittills förekommit beträffande statens bidrag till kostnaderna för skatteavdelningen syntes därvid en reglering kunna ske utan särskilt avtal. Om en dylik framtida avräkning utvisade, att kronan hade ett tillgodo-havande hos staden, syntes detta lämpligen kunna beaktas vid fastställandet av statens ersättning till staden för taxeringsarbetet, vilket jämväl torde böra ske, därest avräkningen utvisade ett saldo staden tillgodo.

Med den av de sakkunniga ovan förordade anordningen skulle sålunda icke påkallas någon reglering av rättsförhållandet mellan kronan och Stockholms stad i form av särskilt avtal.

Vad angår *skatteavdelningen* hava de sakkunniga föreslagit, att hela avdelningen tills vidare skulle kvarstå å kommunens stat. I fråga om formen för statens bidrag till förvaltningskostnaderna för skatteavdelningen anförda de sakkunniga, att tillräckliga skäl icke syntes föreligga att för närvarande frångå den nuvarande metoden. De sakkunniga hava emellertid på anförda skäl föreslagit, att den nuvarande ersättningen till Stockholms stad för taxeringsarbetet i Stockholm måtte höjas från 220,000 kronor till 282,000 kronor.

En av de sakkunniga har i särskilt yttrande uttalat, att ställnings-tagande till spørsmålet om höjning av ifrågavarande ersättning först borde tagas, efter det den pågående utredningen angående taxeringsorganisationen

vore färdig, samt att ersättningsbeloppet följaktligen tills vidare borde utgå efter oförändrade grunder.

Med avseende å kostnaderna för *åklagarmyndigheten*, *exekutionsverket* och *fastighetsregisterkontoret* anföra de sakkunniga, att dessa kostnader liksom hittills böra helt bekostas av staden.

Övergångsanordningar m. m.

Beträffande tidpunkten för genomförandet av de sakkunnigas förslag framhålla de sakkunniga, att det kunde synas ligga närmast till hands, att omläggningen skedde vid ett budgetårsskifte och då närmast från och med den 1 juli 1942. Emellertid skulle det — påpeka de sakkunniga — troligen vara förenat med vissa svårigheter att låta den ifrågasatta omorganisationen träda i kraft så kort tid efter ett blivande riksdagsbeslut i ämnet. Ett realiserande av de sakkunnigas förslag förutsatte nämligen, att Kungl. Maj:t först meddelade ny instruktion för överståthållarämbetet samt att därefter ny arbetsordning utfärdades. Även om dessa åtgärder skulle medhinnas efter det statsmakterna fattat ståndpunkt till organisationsfrågan och före nästa budgetårs början, medförde det dock olägenheter ur olika synpunkter att låta en så betydande omorganisation med ändrad fördelning av ärendena och därav bland annat följande omläggning av överståthållarämbetets diaries träda i kraft under löpande arbetsår. Lämpligast syntes därför vara, att tidpunkten för de ifrågasatta omläggningarna bestämdes till den 1 januari 1943.

De sakkunniga anföra vidare, att i fråga om avlönings- och pensionsförmåner för befattningshavare å politiavdelningen givetvis borde i princip gälla, att de i likhet med andra civila befattningshavare i statens tjänst skulle vara underkastade bestämmelserna i civila avlöningsreglementet respektive civila icke-ordinariereglementet samt civila tjänstepensionsreglementet och allmänna familjepensionsreglementet ävensom till nämnda reglementen hörande tilläggs- och tillämpningsbestämmelser. Förutom därav betingad ändring i tjänsteförteckningen till civila avlöningsreglementet påkallades icke någon annan förändring i sagda reglemente än ett tillägg till 52 § rörande avlöningsförstärkning åt avdelningscheferna å kansliet och politiavdelningen i likhet med vad som enligt 12 mom. i sagda paragraf gällde vid länsstyrelserna. Därav föranleddes jämväl vissa ändringar i 3 och 9 §§ kungörelsen den 22 juni 1939 (nr 478) med tilläggsbestämmelser till civila avlöningsreglementet.

För personal, som övergår från nuvarande anställning å kommunens stat, till befattning å politiavdelningen, erfordras — framhålla de sakkunniga — vissa särskilda övergångsanordningar. De sakkunniga uttala sig härom på följande sätt.

Kungl. Maj:t hade genom beslut den 29 april 1938, med tillämpning från och med den 1 april 1938, fastställt ordinarie lönestat för överståthållarämbetet samt Stockholms magistrat och rådhusrätt, dock ej i fråga om befattningar i lönegraden B 12 och därunder, ävensom avlöningsreglementen

för ordinarie samt icke-ordinarie tjänstemän vid vissa av överståthållar-ämbetets avdelningar och överståthållarämbetet underlydande institutioner samt vid Stockholms magistrat och rådhusrätt. Sedermera hade Kungl. Maj:t genom beslut den 9 september 1938 förordnat, att ordinarie lönestaten och tjänsteförteckningen för överståthållarämbetet för polisärenden skulle från och med den 1 oktober 1938 erhålla viss ändrad lydelse. Vidare hade Kungl. Maj:t genom beslut den 6 maj 1938, med tillämpning från och med den 1 april 1938, fastställt tjänste- och familjepensionsreglementen för samma myndigheter.

Någon skyldighet för personal, underkastad nyssnämnda reglementen, att övergå till statsanställning syntes icke föreligga. Däremot torde befattningshavare inom överståthållarämbetet vara pliktig att med bibehållen kommunal avlöning tjänstgöra å motsvarande befattning inom de å riksstaten upptagna avdelningarna av överståthållarämbetet. Vidare vore att nämna, att vissa föreskrifter meddelats beträffande skyldighet för de ordinarie befattningshavarna att underkasta sig sådana ändringar i avlöningsreglementet, som genomfördes i enlighet med nuvarande statliga lönebestämmelser, dock med viss begränsning i denna skyldighet för tjänsteman, som vid utgången av mars månad 1938 innehade ordinarie befattning. Därest sådan tjänsteman kvarstode i den befattning, han innehade den 31 mars 1938, vore han tillförsäkrad fortgående stigande avlöning (däri inbegripet dyrortstillägg och rörligt tillägg) enligt 1938 års avlöningsbestämmelser. Befordrades sådan tjänsteman efter nyssnämnda tidpunkt till högre befattning, vore han likväl tillförsäkrad nyssnämnda förmåner enligt 1938 års bestämmelser i sin äldre ordinarie befattning. Tjänsteman, som blivit ordinarie efter mars månads utgång 1938, samt extra ordinarie eller extra tjänsteman hade icke erhållit några garantier beträffande avlöningen enligt nuvarande reglemente.

Enligt de sakkunnigas mening vore det önskvärt att beträffande politiavdelningens personal erhålla så lättillämpliga avlöningsföreskrifter som möjligt. Enligt vad nyss framhållits torde såväl ordinarie som icke-ordinarie befattningshavare, som vid genomförandet av den nya organisationen tillträdde befattning vid politiavdelningen, äga rätt att välja, huruvida han ville underkasta sig de statliga avlönings- och pensionsbestämmelserna eller kvarbli på stadens motsvarande föreskrifter. Därest han valde det förstnämnda alternativet, borde de statliga bestämmelserna gälla för honom utan annan inskränkning än att han skäligen borde för uppflyttning till högre löneklass enligt de statliga avlöningsbestämmelserna tillgodoföras sådan tjänstgöring, som tillgodoräknats eller skulle tillgodoräknats honom för avlöningsförhöjningar i den vid övergången till statstjänst innehavda tjänsten inom överståthållarämbetet. Likaså borde befattningshavaren i pensionshänseende få tillgodoräkna sin dittillsvarande anställning inom överståthållarämbetet, dock icke i vidare mån än att befattningshavare, som tillika ägde uppbära uppskjuten livränta från staden, högst finge komma i åtnjutande av så stor pension av statsmedel, som erfordrades för att denna jämte livräntan skulle uppgå till full pension enligt de statliga bestämmelserna. Med en dylik anordning torde något bidrag från stadens sida till pensioneringskostnaderna icke böra krävas.

För den händelse befattningshavaren föredroge att även i fortsättningen vara underkastad de kommunala avlönings- och pensionsbestämmelserna, skulle han formellt kvarstå å kommunens stat och den för honom avsedda befattningen å riksstaten borde hållas vakant, så länge han innehade sin omedelbart före omorganisationens ikraftträdande innehavda kommunala befattning. I dylikt fall borde staten årsvis till Stockholms stad utbetala ett

belopp motsvarande vad staten skulle hava utgivit till befattningshavaren i fråga, därest denne i stället varit underkastad de statliga löne- och pensionsbestämmelserna. Det syntes lämpligt, att i anmärkning till personalförteckningen intoges föreskrift i nu angivna hänseende. Denna rätt att kvarbliva å de nuvarande kommunala avlönings- och pensionsbestämmelserna borde givetvis endast tillkomma befattningshavarna i samband med ikraftträdandet den 1 januari 1943 av den föreslagna omorganisationen. Uppkomme efter nämnda tidpunkt fråga om tillsättande av befattning vid politiavdelningen, borde avsteg från de statliga löne- och pensionsbestämmelserna icke ifrågakomma i vidare mån än att även i detta fall tillgodoräkning i pensionshänseende borde medgivas enligt samma grunder som förordats för den som överginge på de statliga bestämmelserna redan vid nyssnämnda tidpunkt. Ej heller i detta fall hade de sakkunniga ansett sig böra föreslå, att ersättning från stadens sida skulle utgå till staten för pensioneringskostnaderna.

De sakkunniga påpeka, att genom de föreslagna anordningarna den fördelen skulle vinnas i jämförelse med förhandlingskommissionens förslag till övergångsbestämmelser, att den löneutbetalande myndigheten endast behöfde tillämpa ett och samma avlöningsreglemente för samtliga befattningshavare. Därigenom ernåddes en betydande förenkling vid avlöningslistornas uppgörande. Såvitt de sakkunniga av inhämtade uppgifter rörande personalen kunde bedöma, torde antalet av de befattningshavare, vilka med tjänstgöring å politiavdelningen skulle komma att kvarstå å stadens lönestat, icke bliva betydande.

Under erinran att förhandlingskommissionen förordat, att kronan skulle svara för tillhandahållandet av lokaler åt de avdelningar, som i större eller mindre utsträckning hade länsstyrelses uppgifter och som borde sammanhållas till ett enhetligt verk, under det att staden besörjde, att lämpliga lokaler kunde erhållas för ämbetet i övrigt, anföra de sakkunniga vidare, att de ansåge sig böra förorda en dylik princip beträffande detta spörsmål. I detta sammanhang hava de sakkunniga förklarat, att de funnit, att ämbetets lokaler i mycket stor utsträckning vore olämpliga för sitt ändamål.

Med avseende å frågan om ordnandet av vissa mellanhavanden mellan kronan och staden beträffande Stockholms stads rannsakningsfängelse uttala de sakkunniga bland annat, att något särskilt avtal härutinnan knappast torde vara erforderligt och att det syntes falla under Kungl. Maj:ts administrativa beslutanderätt att meddela de föreskrifter därutinnan, som kunde anses erforderliga.

Yttranden över de sakkunnigas förslag.

Yttranden av allmän innebörd.

Stockholms stadsfullmäktige, som överlämnat av stadens kammarkontor, drätselråd, tjänstenämnd och borgarrådsberedning i ärendet avgivna yttranden, hava för sin del uttalat, att frågan om överståthållarämbetets omorganisation och kostnadsfördelningen mellan staten och staden beträffande ämbetets organisation borde lösas enligt det av 1940 års förhandlingskommission framlagda förslaget.

Kammarkontoret har anfört, att såvitt kontoret kunde finna, de fördelar, som skulle vinnas med förhandlingskommissionens förslag, till största delen skulle gå förlorade vid bifall till de sakkunnigas förslag.

På liknande sätt uttalar sig *tjänstenämnden*.

Borgarrådsberedningen anför bland annat följande.

Det föreliggande förslaget avsåge blott en dellösning och en provisorisk reglering av frågan och den tillgodosåge icke de rimliga anspråk på ekonomisk och administrativ avlastning, som staden kunde ställa. Trots ett klart uttalande från de sakkunnigas sida om deras principiella anslutning till förhandlingskommissionens förslag hade på avgörande punkter avvikelser skett från grunddragen i detta. Såsom en allvarlig erinran måste anföras, att ämbetsförvaltningens nuvarande splittring i ekonomiskt, administrativt och lönetekniskt avseende, som utgjort ett av huvudmotiven till frågans väckande, enligt de sakkunniga skulle bestå och i vissa avseenden utvidgas. Tillräckliga skäl varför frågan i dess helhet icke skulle avgöras på en gång utan endast delvis lösas — samtidigt som viktiga spörsmål hölles svävande — hade icke framkommit.

Statskontoret uttalar sig på följande sätt.

I de sakkunnigas förslag hade i väsentliga avseenden beaktats de synpunkter på föreliggande spörsmål, åt vilka statskontoret givit uttryck i sitt utlåtande över 1940 års förhandlingskommissions betänkande angående uppgörelse mellan Kungl. Maj:t och kronan samt Stockholms stad rörande överståthållarämbetets uppförande å riksstaten m. m. Statskontoret kunde också ansluta sig till de huvudlinjer, efter vilka de sakkunnigas förslag uppgjorts. Ämbetsverket ville emellertid framhålla angelägenheten av att en bestämd gränsdragning komme till stånd mellan å ena sidan det statliga ämbetsverket och å andra sidan de kommunala förvaltningsorganen på förevarande område ävensom av att kostnadsfördelningen mellan statsverket och staden gjordes i möjligaste mån definitiv och således oberoende av mer eller mindre periodiska avräkningar mellan de båda intressenterna. Enligt statskontorets mening borde ur dessa synpunkter klart utsägas, att överståthållarämbetet skulle bestå av tvenne avdelningar, kansli- och politiafdelningarna, med de arbetsuppgifter, de sakkunniga ansett böra dit hänföras, och att för återstående arbetsuppgifter överståthållarämbetet i vissa avseenden underställda kommunala verk skulle finnas. Vidare borde fastslås, att statsverket hade att bekosta överståthållarämbetet och uppbära de inkomster, som inflöte i samband med där handlagda ärenden, samt Stockholms stad att bestrida utgifterna för de kommunala verken och åtnjuta inkomsterna i dessas verksamhet. Att fördelningen mellan statsverket och Stockholms stad av förvaltningsuppgifterna icke ansetts kunna ske efter exakt samma grunder som i magistratsstäderna i allmänhet, syntes statskontoret sakna betydelse för kostnadsfrågan.

Med anledning av Stockholms stadsfullmäktiges ställningstagande i frågan framhåller *överståthållarämbetet* — vars yttrande jämlikt beslut av överståthållaren avgivits och undertecknats av sekreteraren å kansliavdelningen och av polissekreteraren — till en början följande.

Det vore att märka, att de sakkunnigas ståndpunkt, att ämbetets förstatligande avsevärt borde begränsas, stöddes såvitt anginge åklagarmyndigheten och taxeringsavdelningen på det av de sakkunniga anmärkta förhållandet, att åklagarväsendets och taxeringsväsendets organisation vore föremål för utredning av särskilda, med Kungl. Maj:ts bemyndigande utsedda sakkunniga. Vidare vore att framhålla, att förhandlingskommissionens förslag innebure

betydande möjligheter till nya tvistigheter av ekonomisk natur mellan kronan och staden, då däri förutsattes, att stadens skyldighet att till kronan utgiva ersättning för kostnaderna för ämbetet och underlydande myndigheter med jämna mellanrum skulle omprövas vid nya förhandlingar mellan parterna. Den omständigheten, att enligt kommissionens förslag statsmakterna ensamma skulle bestämma rörande ämbetets organisation samt angående personal och expenser även för de avdelningar, som helt eller delvis skulle bekostas av staden, vore givetvis också ägnad att för framtiden framkalla motsättningar mellan kronan och staden.

Genom de sakkunnigas förslag ernåddes en ekonomisk uppgörelse beträffande överståthållarämbetet utan nu berörda olägenheter. Att samtidigt de av kommissionen åsyftade fördelarna delvis ginge förlorade torde icke kunna undvikas. I icke oväsentliga delar kunde dock dessa fördelar bibehållas. Därvid vore främst att beakta, att ämbetets ekonomiska beroende av kommunen helt komme att upphöra beträffande just de avdelningar, vilka fungerade såsom kommunal besvär- och underställningsmyndighet och vilka utövade den statliga effektivitetskontrollen över kommunen. För dessa avdelningar brötes även tidigare isolering gentemot statsförvaltningen i övrigt. Vad anginge den personal, som fortfarande komme att kvarstå på kommunens stat, kunde framhållas, att densamma icke komme i annan eller sämre ställning än motsvarande personal inom rikets övriga magistratsstäder.

Överståthållarämbetet bemöter jämväl vad statskontoret anfört rörande angelägenheten av gränsdragning mellan det statliga ämbetsverket och de kommunala förvaltningsorganen på förevarande område och anför i sådant hänseende bland annat.

Att på sätt statskontoret ifrågasatt helt avskilja vissa i överståthållarämbetets nuvarande organisation inordnade kommunala förvaltningsorgan från ämbetet syntes medföra betydande olägenheter. Ur formell synpunkt vore att märka, att i en mångfald lagar och författningar uppdroges åt överståthållarämbetet att beträffande Stockholm fullgöra de åligganden, som just åvilade de avdelningar eller underavdelningar inom ämbetet, vilka vid genomförandet av den av statskontoret förordade gränsdragningen skulle avskiljas från ämbetet. Åtgärden skulle därför föra med sig omfattande lag- och författningsändringar. Vidare skulle de stora fördelar ur organisations- och arbetssynpunkt, som sammanförandet av magistrats- och länsstyrelseärendena i Stockholm hos en enda myndighet innebure, gå förlorade. Jämte det arbetsuppgifternas fullgörande skulle komma att kräva avsevärt mera personal, skulle åtgärden även föra med sig inrättandet av en ny instans för mål och ärenden av magistratsnatur. Medan nu besluten i dylika mål och ärenden, såsom meddelade av överståthållarämbetet, överklagades direkt hos Kungl. Maj:t, måste givetvis, om beslutanderätten tillades en utom överståthållarämbetet stående myndighet, besvär över besluten i första hand komma att prövas av överståthållarämbetet.

Enligt överståthållarämbetets mening kunde önskemålet att åstadkomma en definitiv kostnadsfördelning mellan statsverket och staden rörande ämbetet icke i någon mån motivera ett sönderbrytande av den med hänsyn till huvudstadens särskilda förhållanden mycket rationella förvaltningsorganisation, som ämbetet otvivelaktigt utgjorde.

Yttranden rörande personalbehov och lönegradsplaceringar.

Statskontoret uttalar, att tillräckliga uppgifter för bedömande av i vad mån den föreslagna personalförstärkningen vore ofrånkomlig icke hade lämnats

av de sakkunniga. Vid jämförelse med länsstyrelserna har det förefallit statskontoret, som om arbetskraftsbehovet uppskattats i överkant. I detta sammanhang har ämbetsverket påpekat, att det icke syntes böra ifrågakomma, att inom ämbetet anställdes mer än en förste expeditionsvakt.

Beträffande befattningshavarnas löneställning har statskontoret härefter uttalat sig sålunda.

Löneställningen hade i förslaget anpassats efter förhållandena vid länsstyrelserna. Enligt statskontorets mening hade därvid icke tillräckligt beaktats den omständigheten, att hos dessa ämbetsmyndigheter något mot underståthållaren svarande mellanled mellan landshövdingen samt landssekreteraren och landskamreraren icke förekomme, utan att vid förfall för landshövdingen landshövdingeämbetet utövades av landssekreteraren och landskamreraren gemensamt. Förhandenvaron av underståthållaren, vilken närmast syntes vara att jämföra med en överdirektör i centralt ämbetsverk med generaldirektör, syntes statskontoret böra medföra, att lika stora krav icke ställdes på avdelningscheferna hos överståthållarämbetet som på landssekreterare och landskamrerare. Ämbetets avdelningschefer syntes statskontoret intaga i det hela samma ställning som byråcheferna inom centralförvaltningen. Statskontoret föresloge för den skull, att avdelningscheferna benämnades byråchefer och placerades i lönegraden A 30 utan särskilt lönetillägg. Ytterligare prövning om denna lönegradsplacering kunde anses riktig, syntes få ankomma på 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga i samband med fullgörandet av dem meddelat uppdrag rörande frågan om byråchefers och med dem jämställda befattningshavares inplacering i löneskalan.

I överensstämmelse med vad sålunda föreslagits funne statskontoret anledning icke heller föreligga, att beträffande övriga befattningshavare vid överståthållarämbetet tillämpa andra grunder vid inplacering i löneskalan än som regelmässigt följdes inom centralförvaltningen. Assessorerna och notarierna av första klass borde i anslutning därtill benämnas sekreterare och med lämplig fördelning placeras i lönegraderna A 26 eller A 24 samt notarierna av andra klass endast betecknas notarier. För biträdespersonalen torde böra användas de sedvanliga biträdesgraderna, därvid dock skrivbiträdesgraden borde utnyttjas i större omfattning än förslagsställarna tänkt sig. De göromål, som, såvitt av sakkunnigförslaget framginge, dittills ankommit på kanslister, syntes statskontoret icke motivera en löneställning i 15:e lönegraden. Vad anginge den av tjänsteförteckningssakkunniga tillstyrkta förste kanslistbefattningen i lönegraden A 17, ville statskontoret framhålla, att de skäl, som syntes hava föranlett detta tillstyrkande, torde bortfalla, därest i enlighet med de sakkunnigas förslag kansliet förstärktes med en tjänsteman i lönegraden A 21 för handhavande av förvaltningen av statsmedel.

I sitt utlåtande anför *riksräkenskapsverket* till en början, att de länsstyrelseärenden, som enligt de sakkunnigas förslag skulle handläggas å överståthållarämbetets kansli och å den tillämnade politiavdelningen, syntes i stort sett motsvara de ärenden, som vid länsstyrelserna ankomme på landskanslierna. Riksräkenskapsverket har därför vid sin granskning av de sakkunnigas förslag i vad avser personalorganisationen funnit det vara av intresse att göra en jämförelse mellan, å ena sidan, den för ämbetets kansli och politiavdelning föreslagna personalorganisationen samt, å andra sidan, personalorganisationen för landskansliet vid en länsstyrelse, nämligen lands-

kansliet i Malmöhus län. Detta län har valts, emedan dess folkmängd, vilken vid utgången av år 1940 utgjorde 529,332 invånare, var av ungefär samma storleksordning som Stockholms stads folkmängd, vilken vid samma tidpunkt uppgick till 590,543 invånare. I vad avser ordinarie befattningar i lönegraderna A 21—A 30 och extra ordinarie befattningar i högre lönegrad än Eo 20 ter sig jämförelsen på sätt framgår av följande sammanställning.

Lönegrad	Antal befattningshavare			
	Överståthållarämbetet			Landskansliet i Malmöhus län
	Kansliet	Politiavdelningen	Summa	
A 30	1	1	2	1
A 27	1	1	2	1
Eo 27	1	2	3	2
A 24	1	1	2	1
A 21	2	2	4	2
Summa	6	7	13	7

Riksräkenskapsverket anför i anslutning härtill följande.

Såsom framginge av sammanställningen skulle antalet av de befattningar, som sammanställningen avsåge, komma att på en befattning när bliva dubbelt så stort vid överståthållarämbetets kansli och politiavdelning som vid landskansliet i Malmöhus län. Därtill komme, att någon motsvarighet till underståthållarbefattningen icke finnes i länen. Vid en jämförelse med avseende å arbetsuppgifterna kunde å ena sidan göras gällande, att en del av de länsstyrelseärenden det här vore fråga om vore mera arbetskrävande i en storstad såsom Stockholm än i ett län med en omfattande landsbygd. Beaktas borde självfallet också, att vissa arbetsuppgifter, som i länen ankomme på landskontoren, nämligen mantalsskrivnings- och värnpliktsmål ävensom ärenden angående förvaltning av statsmedel samt rörande arvsskatt och skatt för gåva, enligt de sakkunnigas förslag skulle handläggas i överståthållarämbetets kansli. Å andra sidan borde framhållas, att länsstyrelsernas landskanslier hade att handlägga en stor mängd landsbygden berörande ärenden, till vilka motsvarighet saknades i Stockholm; särskilt kunde erinras om ärendena rörande vägväsendet, vilka representerade en icke oväsentlig del av arbetsbördan vid länsstyrelsernas landskanslier. Dessutom borde uppmärksammas, att överståthållarämbetet åliggande förvaltning av statsmedel icke vore av större omfattning; huvudparten av den förvaltning av statsmedel, som i länen ankomme på landskontoren, handhades nämligen för Stockholms vidkommande av statskontoret. Det kunde också förtjäna framhållas, att i det län, med vilket jämförelsen gjorts, inginge tvenne förhållandevis stora städer samt att några av detta läns städer tillsammans åtminstone under normala tider hade en utlänningsstrafik, som vore fullt jämförbar med Stockholms. Vid bedömandet av den av riksräkenskapsverket gjorda jämförelsen borde även hållas i minnet, att av de till sammanlagt 442,600 kronor beräknade kostnaderna för den föreslagna organisationen av överståthållarämbetets kansli och politiavdelning ett belopp av i runt tal 70,000 kronor enligt de sakkunnigas betänkande skulle belöpa å magistratsärenden, medan kostnaderna för förekommande handläggning av länsstyrelseärenden i poliskammaren beräknats till lägst 18,000 kronor. Den fördyring av organisationen av överståthållarämbetets kansli och politiavdel-

ning, som föränletts därav, att vissa magistratsärenden befunnits böra hänföras till dessa avdelningar, skulle alltså begränsa sig till högst 52,000 kronor, vilket belopp avsåge icke blott utgifter för avlöningar utan även sakliga kostnader. I den till grund för berörda kostnads kalkyler liggande utredningen hade de till överståthållarämbetets kansli hörande ärenden, som vore av den beskaffenhet, att de i övriga magistratsstäder som regel handlades av magistraten eller ledamot därav såsom överexekutor, hänförts till magistratsärenden.

Riksräkenskapsverket har icke ansett, att några definitiva slutsatser rörande den lämpligaste sammansättningen av den föreslagna organisationen kunde dragas ur den anförda siffersammanställningen. Däremot har riksräkenskapsverket ansett, att ett bedömande av behovet av arbetskrafter och deras fördelning på lönegrader kunde ske först efter en ingående jämförande undersökning av organisation och arbetsuppgifter vid ifrågavarande två avdelningar av överståthållarämbetet och vid myndigheter med likartade arbetsuppgifter, närmast länsstyrelserna. Riksräkenskapsverket har fördenskull hemställt, att en sådan jämförande undersökning måtte komma till stånd, innan statsmakterna fastställde organisationen för handhavande av de överståthållarämbetets arbetsuppgifter, vilka enligt de sakkunnigas förslag skulle bekostas av statsmedel. Särskilt syntes böra tagas under övervägande proportionen mellan högre och lägre kvalificerade arbetskrafter, i syfte att personalbeståndet anpassades efter arbetets art och svårighetsgrad.

Allmänna lönenämnden har särskilt uppehållit sig vid de sakkunnigas förslag om avlöningsförstärkning till avdelningscheferna å kansliet och den ifrågasatta politiavdelningen och i sådant hänseende anført.

Frågan om avlöningsförstärkning åt sekreteraren å kansliet hade varit föremål för uttalande av allmänna civilförvaltningens lönenämnd i ett den 28 september 1934 avgivet utlåtande. Däri hade sagda lönenämnd anført, att enligt nämndens mening sekreterartjänsten icke vore fullt jämförbar med landssekreterartjänst i allmänhet. Emellertid hade nämnden framhållit, att sekreteraren enligt då gällande instruktion vore skyldig att utan särskild ersättning utföra underståthållarens åligganden, då denne till följd av semester eller vid vikariat för överståthållaren därtill vore förhindrad, vilket under normala förhållanden inträdde under minst 3 månader årligen. På grund härav och i betraktande av den förändring, som inträtt med avseende å sekreterarens arbetsuppgifter efter det löneregleringen för kansliet genomfördes år 1926, hade lönenämnden ansett sig kunna tillstyrka, att någon avlöningsförstärkning tillerkändes honom. I avseende å förstärkningens belopp hade lönenämnden föreslagit, att densamma bestämdes till 1,500 kronor.

Enligt nu föreliggande sakkunnigförslag skulle vissa nya grupper av ärenden tillföras kansliet, nämligen — förutom all förvaltning av statsmedel — arvs- och gåvoskatteärenden samt mantalsskrivnings- och värnpliktsmål. Man kunde dock i förevarande sammanhang enligt lönenämndens mening icke helt bortse från det förhållandet, att vid överståthållarämbetet finnes en underståthållare, vilket medförde, att för sekreterarens vidkommande svarighet sänkades till den vid länsstyrelserna förekommande anordningen, att vid förfall för landshövdingen dennes ämbete utövades av de båda avdelningscheferna gemensamt. Erinras kunde ock att de göromål, som avsetts skola åligga såväl chefen för kansliavdelningen som chefen för den tilltänkta politiavdelningen, komme att bliva av relativt ensartad beskaffen-

het, jämfört med de mångskiftande arbetsuppgifter, som ankomme på länsstyrelsernas avdelningschefer. Lönenämnden ansåge sig fördenskull icke kunna tillstyrka, att cheferna för kansli- och politiavdelningarna tilldelades avlöningsförstärkning med samma belopp som utginge i de tre största länen, där personaluppsättningen vore avsevärt större än vad fallet skulle bliva vid nämnda båda avdelningar i överståthållarämbetet. Lönenämnden ville likväl icke motsätta sig, att en eventuell avlöningsförstärkning något höjdes i förhållande till det av allmänna civilförvaltningens lönenämnd tillstyrkta beloppet, dock ej utöver den till avdelningscheferna i de mellanstora länsstyrelserna utgående avlöningsförstärkningen eller 2.500 kronor för år. Slutlig ställning till förevarande spörsmål syntes icke böra tagas förrän i samband med den omprövning av löneställningen för byråchefer och likställda befattningshavare, som för närvarande utfördes av 1939 års tjänsteförteckningsakkunniga.

Beträffande förslaget om uppflyttning av assessorstjänsten å kansliet från lönegraden A 26 till lönegraden A 27 erinrar lönenämnden, att den nuvarande placeringen fastställdes vid 1937 års riksdag tills vidare i avvaktan på närmare erfarenhet rörande de med tjänsten förenade arbetsuppgifterna. Lönenämnden förklarar, att den för sin del icke hade något emot, att befattningen i anslutning till den för länsassessorerna gällande lönegradsplaceringen uppflyttades till lönegraden A 27.

Vad angår förslaget till personalstater i övrigt har lönenämnden icke funnit anledning till erinran mot de föreslagna lönegradsplaceringarna. I fråga om antalet tjänster, framhåller lönenämnden, att det givetvis vore svårt för nämnden att med bestämdhet yttra sig men att med hänsyn till vad de sakkunniga anfört rörande behovet av viss personalökning förslaget icke föranledde någon direkt erinran från nämndens sida.

En ledamot av lönenämnden har i avgiven reservation förklarat, att han icke kunde finna, att de arbetsuppgifter, vilka enligt förslaget skulle ankomma å avdelningscheferna, vore av mer krävande art än de, som allmänt ankomme å befattningshavare med byråchefers tjänsteställning, och att han därför icke kunde tillstyrka, att avdelningscheferna, som borde benämnas byråchefer, tillerkändes särskilda lönetillägg.

Med anledning av de sakkunnigas beräkning av personalbehovet å överståthållarämbetets kansli- och politiavdelningar framhåller *överståthållarämbetet* till en början, att det givetvis mötte svårigheter att på förhand bilda sig en säker uppfattning huruvida personalorganisationen vore riktigt avvägd med hänsyn till arbetsbördans storlek. Vid överbäggande hade det syntts ämbetet som om det skulle bliva kansli- och politiavdelningarna möjligt att med den tilltänkta personalen medhinna arbetsuppgifterna, men det ifrågasattes huruvida personalorganisationen vore så väl tilltagen, att den mera noggranna och ingående behandling av ärendena, som vore önskvärd, kunde åstadkommas.

Den av riksräkenskapsverket gjorda jämförelsen med personalförhållandena å landskansliet i Malmöhus län finner överståthållarämbetet missvisande. Ämbetet anför härom.

Befolkningstalet vore icke den enda normen för beräkning av personalbehovet, utan därvidlag hade även befolkningens rörlighet, omsättningens storlek etc. en väsentlig betydelse, och i sistnämnda båda hänseenden intoge huvudstaden en särställning. Vidare vore att beakta, att nära 60 procent av befolkningen i Malmöhus län vore bosatt i magistratsstäder, varigenom landskansliet för denna del av befolkningen befriades från en mångfald magistratsärenden, som för huvudstadens hela befolkning skulle ankomma på kansli- och politiavdelningarna.

Huru litet vägledande den av riksräkenskapsverket gjorda jämförelsen i själva verket vore, framginge bäst, om man såsom jämförelseobjekt i stället för Malmöhus län valde Stockholms län. Ur flera synpunkter vore landskansliet i Stockholms län mera lämpat att jämföra med de föreslagna kansli- och politiavdelningarna än landskansliet i Malmöhus län, eftersom dels endast en ringa del av befolkningen i Stockholms län vore bosatt i magistratsstäder, dels förhållandena i de folkrikaste och ur landskansliets synpunkt mest arbetskrävande delarna i länet, nämligen i förorterna omkring Stockholm, nära överensstämde med förhållandena i huvudstaden. Jämförelsen med Stockholms län utvisade, att oaktat länets folkmängd utgjorde ej obetydligt mindre än hälften av huvudstadens, befattningshavarna i högre lönegrad än den tjugonde vore icke färre än 7 eller mer än hälften så många, som förordades för kansli- och politiavdelningarna. Framhållas kunde, att av befattningshavarna å kansliavdelningen en av assessorerna och en av notarierna torde komma att bli så gott som helt sysselsatta med uppgifter, som i länen ankomme uteslutande å landskontoret.

Beträffande de ifrågasatta avlöningsförmånerna för kanslidirektören och politidirektören hänvisar ämbetet till ett särskilt av överståthållaren i ämnet gjort anförande till ämbetets protokoll, varav utdrag bifogats.

Rörande lönegradsplaceringarna till befattningshavarna i övrigt anför ämbetet i huvudsak följande.

Vid granskning av assessorernas åligganden stode omedelbart klart, att icke någon som helst skillnad föreläge mellan länsassessorsbefattningarna och befattningarna såsom assessor vid överståthållarämbetet. Liksom länsassessorerna hade ämbetets assessorer att handlägga ärenden av vitt skiftande beskaffenhet och att — i motsats till sekreterarna i de centrala verken — fungera såsom självständiga föredragande med egen beslutanderätt i viss omfattning.

Även beträffande kanslistbefattningarna kunde en direkt jämförelse göras med motsvarande befattningar vid länsstyrelserna. Kanslisterna i ämbetet hade sålunda, på samma sätt som landskanslisterna, att utom annat fullgöra så kvalificerade åligganden som att uppsätta förslag till protokoll, resolutioner och skrivelser, att på eget ansvar utfärda bevis samt att enligt uppdrag utfärda kommunikationsresolutioner. Placering av kanslisttjänsterna i ämbetet i lägre lönegrad än landskanslisttjänsterna borde under sådana förhållanden icke kunna ifrågakomma.

I fråga om lönegradsplaceringen hade statskontoret hävdadt, att de skäl, som syntes hava föranlett tjänsteförteckningssakkunniga att tillstyrka en förste kanslistbefattning i lönegrad A 17 vid ämbetets kansli torde bortfalla, därest i enlighet med sakkunnigförslaget kansliet förstärktes med en tjänsteman i lönegrad A 21 vid förvaltningen av statsmedel. Beträffande sistnämnde tjänsteman förhölle det sig emellertid så, att han komme att bli till fullo sysselsatt med andra göromål än dem, varmed enligt ämbetets uppgift till tjänsteförteckningssakkunniga befattningshavaren i kanslistgrad skulle hava

att taga befattning. Utanordningsärendena vore nämligen, enligt vad en företagen undersökning givit vid handen, så omfattande, att tjänstemannen i lönegrad A 21 icke kunde förväntas medhinna tillsynen över räkenskapsföringen och kassakontrollen. Dessa åligganden måste därför tilldelas befattningshavaren i kanslistgrad, vilken därjämte med visshet behövde tagas i anspråk för att biträda tjänstemannen i lönegrad A 21 vid utanordningsärendena. I betraktande av de kvalificerade göromål, som sålunda komme att åvila befattningshavaren i kanslistgrad, syntes varje anledning saknas att frångå den av tjänsteförteckningssakkunniga tillstyrkta placeringen av en kanslistbefattning i lönegrad A 17.

Med hänsyn till att endast en förste expeditionsvakt funnes inom varje länsstyrelse, biträdde ämbetet statskontorets uppfattning att ej heller inom ämbetet borde anställas mer än en befattningshavare i denna tjänsteställning. En av de föreslagna befattningarna såsom förste expeditionsvakt borde därför utbytas mot en befattning såsom expeditionsvakt.

Överståthållaren har i sitt förut omförmälda anförande till överståthållarämbetets protokoll huvudsakligen bemött statskontorets och allmänna lönenämndens yttranden rörande avlöningsförstärkningen till de två avdelningscheferna. *Överståthållaren* anför i huvudsak.

Underståthållarens uppgift vore att lätta arbetsbördan för överståthållaren och icke för ifrågavarande avdelningschefer. Att en stadigvarande ersättare erfordrades inom ämbetet sammanhängde givetvis med att överståthållarens arbetsbörda vore så avsevärt mycket större än landshövdingarnas, beroende dels därpå att länsstyrelseärendena i och för sig vore långt talrikare och mera krävande inom Stockholms stad, som vore rikets största län, än inom något av de övriga länen, dels ock därpå, att överståthållaren, förutom länsstyrelseärendena, även hade att handlägga ett stort antal magistratsärenden samt hade att utöva chefskapet för samtliga kommunalavlönade magistratsverk. Jämfördes överståthållarens befattning med länsstyrelseärendena med de övriga uppgifter, vilka författningen enligt åvilade honom såsom överståthållare, torde man kunna säga att de förstnämnda toge blott den mindre delen av hans arbetstid i anspråk. Under sådana förhållanden vore det uppenbart, att en biträdande verkschef måste finnas för att arbetet inom ämbetet skulle kunna medhinnas.

På grund av att substitut för överståthållaren funnes, torde mera sällan den situationen uppkomma, att kansli- och politidirektörerna gemensamt utövade självständig beslutanderätt i viktigare ärenden. — Att kanslidirektören hade att ensam utöva beslutanderätt i underståthållarens ställe, såväl då den senare vore ledig eller vore av förfall förhindrad, framginge av 49 § instruktionen för överståthållarämbetet. — Att därav draga den slutsatsen, att dessa avdelningschefer skulle hava mindre krävande befattningar än avdelningscheferna i länsstyrelserna vore emellertid obefogat. När det gällt att motivera landssekreterarnas och landskamrerarnas särskilda löneställning, hade visserligen dessa befattningshavares beslutanderätt och det ansvar, som denna rätt medförde, anförts såsom det bärande skälet för att dessa befattningshavare skulle erhålla löneförstärkning. Den verkliga anledningen till löneförstärkningarna torde emellertid vara, att landssekreterarna och landskamrerarna hade så synnerligen krävande och mångskiftande göromål, att man icke ansett sig kunna för befattningarna erhålla tillräckligt kompetenta personer med mindre särskilda löneförmåner kunde erbjudas desamma.

Lönenämnden hade gjort gällande, att de göromål, som avsetts skola åvila såväl chefen för kansliavdelningen som chefen för den tilltänkta politi-

avdelningen, komme att bliva av relativt ensartad beskaffenhet jämfört med de mångskiftande arbetsuppgifter, som ankomme på länsstyrelsernas avdelningschefer. Därtill vore att anföras, att vid kansli- och politiavdelningarna gemensamt komme att handläggas i stort sett samma ärenden, som på ett landskansli. Vissa grupper av ärenden, särskilt sådana, som anknöte till förhållandena på landsbygden, komme visserligen att saknas inom överståthållarämbetet, men å andra sidan komme där att upptagas vissa ärenden, tillhörande landskontorens handläggning, samt ett stort antal magistratsärenden. Mera avsevärd komme därför skillnaden knappast att bli, och det förhållandet, att landssekreterarna hade något flera grupper av ärenden att handlägga, syntes helt uppvägas av att avdelningscheferna i ämbetet, på grund utav de mera komplicerade förhållandena i en storstad, hade att räkna med flera variationer inom de olika ärendegrupperna.

Lönenämnden hade även anført, att personaluppsättningen å landskanslierna och landskontoren i de tre större länen skulle vara avsevärt större än vad fallet komme att bli på kansli- och politiavdelningarna i ämbetet. Anledningen till denna skillnad torde vara att söka dels i långt driven rationalisering inom överståthållarämbetet i förening med en hård arbetstakt och dels däri, att alla rent rutinmässiga trafikärenden tänkts ur rationaliseringsynpunkt böra kvarstanna under den kommunalt avlönade trafikpolisintendenten, vilken i allt fall hade att handlägga likartade ärenden av magistratsnatur. De rutinmässiga trafikärendena såsom utfärdande av körkort och dylikt torde ej heller i länen i någon mån tynga avdelningscheferna. De mera svårbedömbara och betydelsefulla skulle däremot förläggas till överståthållarämbetets länsstyrelseavdelningar.

I stället för att räkna totala antalet befattningshavare inom överståthållarämbetet torde vara riktigare att göra en jämförelse mellan antalet tjänster, för vilka större kvalifikationer erfordrades. Därvid vore att märka, att antalet befattningshavare i högre lönegrad än den tjugonde enligt den föreslagna personalorganisationen skulle utgöra 6 på kansliavdelningen och 7 på politiavdelningen, medan antalet motsvarande befattningshavare å landskanslierna i Stockholm och i Malmö utgjorde 7 och å landskansliet i Göteborg 6. Det vore givetvis meddelandet av råd och anvisningar åt dessa befattningshavare, som i första hand toge avdelningschefernas ledaregenskaper i anspråk. Därjämte hade givetvis avdelningschefen även att övervaka övrig honom underordnad personal, men om denna personal uppginge till 20 eller 40, innebure i regel icke någon ökad arbetsbelastning av betydelse för avdelningschefen i annan mån, än att de egentliga personalärendena givetvis bleve talrikare.

Överståthållaren uttalar till sist, att det uppenbarligen komme att innebära en orättvisa, om icke kanslidirektören och politidirektören erhöle samma löneförstärkning som avdelningscheferna i de tre större länen.

Yttranden i vissa andra frågor.

Statskontoret har påpekat, att för icke-ordinarie befattningshavare i kommunens tjänst, vilka vid genomförande av den nya organisationen tillträdde befattning vid politiavdelningen, valfrihet mellan de statliga och kommunala löneförmånerna icke kunde anses föreligga, då dylik befattningshavare givetvis kunde uppsägas i vanlig ordning.

Vidare anför statskontoret, att ämbetsverket icke kunde ansluta sig till de sakkunnigas förslag, att i personalförteckningen överståthållarämbetets

båda statliga avdelningar skulle upptagas var för sig. Statskontoret yttrar, att en sådan anordning avveke från vad som eljest vore brukligt och onödigtvis bunde befattningarna så att en anpassning av arbetskrafterna vid en förskjutning i arbetsbelastningen avdelningarna emellan försvårades.

Slutligen har statskontoret uttalat, att beträffande dispositionen av vederbörande anslagspost till icke-ordinarie personal icke borde föreskrivas andra regler än de, som vore gällande för liknande anslagsposter i allmänhet. Överskridande borde således icke få komma i fråga annat än under de förutsättningar, som angivits i Kungl. Maj:ts cirkulär den 30 maj 1941 angående överskridande av vissa poster i avlöningsstaterna.

Allmänna lönenämnden har gjort följande uttalanden.

Enligt de föreslagna övergångsbestämmelserna förutsattes, att personal å politiavdelningen även efter omorganisationens genomförande kunde komma att vara underkastad de kommunala avlönings- och pensionsbestämmelserna och alltså kvarstå å kommunens stat. I dylikt fall skulle staten årsvis till Stockholms stad utbetala ett belopp motsvarande vad staten skulle hava utgivit till befattningshavaren i fråga, därest denne i stället varit underkastad de statliga löne- och pensionsbestämmelserna. Enligt lönenämndens mening hade det varit önskvärt, att samtliga befattningshavare kunnat omedelbart underkastas bestämmelserna i civila avlöningsreglementet. Därest emellertid den av de sakkunniga föreslagna anordningen ansåges ofrånkomlig, ville lönenämnden framhålla, att en föreskrift av nyss angivet innehåll skulle föranleda mycket invecklade uträkningar med hänsyn till eventuellt förekommande tjänstledigheter, vikariatsförordnanden eller dylikt. Det syntes med hänsyn därtill kunna ifrågasättas, om det icke kunde vara tillfyllest med ett stadgande om skyldighet för staten att till staden gälda ett belopp, motsvarande lön, rörligt tillägg och kristillägg under hela året för en befattningshavare i motsvarande lönegrad och löneklass i statens tjänst.

Lönenämnden har vidare framhållit, att bestämmelser erfordrades rörande vikariatsersättning vid förordnande av befattningshavare, som kvarstode å kommunens stat, å högre statlig befattning. Lönenämnden föreslår för sin del att ersättningen i dylikt fall beräknas på samma sätt, som om den högre tjänsten tillhört motsvarande lönegrad i det kommunala avlöningsreglementet.

Överståthållarämbetet förklarar sig icke hava något att erinra mot en gemensam personalförteckning för befattningshavarna å kansliet och politiavdelningen. Ämbetet framhåller emellertid, att principen om gemensam personalförteckning icke vore helt genomförd beträffande länsstyrelserna, där i fråga om flera tjänster en bestämd åtskillnad upprätthölles mellan landskansli och landskontor, i det tjänsterna i samma lönegrad bure olika beteckningar, allt eftersom de vore placerade på den ena eller andra avdelningen.

Vidare tillstyrker ämbetet lönenämndens förslag till beräkning av ersättningen från staten till staden för det fall, att befattningshavare å politiavdelningen skulle efter omorganisationens genomförande komma att kvarstå å kommunens stat.

Departementschefen.

Till en början vill jag framhålla, att jag finner spörsmålet om överståthållarämbetets organisation nu föreligga i det skick att ett förslag i ämnet kan underställas riksdagens prövning. Den omständigheten att full enighet icke kunnat vinnas beträffande frågan i vilken utsträckning ett förstatligande bör ske synes mig icke utgöra något hinder mot att ett avgörande kommer till stånd, låt vara att definitiv ståndpunkt icke kan tagas till alla hithörande spörsmål. Ej heller synes det mig — efter de utredningar, som ägt rum — påkallat, att, såsom riksräkenskapsverket påyrkat, ytterligare undersökningar vidtagas rörande ämbetets personalbehov. En sak för sig är att några frågor rörande avlöningsförmåner till vissa befattningshavare äro av beskaffenhet att lämpligen böra ställas på framtiden.

Vad härefter beträffar frågan i vilken omfattning en överflyttning av överståthållarämbetet och detsamma underställda institutioner bör ske från Stockholms stads stat till riksstaten framgår av den lämnade redogörelsen, att det senast utarbetade förslaget är av väsentligt mindre räckvidd än det förslag, som framlades av 1940 års förhandlingskommission. Den begränsning, som sålunda skett, har närmast föranletts av de erinringar mot kommissionens förslag, som på sin tid framfördes av statskontoret och riksräkenskapsverket. Då det ursprungliga förslaget var synnerligen omfattande och dess konsekvenser i flera hänseenden voro svåra att överblicka, synes mig den omständigheten, att en begränsning ägt rum, i och för sig innebära en förbättring.

I likhet med de sakkunniga finner jag icke någon anledning föreligga att föreslå en överflyttning till riksstaten av stadens exekutionsverk eller av dess fastighetsregisterkontor.

Jag delar jämväl de sakkunnigas mening, att med hänsyn till pågående utredningar rörande åklagarväsendets och taxeringsväsendets organisation för närvarande icke bör ifrågasättas någon överflyttning till kronan vare sig av stadens åklagarmyndighet eller av överståthållarämbetets avdelning för skatteärenden.

Med avseende å överståthållarämbetets avdelning för polisärenden innebär de sakkunnigas förslag, att avdelningen skulle uppdelas på två särskilda avdelningar, nämligen en statlig, benämnd politiavdelningen, och en kommunal, kallad poliskammaren. Uppdelningen har därvid gjorts så att å politiavdelningen väsentligen skulle komma att handläggas länsstyrelseärenden, medan poliskammaren skulle få till uppgift att huvudsakligen handhava magistratsgöromål. Till förhindrande av att grupper av ärenden, som äga nära inbördes sammanhang, skiljas från varandra har dock föreslagits, att vissa magistratsgöromål skulle tillföras politiavdelningen, medan en del länsstyrelseärenden skulle förläggas till poliskammaren. I anslutning härtill hava de sakkunniga föreslagit, att ämbetets kansli, som alltjämt skulle vara uppfört å riksstaten och liksom för närvarande skulle huvudsakligen handlägga länsstyrelseärenden, skulle få sitt verksamhetsområde något utvidgat genom

att till kansliet från andra delar av ämbetet överfördes vissa grupper av ärenden, som i länen behandlas av länsstyrelserna. Sakkunnigförslaget synes mig även i dessa delar vara av beskaffenhet att böra genomföras. Genom de föreslagna åtgärderna skulle bland annat vinnas den väsentliga fördelen att ämbetets ekonomiska beroende av kommunen komme att upphöra beträffande de avdelningar, vilka fungera såsom kommunal besvärs- och underställningsmyndighet eller utöva statlig kontroll över kommunen. På detta sätt skulle också en avsevärt större likformighet än som för närvarande är rådande komma till stånd mellan organisationen av överståthållarämbetet å ena sidan och av länsstyrelserna i länen å den andra.

Vidkommande härefter organisationen av den föreslagna politiavdelningen förutsätter jag, att densamma väsentligen skall erhålla de arbetsuppgifter, som de sakkunniga tänkt sig. Å densamma böra således handläggas samtliga de grupper av ärenden, som för närvarande ankomma på överståthållarens avdelning för polisärenden, och därutöver åtskilliga grupper av ärenden, som nu tillhöra polismästarens avdelning för polisärenden. Under sådana förhållanden och då det nuvarande personalbeståndet å överståthållarens avdelning för polisärenden — enligt vad som framgår av de sakkunnigas utredning — varit alltför knappt, är det tydligt, att man för politiavdelningens del måste räkna med större personal än den, som för närvarande finnes anställd å överståthållarens avdelning för polisärenden. Personalökningen synes såväl beträffande den juridiskt utbildade personalen som beträffande personalen i övrigt böra erhålla den omfattning, som ifrågasatts av de sakkunniga. Sålunda tillstyrker jag, att å politiavdelningen anställas 2 extra ordinarie assessorer, vilka i likhet med länsassessorerna böra placeras i 27:e lönegraden, 1 notarie av 1:a klass i lönegraden A 24, 1 notarie av 2:a klass i lönegraden A 21 samt — i stället för den nuvarande amanuensen — 2 icke-ordinarie notarier, för vilka senare böra gälla avlöningsbestämmelser motsvarande dem, som enligt Kungl. Maj:ts brev den 12 november 1937 föreskrivits rörande icke-ordinarie länsnotarier och länsbokhållare.

Vidare bör antalet kanslistjänster ökas med 2, av vilka den ena bör placeras i lönegraden A 15. För den andra, som bör vara icke ordinarie befattningshavare, torde böra gälla de bestämmelser rörande lönegradsplacering, som enligt Kungl. Maj:ts brev den 12 november 1937 föreskrivits för icke-ordinarie landskanslistor och landskontorister.

I fråga om biträdespersonalen föreslår jag en ökning med 1 kanslibitråde (A 7), 2 kontorsbiträden (A 4), 2 kontorsbiträden (Eo 4) och 1 skrivbiträde (Eo 2).

Enligt de sakkunnigas förslag skulle å politiavdelningen vara anställda 1 förste expeditionsvakt (A 7), 1 expeditionsvakt (A 5) och 1 expeditionsvakt (Ex 5). Då en förste expeditionsvakt redan finnes anställd vid ämbetets kansli och då det icke synes nödvändigt att för de statliga avdelningarna av ämbetet räkna med mer än en befattningshavare i denna lönegrad, anser jag, att den ifrågasatta befattningen såsom förste expeditionsvakt vid politiavdelningen bör utbytas mot en expeditionsvaktstjänst. Jag

räknar därför för politiavdelningens del med 2 expeditionsvaktstjänster i lönegraden A 5 och 1 dylik tjänst i lönegraden Ex 5.

Beträffande chefen för politiavdelningen hava de sakkunniga hemställt, att han måtte placeras i lönegraden A 30 med rätt att därutöver uppbära en avlöningsförstärkning av 3,500 kronor för år. Förslaget innebär, att politiavdelningens chef skulle i avlöningshänseende likställas med landssekreterarna och landskamrerarna i de tre största länen. Statskontoret och allmänna lönenämnden hava bland annat hänvisat till att frågan om avlöningsförmånerna för landssekreterare och landskamrerare för närvarande är under omprövning av 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga samt föreslagit, att frågan om avlöningsförmånerna till chefen för politiavdelningen icke borde definitivt lösas förr än slutlig ställning tagits till spörsmålet om lönereglering för landssekreterare och landskamrerare. Till denna uppfattning har jag så mycket större anledning att ansluta mig som jag hysar den åsikten, att chefen för politiavdelningen i princip bör vara likställd med landssekreterare och landskamrerare. I avbidan på den slutliga prövningen av frågan om chefens för politiavdelningen avlöningsförmåner bör denne befattningshavare därför nu placeras i lönegraden A 30.

De sakkunnigas förslag att chefen för politiavdelningen skulle benämnas politidirektör anser jag mig böra biträda.

Sakkunnigförslaget innebär beträffande verksamhetsområdet för överståthållarämbetets kansli, att till kansliet skulle från andra avdelningar av ämbetet överflyttas dels ärenden rörande förvaltningen av statsmedel, dels ock arvs- och gåvoskatteärenden samt mantalsskrivnings- och värnpliktsmål. Mot detta förslag synes icke vara något att erinra.

Vad angår personalbehovet å ämbetets kansli delar jag de sakkunnigas mening, att en personalförstärkning bör komma till stånd dels med hänsyn till de nytillkommande arbetsuppgifterna dels ock därför att det nuvarande personalbeståndet å kansliet torde vara väl knappt beräknat för fullgörande av det arbete, som för närvarande åvilar kansliet.

I likhet med de sakkunniga anser jag, att å kansliet bör anställas en assessor i lönegraden Eo 27 och — för den utökade förvaltningen av statsmedel — en notarie av 2:a klass i lönegraden A 21.

Beträffande kanslisterna hava de sakkunniga föreslagit dels — i anslutning till vad som föreslagits av 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga — förändring av en av de nuvarande kanslisttjänsterna i lönegraden A 15 till en förste kanslisttjänst i lönegraden A 17, dels ock inrättande av en ny icke-ordinarie kanslisttjänst, för vilken skulle gälla samma avlöningsbestämmelser, som förut föreslagits beträffande en motsvarande tjänst vid politiavdelningen. Sistnämnda förslag biträder jag. Däremot kan jag icke för närvarande förorda den ifrågasatta ombildningen av en kanslisttjänst till förste kanslisttjänst. Jag vill erinra, att 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga i sitt betänkande angående revision av tjänsteförteckningen i vad avser allmänna civilförvaltningen föreslagit inrättande av förste kanslisttjänster vid länsstyrelserna, men att statsmakterna icke tagit ståndpunkt till

detta förslag i avbidan på resultatet av pågående utredning rörande åtgärder för uppnående av största möjliga enhetlighet och rationalisering i fråga om länsstyrelsernas verksamhet och arbetssätt. Innan ställning tagits till frågan om lämpligheten av att vid länsstyrelserna inrätta förste kanslisttjänster, bör det icke ifrågakomma att tillskapa en dylik befattning vid överståthållarämbetet. Antalet ordinarie kanslisttjänster vid ämbetets kansli bör således tills vidare liksom hittills vara fyra.

De nuvarande amanuensjtjänsterna böra — på sätt de sakkunniga föreslagit — omändras till icke-ordinarie notarietjänster, vilkas innehavare böra vara i avlöningshänseende likställda med icke-ordinarie länsnotarier och länsbokhållare.

Med avseende å biträdespersonalen tillstyrker jag de sakkunnigas förslag, enligt vilket denna personal skulle förstärkas med 1 kanslibitråde (A 7), 2 kontorsbiträden (A 4) och 1 kontorsbitråde (Eo 4), medan å andra sidan den extra ordinarie tjänsten som kassörska skulle indragas.

I likhet med de sakkunniga finner jag det motiverat, att chefen för kansliet erhåller en benämning, som bättre än den nuvarande anger hans verkliga tjänsteställning. Jag tillstyrker därför, att han i stället för sekreterare erhåller benämningen kanslidirektör.

Liksom de sakkunniga utgår jag från att kanslidirektören bör vara i avlöningshänseende helt och hållet likställd med politidirektören. Under hänvisning till vad jag i det föregående anført rörande avlöningsförmåner åt politidirektören föreslår jag därför, att kanslidirektören tills vidare får kvarstå i lönegraden A 30 utan rätt till särskild avlöningsförstärkning.

Jag har förut tillstyrkt, att vid politiavdelningen skulle inrättas två nya länsassessorstjänster i lönegraden Eo 27 ävensom att en dylik tjänst skulle inrättas vid kansliet. I konsekvens härmed förordar jag, att den ordinarie länsassessorstjänsten vid kansliet uppflyttas från lönegraden A 26 till lönegraden A 27. Då länsassessorstjänsterna placerats i 27:e lönegraden torde — såsom allmänna lönenämnden ock påpekat — någon anledning icke föreligga att placera assessorerna vid de statliga avdelningarna av överståthållarämbetet i lägre lönegrad.

För underlättande av en överflyttning av personal från den ena statliga avdelningen till den andra bör personalförteckningen icke — såsom de sakkunniga föreslagit — vara uppdelad å en förteckning, avsedd för politiavdelningen, och en avsedd för kansliet, utan bör, i enlighet med vad statskontoret förordat, en för båda avdelningarna gemensam förteckning fastställas.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle efter genomförd omorganisation å personalförteckningen få upptagas följande tjänstemän å ordinarie stat, nämligen 1 kanslidirektör (A 30), 1 politidirektör (A 30), 2 assessorer (A 27), 2 notarier av 1:a klass (A 24), 4 notarier av 2:a klass (A 21), 7 kanslister (A 15), 1 kansliskrivare (A 11), 1 förste expeditionsvakt (A 7), 5 kanslibiträden (A 7), 3 expeditionsvakter (A 5), och 10 kontorsbiträden (A 4). Såsom extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e skulle därjämte få upptagas 3 assessorer (Eo 27).

Vad härefter angår spörsmålet om fördelningen av kostnaderna mellan kronan och Stockholms stad såvitt angår verksamheten vid överståthållar-ämbetets kansli, politiavdelningen och poliskammaren hava de sakkunniga — med utgångspunkt från principen att kronan skulle betala ersättning till staden för förvaltningskostnaderna för de länsstyrelseärenden, som framgent skulle kvarbliva hos poliskammaren, medan staden skulle betala ersättning till kronan för den kostnad, som följde med handläggningen av magistratsgöromålen å kansliet och politiavdelningen — kommit till den slutsatsen att dessa ersättningar för närvarande kunde beräknas till ungefär samma belopp samt att därför ett kvittningsförfarande borde äga rum. De sakkunniga räkna emellertid med att, när framdeles ett tillförlitligare underlag för bedömande av ifrågakommande kostnader kunde erhållas, frågan om en avräkning mellan kronan och staden borde upptagas till förnyad prövning.

För min del anser jag mig böra i stort sett godtaga de sakkunnigas kostnadsberäkningar och har jämväl kommit till den uppfattningen, att för ifrågakommande verksamhet nu varken bör ifrågakomma någon ersättning från staden till kronan eller tvärtom. För enkelhetens skull och till förekommande av framtida tvistigheter synes det emellertid nu böra definitivt fastslås, att kostnaderna för kansliet och politiavdelningen skola åvila staten, medan kostnaderna för poliskammaren skola bestridas av staden — detta utan rätt till framtida gottgörelse från någondera sidan. Med denna anordning, som torde få betraktas som fördelaktig för båda parterna, skulle alltså någon senare avräkning icke behöva komma till stånd. Det må framhållas, att statsmakterna alltid måste äga befogenhet att besluta om sådan överflyttning av ärenden från kansliet och politiavdelningen till poliskammaren att de statliga avdelningarna av ämbetet komma att uteslutande handlägga länsstyrelseärenden.

I fråga om skatteavdelningen hava de sakkunniga föreslagit viss höjning av den ersättning, som för närvarande utgår till Stockholms stad för taxeringsarbetet i Stockholm. Denna ersättningsfråga kommer att i annat sammanhang underställas riksdagens prövning, varför jag saknar anledning att här ingå på densamma.

Lika med de sakkunniga räknar jag med att även i fortsättningen staden skall — i samma omfattning som gäller för andra magistratsstäder — betala kostnaderna för åklagarmyndigheten, exekutionsverket och fastighetsregisterkontoret.

Den nya organisationen torde med hänsyn till vad de sakkunniga anfört lämpligen böra träda i kraft den 1 januari 1943.

I princip böra befattningshavarna å politiavdelningen bliva i avlönings- och pensionshänseende underkastade de bestämmelser, som i allmänhet gälla för befattningshavare i statens tjänst. För den personal, som övergår från nuvarande anställning å kommunens stat till befattning å politiavdelningen, bliva emellertid vissa särskilda övergångsbestämmelser erforderliga.

I likhet med vad de sakkunniga föreslagit förordar jag, att såväl ordinarie som icke ordinarie befattningshavare, vilken vid genomförandet av den nya

organisationen tillträder befattning vid politiavdelningen, tillerkännes rätt att välja om han vill underkasta sig de statliga avlönings- och pensionsbestämmelserna eller om han vill kvarstå å kommunens stat. I förra fallet böra rörande rätt att tillgodoräkna dels tjänstetid för uppflyttning i högre löneklass dels ock tidigare anställning i överståthållarämbetet för erhållande av pension gälla de bestämmelser i ämnet, som de sakkunniga föreslagit. I det senare fallet bör han kvarstå å kommunens stat och den för honom avsedda befattningen å riksstaten hållas vakant så länge han innehar sin omedelbart före omorganisationens ikraftträdande innehavda kommunala befattning. I detta fall bör staten, på sätt allmänna lönenämnden föreslagit, årsvis till staden gälda ett belopp motsvarande lön, rörligt tillägg och kristillägg under hela året för en befattningshavare i motsvarande lönegrad och löneklass i statens tjänst.

Därest befattningshavare, som kvarstår å kommunens stat förordnas att uppehålla högre statlig befattning, bör vikariatsersättning beräknas på samma sätt, som om den högre tjänsten tillhört motsvarande lönegrad i det kommunala avlöningsreglementet.

Rätten att kvarstå å kommunens stat bör — såsom de sakkunniga föreslagit — blott tillkomma befattningshavare i samband med ikraftträdandet av den nya organisationen. För den, som vid senare tidpunkt tillträder befattning vid politiavdelningen, böra vanliga avlönings- och pensionsbestämmelser gälla, dock med det undantag att även i sådant fall vederbörande bör få i pensionshänseende tillgodoräkna sig sin dittillsvarande anställning i överståthållarämbetet efter samma grunder som den, vilken redan vid organisationens ikraftträdande övergår på de statliga bestämmelserna.

Det bör få ankomma på Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad här angivits meddela de bestämmelser rörande övergången till den nya organisationen, som må finnas erforderliga.

Till sist vill jag nämna, att jag icke finner skäl att här ingå på frågan om ekonomisk reglering beträffande Stockholms stads rannsakningsfängelse. Denna fråga är nämligen av beskaffenhet att böra lösas för sig och har icke något egentligt sammanhang med spörsmålet om överståthållarämbetets organisation.

VI. Anslagsberäkningar för budgetåret 1942/43.

1:o) Överståthållarämbetet: Avlöningar.

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1940/41	141,600	147,366
1941/42	154,300	—
1942/43 (förslag)	264,000	—

Kungl. Maj:t har den 5 maj 1939 fastställt av riksdagen godkänd personalförteckning för överståthållarämbetet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40. Förteckningen finnes intagen i statsliggaren för budgetåret 1941/42 sid. 270.

Vidare har Kungl. Maj:t den 2 maj 1941 fastställt följande av riksdagen godkända avlöningsstat för överståthållarämbetet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1941/42:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till överståthållaren och underståthållaren.. kronor 11,681:45

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa
Överståthållaren	4,681: 45	—	4,681: 45
Underståthållaren	5,000: —	2,000: —	7,000: —
Summa	—	—	11,681: 45

2. Avlöningar till övriga ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* kronor 83,000: —

3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl.

Maj:t, *förslagsvis* » 3,000: —

4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal » 28,000: —

5. Särskilda löneförmåner till överståthållaren och underståthållaren:

a. Taffelpenningar till överståthållaren kronor 2,001: —

b. Lönetillökning till överståthållaren » 2,317: 55

c. Tillfällig löneförbättring till överståthållaren och underståthållaren » 7,600: — » 11,918: 55

6. Rörligt tillägg, *förslagsvis* » 16,700: —

Summa förslagsanslag kronor 154,300: —;

Från posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bestrides utgående arvode till den hos överståthållarämbetet anställda försvarsassistenten.

De sakkunniga hava framlagt beräkningar rörande anslagsbehovet under ett budgetår, efter det den av de sakkunniga föreslagna organisationen trätt i kraft.

Anslagsposten till avlöningar till överståthållaren och underståthållaren har därvid upptagits till samma belopp, som för närvarande utgår, eller alltså till 11,681 kronor 45 öre.

För avlöningar till övriga ordinarie tjänstemän har upptagits ett belopp av 216,000 kronor. Härvid har utöver lön enligt löneplan och vikariatsersättning medräknats de föreslagna avlöningsförstärkningarna åt de båda avdelningscheferna.

Till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har liksom för löpande budgetår upptagits ett belopp av 3,000 kronor. De sakkunniga framhålla, att de icke ansett sig böra ingå på frågan huruvida någon förändring borde ske med avseende å arvodet till försvarsassistenten.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har beräknats till 95,000 kronor. I beloppet ingå utöver lön enligt löneplan och vikariatsersättning omkring 12,000 kronor till avlöningar till tillfälliga befattningshavare och annat tillfälligt arbetsbiträde.

Posten till särskilda löneförmåner till överståthållaren och underståthållaren har uppförts till det nuvarande beloppet 11,918 kronor 55 öre.

Slutligen har för rörligt tillägg beräknats ett belopp av 46,000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet har således uppskattats till (11,681:45 + 216,000 + 3,000 + 95,000 + 11,918:55 + 46,000) 383,600 kronor.

I det föregående har jag tillstyrkt, att en omorganisation av överståthållarämbetet genomföres från och med den 1 januari 1943. I följd härav Departements-
chefen. böra olika personalförteckningar och avlöningsstater få gälla för tiden 1 juli —31 december 1942 och för tiden 1 januari—30 juni 1943. För den förra tidsperioden bör den personalförteckning, som fastställdes den 5 maj 1939, alltså äga tillämpning, medan för den senare tidsperioden personalförteckningen bör ändras så att den överensstämmer med den personalorganisation, som skall finnas efter det den nya ordningen blivit genomförd. I en anmärkning till den senare förteckningen bör angivas, att befattning skall hållas vakant, så länge de med befattningen förenade göromålen bestridas av tjänsteman å Stockholms stads lönestat.

Vad beträffar avlöningsstaterna bör staten för tiden 1 juli—31 december 1942 överensstämma med gällande avlöningsstat för ämbetet, givetvis med den ändringen att beloppen böra halveras. För erhållande av en rund slutsumma å anslaget bör posten till rörligt tillägg något jämkas. Staten synes böra sluta å 77,200 kronor. Beträffande dess närmare utseende hänvisar jag till min i det följande gjorda hemställan.

Avlöningsstaten för tiden 1 januari—30 juni 1943 torde böra beräknas på följande sätt.

För avlöningar till överståthållaren och underståthållaren torde få upptagas en anslagspost å 5,840 kronor 72 öre.

Posten till avlöningar till övriga ordinarie tjänstemän uppskattar jag till 104,000 kronor.

För arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör beräknas ett belopp av 1,500 kronor.

Posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal kan uppskattas till 47,500 kronor. Tillräckliga skäl att — på sätt de sakkunniga ifrågasatt — upptaga denna post med förslagsvis beräknat belopp synes mig icke föreligga. Jag får därför föreslå, att posten i enlighet med vad i allmänhet gäller beträffande motsvarande poster upptages till bestämt belopp.

För särskilda löneförmåner till överståthållaren och underståthållaren torde få beräknas 5,959 kronor 28 öre, därav 1,000 kronor 50 öre för taffelpenningar till överståthållaren, 1,158 kronor 78 öre för löneökning till överståthållaren och 3,800 kronor för tillfällig löneförbättring till överståthållaren och underståthållaren.

Slutligen upptages för rörligt tillägg ett belopp av 22,000 kronor.

Avlöningsstaten för tiden 1 januari—30 juni 1943 skulle alltså enligt mina

beräkningar komma att sluta å (5,840: 72 + 104,000 + 1,500 + 47,500 + 5,959: 28 + 22,000) 186,800 kronor.

Det för nästa budgetår erforderliga avlöningsanslaget skulle alltså få upptagas till (77,200 + 186,800) 264,000 kronor.

2:o) Överståthållarämbetet: Omkostnader.

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1940/41	15,700	14,826
1941/42	17,200	—
1942/43 (förslag)	42,000	—

Kungl. Maj:t har beträffande användningen av det för innevarande budgetår anvisade anslaget den 2 maj 1941 fastställt omkostnadsstat upptagande följande poster:

1. Sjukvård m. m. <i>förslagsvis</i>	kronor	900
2. <i>Expenser, förslagsvis</i>	»	14,800
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	1,500
		Summa kronor 17,200

Av det för *expenser* upptagna beloppet hava 800 kronor avsetts för bränsle, lyse och vatten samt 14,000 kronor för övriga *expenser*.

De sakkunniga hava framlagt beräkningar rörande omkostnaderna för den statliga delen av överståthållarämbetet under första året av den organisation, som de sakkunniga förordat.

Utgifterna för sjukvård m. m. hava därvid uppskattats till 2,000 kronor.

För bränsle, lyse och vatten har upptagits ett belopp av 2,000 kronor, medan för övriga *expenser* beräknats 52,000 kronor. I sistnämnda belopp ingår ett belopp av 8,000 kronor, utgörande beräknad kostnad för anskaffning av möbler och inventarier, som erfordras på grund av den föreslagna personalökningen. *De sakkunniga* hava alltså för *expenser* upptagit ett belopp av tillhopa 54,000 kronor. *De sakkunniga* framhålla, att de förutsätta, att nuvarande inventarier å polissekreterarens expedition utan kostnad för statsverket få övertagas av den nya politiavdelningen.

Anslagsbehovet för publikationstryck hava de sakkunniga uppskattat till 3,000 kronor.

De sakkunniga hava således räknat med ett sammanlagt medelsbehov för ett budgetår av (2,000 + 54,000 + 3,000) 59,000 kronor.

Av vad jag förut anfört framgår, att man vid beräkningen av överståthållarämbetets anslag för nästa budgetår bör för första budgethalvåret utgå från nuvarande förhållanden, medan man för det andra budgethalvåret har att räkna med förhållandena efter genomförd omorganisation.

Anslagsposten till sjukvård m. m. torde kunna upptagas till 500 kronor för tiden 1 juli—31 december 1942 och till 1,000 kronor för tiden 1 januari—30 juni 1943 eller alltså till sammanlagt 1,500 kronor.

För bränsle, lyse och vatten torde för nästa budgetår erfordras (500 +

1,000) 1,500 kronor, medan för övriga expenser torde få beräknas (7,000 + 30,000) 37,000 kronor. Härvid har jag i likhet med de sakkunniga för engångsutgifter för anskaffning av möbler och inventarier i samband med den nya organisationen beräknat 8,000 kronor. Liksom de sakkunniga utgår jag ock från att inventarierna å polissekreterarens expedition skola kostnadsfritt få övertagas av statsverket och disponeras för politiavdelningens räkning.

Slutligen beräknar jag utgifterna för publikationstryck till (800 + 1,200) 2,000 kronor.

Omkostnadsanslaget skulle alltså få beräknas i enlighet med följande sammanställning.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	1,500
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	38,500
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	2,000
		<hr/>
	Summa kronor	42,000

3:o Överståthållarämbetet: Ersättning till Stockholms stad för vissa kostnader för avlöning av exekutionsbetjäningen m. m.

Såsom förut nämnts har för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1941/42 anvisats ett anslag å 25,300 kronor. Enligt beslut av Kungl. Maj:t den 2 maj 1941 skall anslaget tills vidare disponeras på följande sätt:

Ersättning till Stockholms stad för avlöning åt stadens exekutionsbetjäning enligt Kungl. Maj:ts brev den 29 juni 1885..	kronor	12,200
Ersättning till Stockholms stad för kronouppbördsverket i staden enligt Kungl. Maj:ts brev den 17 januari 1816.....	»	11,472
Ersättning till Stockholms stad för gratifikationer åt extra ordinarie tjänstemän och vaktbetjänte vid stadens poliskammare enligt Kungl. Maj:ts brev den 23 februari 1858..	»	150
Bidrag till Stockholms stad till kostnaderna för uppvärmning av poliskammarens ämbetslokaler enligt Kungl. Maj:ts brev den 1 september 1911	»	1,470
		<hr/>
	Summa kronor	25,292

De sakkunniga hava framhållit, att vid ett godtagande av de sakkunnigas förslag rörande överståthållarämbetets organisation de belopp å 150 kronor respektive 1,470 kronor, som av ifrågavarande anslag utbetalades till Stockholms stad, borde upphöra att utgå.

I sitt utlåtande över berörda förslag har *statskontoret* uttalat, att i samband med en omorganisation på förevarande område samtliga de ersättningar och bidrag, som från ifrågavarande anslag utbetalades till staden, borde bortfalla.

För min del får jag i anslutning till vad de sakkunniga föreslagit tillstyrka, att från och med den 1 januari 1943 de ersättningar till staden, som utgå enligt Kungl. Maj:ts brev den 23 februari 1858 och den 1 september 1911, indragas. Däremot torde övriga ifrågavarande ersättningar till staden alltjämt böra utbetalas.

Departements-
chefen.

Vid bifall härtill kan medelsbehovet under nu behandlade anslag för nästa budgetår beräknas till (12,200 + 11,472 + 75 + 735) 24,482 eller i avrundat tal 24,500 kronor.

VII. Hemställan.

Under åberopande av vad jag i det föregående i olika hänseenden anført får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

I) godkänna följande personalförteckning för överståthållar-
ämbetet, att tillämpas från och med den 1 januari 1943:

Befattning	Personalförteckning.	
	Tjänstemän å ordinarie stat.	Lönegrad
1 kanslidirektör		A 30
1 politidirektör		A 30
2 assessorer		A 27
2 notarier av 1:a klass		A 24
4 notarier av 2:a klass		A 21
7 kanslistor		A 15
1 kansliskrivare		A 11
1 förste expeditionsvakt		A 7
5 kanslibiträden		A 7
3 expeditionsvakter		A 5
10 kontorsbiträden		A 4

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

3 assessorer

Eo 27

Anm. I personalförteckningen upptagen befattning skall hållas vakant så länge de med befattningen förenade göromålen bestridas av tjänstemän å Stockholms stads lönestat.

II) godkänna följande avlöningsstat för överståthållarämbetet, att tillämpas under tiden 1 juli—31 december 1942:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till överståthållaren och under-
ståthållaren..... kronor 5,840: 72

	Lön	Tjänstgörings- penningar	Summa
Överståthållaren	2,340: 72	—	2,340: 72
Underståthållaren	2,500: —	1,000: —	3,500: —
Summa	—	—	5,840: 72

2. Avlöningar till övriga ordinarie tjänstemän,
förslagsvis

kronor 41,500: —

3. Arvoden och särskilda ersättningar, be-
stämda av Kungl. Maj:t, *förslagsvis*

» 1,500: —

4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	kronor 14,000:—		
5. Särskilda löneförmåner till överståthållaren och underståthållaren:			
a. Taffelpenningar till överståthållaren	kronor 1,000: 50		
b. Lönetillökning till överståthållaren	» 1,158: 78		
c. Tillfällig löneförbättring till överståthållaren och underståthållaren	» 3,800:—	»	5,959: 28
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		»	8,400:—
			<u>Summa kronor 77,200:—;</u>

III) godkänna följande avlöningsstat för överståthållarämbetet, att tillämpas under tiden 1 januari—30 juni 1943:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till överståthållaren och underståthållaren..... kronor 5,840: 72

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa
Överståthållaren	2.340: 72	—	2,340: 72
Underståthållaren	2.500:—	1,000:—	3.500:—
Summa	—	—	5,840: 72

2. Avlöningar till övriga ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 104,000:—		
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 1,500:—		
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 47,500:—		
5. Särskilda löneförmåner till överståthållaren och underståthållaren:			
a. Taffelpenningar till överståthållaren	kronor 1,000: 50		
b. Lönetillökning till överståthållaren	» 1,158: 78		
c. Tillfällig löneförbättring till överståthållaren och underståthållaren	» 3,800:—	»	5,959: 28
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		»	22,000:—
			<u>Summa kronor 186,800:—;</u>

IV) till *Överståthållarämbetet: Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 264,000;

V) till *Överståthållarämbetet: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 42,000 samt

VI) till *Överståthållarämbetet: Ersättning till Stockholms stad för vissa kostnader för avlöning till exekutionsbetjäningen m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av kronor 24,500

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Anders Lundstedt.